

Rapport

Ruimte voor sport in Utrecht

Capaciteitsonderzoek

Ruimte voor sport in Utrecht

Capaciteitsonderzoek

Mulier Instituut

Anouk Mensen

Amilia Aarnink

Janne van der Heijden

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met het Mulier Instituut.

© Mulier Instituut

Utrecht, juli 2024

www.mulierinstituut.nl

info@mulierinstituut.nl

Disclaimer

U mag delen uit deze publicatie overnemen op voorwaarde van bronvermelding: auteur(s), de titel van de publicatie en het jaar van uitgave.

Er gelden gebruiksvoorwaarden voor de foto's in deze publicatie. Neem foto's daarom niet over zonder toestemming van het Mulier Instituut.

Over ons

Het Mulier Instituut doet sportonderzoek voor beleid en samenleving. Voor overheden, maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen, sportorganisaties en bedrijven onderzoeken we allerlei thema's op het gebied van sport en sportief bewegen: van de sportdeelname van (groepen) Nederlanders tot de motorische vaardigheden van kinderen, en van diversiteit en inclusie in de sport tot de economische impact van sportevenementen.

Het Mulier Instituut is een onafhankelijke stichting zonder winstoogmerk.

Ons doel is bijdragen aan goed onderbouwd beleid, gericht op de bevordering van sport, sportief bewegen en versterking van de sportsector. Dit doen we op verschillende manieren:

We verzamelen data en monitoren de Nederlandse sportsector en beleidsprogramma's.

We ontwikkelen kennis en onderzoeksmethoden via verkennende en verdiepende studies.

We duiden onderzoeksuitkomsten en vertalen deze naar de beleidspraktijk.

We onderbouwen beleidsbeslissingen met expertise en advies.

We bieden gevraagd en ongevraagd duiding en reflectie in de rol van 'kritische vriend' van de sportsector.

We zetten ons in voor de bevordering van de sportwetenschap.

Inhoudsopgave

Ruimte voor sport in Utrecht

1	Inleiding	9
1.1	Achtergrond	9
1.2	Doel- en vraagstelling	9
1.3	Afbakening	10
1.4	Aanpak	12
1.5	Terugblik onderzoek 2021	14
2	Uitgangssituatie Utrecht	15
2.1	Beleid	15
2.2	Demografie	16
2.3	Woningbouw	20
2.4	Sportdeelname	21
3	Landelijke trends en ontwikkelingen	25
3.1	Accommodatiebeleid	25
3.2	Ontwikkelingen in het sportlandschap	26
4	Binnensport	29
4.1	Aanbod	29
4.2	Spreiding	32
4.3	Normatieve behoefte	34
4.4	Gebruik	35
4.5	Verdieping basketbal	42
5	Behoeft buiten sport	45
5.1	Hockey	45
5.2	Tennis	52
5.3	Padel	59
5.4	Voetbal	60
5.5	Honk- en softbal	74
5.6	Rugby	77
5.7	Korfbal	80
5.8	Handbal	82
5.9	Atletiek	83
5.10	Cricket	85
6	Multifunctioneel en efficiënt accommodatiegebruik	86
6.1	Niet-bondsgerelateerde sportactiviteiten	86
6.2	Multifunctioneel gebruik	87
6.3	Oplossingsrichtingen knelpunten voetbal	89
7	Conclusie	92
	Bronnen	96
	Richtlijnen en methoden	97
	Binnensport	97
	Buitensport	99
	Groecijfers	103
	Gymzalen in Utrecht	105
	Niet-bondsgerelateerde activiteiten	107

Samenvatting

Uitgangssituatie

Beleid

- In de Ruimtelijke Strategie Utrecht (RSU) 2040 geeft de gemeente aan een 10-minutenstad te willen worden waarbij vervoer, groen, sport, onderwijs en cultuur binnen 10 minuten bereikbaar is vanaf woon- of werkplek.
- De gemeente geeft hierin aan dat er meer sportvelden en sporthallen nodig zijn om de groei van de stad op te vangen.
- In deze RSU 2040 kiest de gemeente voor een aantal locaties waar deze sportvelden moeten komen, maar met deze plannen zijn er volgens de gemeente Utrecht nog steeds onvoldoende velden.
- Onlangs heeft de Utrechtse raad het planologisch kengetal voor sporthallen vastgesteld op 1 sporthal per 14.000-16.000 inwoners.

Demografie

- Utrecht telt relatief veel jongeren en alleenstaanden (o.a. studenten). Het aandeel inwoners met een niet-westerse migratieachtergrond ligt er relatief laag (ten opzichte van het gemiddelde in de G4).
- Ondanks de aankomende vergrijzing blijft Utrecht een relatief jonge gemeente.
- Als gevolg van grootschalige woningbouwplannen neemt de totale bevolkingsomvang van Utrecht tot 2040 met maar liefst 28 procent toe.
- De grootste groei van de belangrijkste sportdoelgroep (6-54 jaar) doet zich voor in Utrecht Zuidwest gevolgd door Oost en Leidsche Rijn.

Sportdeelname

- De sportdeelname in Utrecht is relatief hoog.
- Het aantal bondslidmaatschappen ligt hoger dan gemiddeld in Nederland.
- Vooral het aandeel lidmaatschappen bij de hockeybond (KNHB) ligt in Utrecht uitzonderlijk hoog.
- De ontwikkeling van het aantal leden bij Utrechtse binnen- en buitensportverenigingen varieert per sport.

Landelijke trends en ontwikkelingen

- Het beter benutten van bestaande accommodaties (multifunctionaliteit en meervoudig gebruik) staat hoog op gemeentelijke agenda's.
- Steeds meer sportparken worden opengesteld of er worden vrij toegankelijke voorzieningen toegevoegd. Ook introduceren gemeenten flexibele exploitatiemodellen (uurtarieven) voor sportvelden.
- Sportbonden faciliteren het beter benutten van de accommodaties bijvoorbeeld met flexibele speeldagen en doordeweekse competities.
- Er worden steeds vaker private sportaccommodaties geopend (fitness, yoga, klimhallen, skatebanen etc.)

- Er is steeds meer aandacht voor het mogelijk maken van (ongeorganiseerde) sport in de openbare ruimte. Dit kan voor traditionale beweegvormen (zoals wandelen en hardlopen) maar ook voor nieuwe vormen zoals urban sports.
- Demografische ontwikkelingen zorgen - nu en in de toekomst - voor een verschuiving in de vraag naar verschillende sporten.

Behoefte** binnensport**

- Het aantal sporthallen (22 permanente en één tijdelijke) in Utrecht is vergelijkbaar met dat in de referentiegemeenten (G4).
- Normatief gezien is er gemeentebreed een behoefte aan 24,5 sporthallen, oplopend tot 31,5 sporthallen in 2040.
- Daarmee is er in 2024 een tekort van 1,5 sporthallen. Na realisatie van de drie nieuwe sporthallen zal er nog een normatief tekort van 5,5 sporthallen zijn.
- In de winter is de bezetting van gemeentelijke sporthallen in de avond zeer hoog (91%).
- Ook overdag is de gemiddelde bezetting van gemeentelijke sporthallen relatief hoog (80%).

Wedstrijdbehoefte basketbal

- Er is voldoende capaciteit beschikbaar in de sporthallen voor de wedstrijden van basketbal nu en in de toekomst. De sporthallen worden echter in de praktijk ook gebruikt voor meerdere sporten. Om basketbal mogelijk te maken moet er scherp naar de programmering van voor basketbal in relatie tot andere sporten worden gekeken.

Behoefte** buitensport**

- Op veel sportparken is een normatief tekort aan velden of banen. Op gemeenteniveau geldt dat voor hockey, tennis, honk- en softbal en rugby.
- Hockeyverenigingen hebben grote normatieve tekorten die in de toekomst zullen toenemen. Vooral bij hockeyvereniging Fletiomare is op zaterdag een fors tekort.
- Bij tennis hebben nagenoeg alle tennisverenigingen een normatief baantekort.
- Op gemeenteniveau heeft Utrecht voldoende wedstrijd- en trainingsvelden voor voetbal. Op wijkniveau zijn er wel tekorten op zaterdag. Richting 2040 is de verwachting dat er ook op gemeenteniveau een tekort aan wedstrijd velden op de zaterdag en trainingsvelden ontstaan.
- Er zijn voldoende velden voor handbal en korfbal om te voorzien in de huidige en toekomstige normatieve behoefte.

Multifunctioneel en efficiënt accommodatiegebruik

Niet-bondsgerelateerde (buiten)sportactiviteiten

- De meeste buitensportverenigingen die de enquête hebben ingevuld geven aan ook niet-bondsgerelateerde sportactiviteiten te organiseren.

- Deels gaat het om uitbreiding van activiteiten voor de eigen leden (die deels op dezelfde momenten plaatsvinden als de bondsactiviteiten), deels om additionele activiteiten voor andere doelgroepen.
- Voor een enkele vereniging resulteert dit in een aanzienlijk hogere veldbehoefte dan uit de normatieve berekeningen (op basis van bondsactiviteiten) blijkt.
- Over het algemeen zijn deze activiteiten binnen de beschikbare capaciteit te plannen. Geregeld vormt capaciteitgebrek echter een reden om niet (nog) meer niet-bondsgerelateerde activiteiten te organiseren.
- Het is een beleidsmatige keuze in hoeverre de behoefte aan dergelijke activiteiten met voorzieningen gefaciliteerd worden.

Flexibele speeldagen voetbal

- Verschillende Utrechtse voetbalverenigingen hebben op zaterdag een tekort aan wedstrijdvelden. De verenigingen experimenteren met flexibele speeldagen om de druk op de zaterdag te beperken.
- In theorie kan wedstrijspreiding over de tijd (flexibele speeldagen) eventueel in combinatie met spreiding over de ruimte (uitwisseling van velden) en een natuurlijk verloop bij verenigingen, de te hoge velddruk oplossen.
- De huidige werkwijze (waarbij vrijwilligers structureel wedstrijden moeten verplaatsen naar een andere dag of locatie), vraagt veel van de verenigingen. Een permanente aanpak vraagt om stadsbrede regie en coördinatie.

Multifunctioneel gebruik

- Behalve het structurele gebruik van de accommodatie voor niet-bondsgerelateerde sportactiviteiten, wordt van bepaalde accommodaties ook incidenteel gebruik gemaakt voor andere (bijvoorbeeld sociaal-maatschappelijke) activiteiten.
- Het feit dat er op verschillende momenten ruimte beschikbaar is op de sportparken in combinatie met een hoge stedelijke ruimtedruk, biedt aanknopingspunten voor een efficiënter gebruik van de sportparken.
- Dit vraagt om een goede organisatie waarbij verenigingen mogelijk ondersteund en/of gestimuleerd moeten worden.
- In algemene zin geldt dat transparantie in de beschikbaarheid van velden en het faciliteren van medegebruik (voorzieningen, organisatie ed.) zullen bijdragen aan het optimaliseren van het gebruik van de Utrechtse sportparken.

Inleiding

In deze inleiding schetsen wij kort de achtergrond van het onderzoek, de vragen die hiermee beantwoord worden en de aanpak die wij in het onderzoek hebben gevolgd.

1.1 Achtergrond

De gemeente Utrecht laat tweejaarlijks een behoefteonderzoek uitvoeren naar de ruimte voor sport in de gemeente. In het voorliggend onderzoek schetsen wij voor zowel binnen- als buitensportaccommodaties in hoeverre het aanbod voldoet aan de huidige en toekomstige behoefte. We kijken daarbij naar de actuele situatie maar ook naar relevante ontwikkelingen (landelijke en lokaal). De resultaten van het onderzoek vormen voor de gemeente Utrecht een onderlegger voor de meerjarenplanning voor sportaccommodaties en de vertaling daarvan in de programmering van het groeikader.

1.2 Doel- en vraagstelling

Doel van dit onderzoek is het in kaart brengen van de toekomstige ruimtebehoefte voor binnen- en buitensport in de gemeente Utrecht. Hiervoor beantwoorden wij de volgende onderzoeksvragen:

Uitgangssituatie

1. Hoe ziet het huidige (georganiseerde) sportlandschap in Utrecht eruit?
2. Welke lokale omstandigheden en/of trends zijn medebepalend voor het (beoogde) toekomstige sportlandschap van de gemeente Utrecht (lokale ontwikkelingen, beleidsdoelen et cetera)?
3. Welke landelijke trends en ontwikkelingen zijn hierbij relevant?

Behoefte

4. Wat is de huidige (2023) en toekomstige (2030, 2040) normatieve behoefte aan binnensportruimte (sporthallen) in de gemeente Utrecht en hoe verhoudt dit zich tot het huidige aanbod?
5. Wat is de huidige (2023) en toekomstige (2030, 2040) normatieve behoefte aan buitensportaccommodaties in de gemeente Utrecht en hoe verhoudt dit zich tot het huidige aanbod?

Multifunctioneel en efficiënt accommodatiegebruik

6. Welke niet-bondsgerelateerde sportactiviteiten vinden plaats op de buitensportaccommodaties en hoe verhoudt dit zich tot de beschikbare capaciteit?

7. In hoeverre worden buitensportaccommodaties multifunctioneel gebruikt en waar liggen kansen om dit uit te breiden?

1.3 Afbakening

Binnen- en buitensportaccommodaties

Binnensportaccommodaties definiëren we als de overdekte sportruimte die wordt benut voor de beoefening van zaalsporten (sporthallen, sportzalen en gymzalen). Andere soorten binnensportaccommodaties (zoals turnhallen en tafeltenniszalen) zijn vanwege hun functionaliteit (die zich slechts voor een of enkele sporten leent) in de analyse buiten beschouwing gelaten. Ook zwembaden maken geen onderdeel uit van het onderzoek.

Daarnaast hebben we een aanvullende vraag gekregen over de behoefte aan accommodaties voor de basketbalwedstrijden.

In het onderzoek onderscheiden we de volgende buitensporten:

1. hockey;
2. tennis/padel;
3. voetbal;
4. honk- en softbal;
5. rugby;
6. korfbal;
7. handbal;
8. atletiek;
9. cricket.

Accommodaties van ondernemende (commerciële) sportaanbieders zijn niet meegenomen in het capaciteitsonderzoek.

Referentiegebieden

In dit rapport vergelijken we het aanbod van sportaccommodaties in Utrecht met de volgende referentiegebieden:

- Nederland;
- de VSG-regio Utrecht;
- Referentiegemeenten op basis van stedelijkheidsklasse en aantal inwoners: Amsterdam, Almere, Den Haag, Eindhoven en Rotterdam.

Groecijfers Utrecht

Om de toekomstige behoefte aan sportaccommodaties te bepalen, hebben we gebruik gemaakt van de meest recente bevolkingsprognose van de gemeente Utrecht (d.d. 13-12-2023). Hierin is per wijk en per leeftijdsklasse aangegeven hoe het aantal inwoners zich tot 2040 gaat ontwikkelen. Voor een uitgebreide toelichting op de methodiek verwijzen we naar bijlage 2.

1.4 Aanpak

Het onderzoek heeft plaatsgevonden op basis van deskresearch, kwantitatieve analyses, een verenigingsenquête en diverse interviews. De onderzoeksresultaten zijn aangescherpt op basis van de duidingsgesprekken die met vertegenwoordigers van verschillende verenigingen (geclusterd per sport¹) hebben plaatsgevonden.

Uitgangssituatie en ontwikkelingen

Allereerst hebben we het huidige aanbod van binnen- en buitensportaccommodaties in Utrecht in beeld gebracht. Vervolgens hebben we op basis van deskresearch en interviews een beeld geschetst van lokale omstandigheden en ontwikkelingen die medebepalend (kunnen) zijn voor het toekomstige sportlandschap in Utrecht. Daarnaast hebben we op basis van deskresearch een overzicht gemaakt van relevante landelijke trends en ontwikkelingen.

Behoefte

Binnensport

Om te bepalen in hoeverre het huidige aanbod van binnensportaccommodaties aan de behoefte voldoet, hebben we allereerst het aanbod in Utrecht afgezet tegen het gemiddelde van een aantal referentiegebieden. Specifiek voor sporthallen hebben we de normatieve behoefte voor de (georganiseerde) zaalsport bepaald. Hiervoor hebben we gebruik gemaakt van de Utrechtse richtlijn gebaseerd op draagvlakcijfers. De behoefte in 2030 en 2040 is geraamd op basis van bevolkingsprognoses. Om de normatieve behoefte te duiden, hebben we de bezetting van gemeentelijke sporthallen in beeld gebracht. Daarnaast brengen we (waar mogelijk) de ontwikkeling van het aantal actieve leden van de belangrijkste sportgebruikers (verenigingen) in beeld.

Buitensport

Voor buitensporten waarvoor vastgestelde richtlijnen beschikbaar zijn, hebben we deze toegepast om de veldbehoefte te bepalen². Voor de analyse maakten we gebruik van de teamaantallen en (actieve) ledengegevens over het seizoen 2023-2024. De verwachte ontwikkeling van de normatieve ruimtebehoefte richting 2030 en 2040 hebben we geraamd op basis van bevolkingsprognoses.

De berekende veld/baanbehoefte vormt vaak een getal met decimalen wat wij, volgens de betreffende richtlijnlijnen, meestal naar boven afronden. Bij de meeste sporten presenteren wij zowel de onafgeronde als de afgeronde behoefte. De optelling van de onafgeronde behoeftes op gemeente- of wijkniveau laat zien hoeveel velden of banen nodig zijn als er binnen het betreffende gebied optimaal van de beschikbare capaciteit gebruik wordt gemaakt.

Uit de gepresenteerde ruimtebehoefte kan geconcludeerd worden of het aantal velden/banen van een vereniging conform de huidige behoefte van verenigingen

¹ Voetbal, tennis, hockey, overige veldsporten en binnensporten.

² Voor voetbal hanteerden we de gemeentelijke norm voor wedstrijd- en trainingscapaciteit.

voor bondsactiviteiten is. Het kan zijn dat verenigingen een ledenstop of wachtlijst hanteren. Omdat hier geen data over beschikbaar is (sommige verenigingen houden wachtlijsten wel bij, anderen niet; mensen kunnen bij meerdere verenigingen op de wachtlijst staan, etc.), wordt in de analyse geen rekening gehouden met eventuele wachtlijsten.

De (extra) behoefte van een vereniging hoeft niet per definitie te worden geacommodeerd op het sportpark waar volgens de berekening een tekort kan ontstaan. Capaciteitsuitbreiding op nabijgelegen sportparken kan ook in de behoefte van sportende inwoners voorzien.

In het onderzoek is speciale aandacht voor de mogelijkheden voor een betere spreiding van competitiedagen voor voetbal. Hiervoor hebben we gesprekken gevoerd met de KNVB en zeven voetbalverenigingen. Daarnaast hebben we een berekening gemaakt van het aantal benodigde verplaatsingen van competitiewedstrijden van zaterdag naar zondag om het tekort aan wedstrijdvelden op zaterdag op te heffen.

Ten slotte hebben we voor de hockey-, tennis-, rugby- en honk-softbalverenigingen het verzorgingsgebied van de verenigingen in beeld gebracht. Dit hebben we gedaan op basis van door de sportbonden aangeleverde postcodegegevens van leden. De KNVB heeft deze gegevens niet beschikbaar gesteld.

Studentensport

In opdracht van de Universiteit Utrecht voerde het Mulier Instituut onlangs een onderzoek uit naar de behoefte aan sportaccommodaties op het Utrecht Science Park (Wezenberg-Hoenderkamp K., Ruimte voor sport op het Utrecht Science Park, 2024). De betreffende buitensportaccommodaties zijn ook in voorliggend rapport opgenomen. Beide onderzoeken hanteren de richtlijnen van de sportbonden voor het bepalen van de huidige normatieve behoefte. De vastgestelde (huidige) behoefte komt dus in beide onderzoeken overeen. De toekomstige normatieve behoefte kan wel afwijken. De reden hiervoor is dat voorliggend onderzoek daarvoor gebruik maakt van de totale bevolkingsprognose terwijl het onderzoek voor de Universiteit Utrecht een prognose voor studenten en medewerkers hanteert (in relatie tot de eigen sportaccommodaties).

Multifunctioneel en efficiënt accommodatiegebruik

Ten slotte hebben we in het onderzoek aandacht besteed aan niet-bondsgerelateerde activiteiten die op de sportparken plaatsvinden. Hiervoor hebben we een enquête uitgezet onder de buitensportverenigingen. Aanvullend hebben we met SportUtrecht dit onderwerp in een interview besproken. Tevens is het onderwerp aan de orde gesteld in interviews met verenigingen en in de duidingsgesprekken. De tennisverenigingen zijn benaderd via de e-mail om inzicht te krijgen in het gebruik van de tennisbanen door niet-bondsleden.

1.5 Terugblik onderzoek 2021

In het vorige capaciteitsonderzoek constateerden we dat de benodigde ruimte voor sport in Utrecht onder druk stond. Op basis van de richtlijnen werden zowel bij de binnensport als de meeste buitensporten tekorten geconstateerd. Tekorten traden bij de binnensport vooral in de wintermaanden op doordeweekse avonden op. Bij de buitensport lag de grootste druk op de zaterdag, maar er werden ook knelpunten op doordeweekse trainingsavonden geconstateerd.

De situatie (op gemeenteniveau) op dat moment was als volgt:

- aantal sporthallen net onder de minimale behoefte;
- een tekort van drie hockeyvelden (op zaterdag);
- een tekort van 7 tennisbanen;
- een overschot van negen wedstrijd velden voetbal (op zaterdag) en 1,5 trainingsveld;
- een tekort van een handbalveld;
- net voldoende honk- en softbalvelden;
- een korbalveld tekort.

In het onderzoek gaven we aan dat de verwachte bevolkingstoename de bestaande tekorten zou gaan vergroten en tekorten zou gaan veroorzaken bij verenigingen die op dat moment nog voldoende ruimte hadden.

Uit het vragenlijstonderzoek kwam naar voren dat een groot deel van de gebruikers meer gebruik zou willen maken van sportaccommodaties. We gaven aan dat extra ruimte wenselijk zou zijn om extra leden aan te kunnen nemen, maar ook om de bestaande leden meer te kunnen laten trainen. Verenigingen gaven aan dat de beschikbare capaciteit op de momenten dat zij willen huren, daarbij als belemmering werd ervaren. (Wezenberg & Ruikes, 2022)

In voorliggend rapport bekijken wij ook per sport en/of type accommodatie terug op de bevindingen uit het vorige capaciteitsonderzoek voor de gemeente Utrecht.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 beschrijven we de lokale context waarna hoofdstuk 3 ingaat op relevante landelijke trends en ontwikkelingen. In hoofdstuk 4 komen de binnensportaccommodaties aan bod en in hoofdstuk 5 de buitensportaccommodaties. Hoofdstuk 6 biedt inzicht in het niet-bondsgerelateerde gebruik van buitensportaccommodaties. Hoofdstuk 7 vormt het afsluitende hoofdstuk, waarin we conclusies trekken.

Uitgangssituatie Utrecht

In dit hoofdstuk schetsen we een beeld van lokale omstandigheden, beleid en ontwikkelingen die relevant zijn voor de toekomst van het Utrechtse sportlandschap.

2.1 Beleid

Ruimtelijk beleid

In de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 (RSU 2040) staat dat Utrecht de ambitie heeft om een '10-minutenstad' te worden met vier nieuwe stadscentra: openbaar vervoer, groen, sport, onderwijs en cultuur zijn 'binnen 10 minuten' bereikbaar vanaf woon- of werkplek. Utrecht bereidt zich hiermee voor op een flinke bevolkingsgroei. Het stadsbestuur wil die ontwikkeling in goede banen leiden, door behoud van een leefbare stad waar het aantal banen, het groen en het (sport)voorzieningenaanbod meegroeien met de stad.

Om sporten te kunnen faciliteren, is het nodig dat de gemeente voldoende ruimte reserveert voor sportfaciliteiten, goed verspreid over de stad en toegankelijk voor iedereen. Dit maakt volgens de gemeente Utrecht efficiënt gebruik noodzakelijk.

In de RSU stelt de gemeente Utrecht dat een omgeving die uitnodigt tot bewegen en sporten een voorwaarde is voor een gezonde leefstijl. De nabijheid verhoogt de sportdeelname, beperkt mobiliteitsstromen en heeft een positieve invloed op de sociale structuren in een wijk. Vooral voor jeugd en kwetsbare groepen is een georganiseerd sportaanbod dichtbij en in de wijk belangrijk. Om de groei van de stad op te vangen zijn er meer sportvelden en sporthallen nodig en moet er nog één zwembad bij komen, aldus de RSU 2040. Ook is er soms een verplaatsing van functies of sporten nodig om sportparken van voldoende omvang te realiseren. Sportparken van voldoende omvang zijn nodig voor een gezonde grootte van verenigingen en het efficiënt gebruik van accommodaties.

Om de groei van de stad op te vangen zijn er meer sportvelden en sporthallen nodig. Het inpassen van sportvelden is een uitdaging gezien het totale oppervlakte en de vaste maatvoering van de velden. Toch is ervoor gekozen om ook daarvoor plek te maken in de stad om sporten dichtbij huis mogelijk te blijven maken. Dit betreft het herstructureren en uitbreiden van bestaande sportparken en een onderzoek naar een aantal nieuwe locaties.

In deze RSU 2040 kiest de gemeente voor een aantal locaties waar deze sportvelden moeten komen. Maar met deze plannen zijn er nog steeds onvoldoende velden, aldus de RSU. Het is volgens de gemeente Utrecht daarom belangrijk om de komende jaren te monitoren hoe vraag en aanbod zich verhouden.

Actieplan binnensport

Eind februari publiceerde de gemeente Utrecht het Uitvoeringsprogramma Utrechtse binnensport 2024 – 2030. Het uitvoeringsprogramma geeft aan hoe de gemeente voldoende ruimte blijft bieden aan binnensport in Utrecht. Tot voor kort hanteerde de gemeente het planologisch kengetal binnensport van 1 sporthal per 17.500 inwoners. Dit kengetal is vastgesteld in de Capaciteitsbehoefte Sport 2018 – 2030 als belangrijkste richtlijn voor het realiseren van binnensportruimte in sporthallen. In het actieplan wordt voorgesteld het kengetal voor Utrecht tot 2030 aan te passen naar 1 sporthal per 15.000 inwoners en dit door de raad te laten vaststellen. Op 27 juni jl. stelde de Utrechtse raad het nieuwe kengetal vast met een bandbreedte van 14.000-16.000 inwoners per sporthal.

De aanpassing van het kengetal binnensport vraagt ook om een beleidswijziging door de gemeenteraad op de Capaciteitsbehoefte Sport 2018 – 2030. Aanvullend volgt in 2024 een nieuwe brede beleidsnota Sport en Bewegen. Hierin werkt de gemeente voor de komende jaren het beleid op het stimuleren en accommoderen van sport en bewegen in Utrecht uit. In die nota komt ook buitensport en sporten en bewegen in de openbare ruimte aan de orde. (Uitvoeringsprogramma Utrechtse binnensport 2024 – 2030).

2.2 Demografie

Bevolkingssamenstelling

De Utrechtse bevolking zal tot 2040 met 28 procent toenemen tot ongeveer 472.500 inwoners. Op 1 januari 2023 telde de stad ongeveer 368.000 inwoners. De stad heeft een relatief jonge bevolking: ruim 30 procent van de inwoners is jonger dan 25 jaar. Dit is deels te verklaren vanuit de relatief grote studentenpopulatie. Maar ook ten opzichte van het gemiddelde in de G4 ligt dit aandeel in Utrecht hoog (**figuur 2.1**). Met name de omvang van groep van 25 tot 35 jaar valt hierbij op. Het aandeel ouderen (55+) ligt in Utrecht juist aanmerkelijk lager.

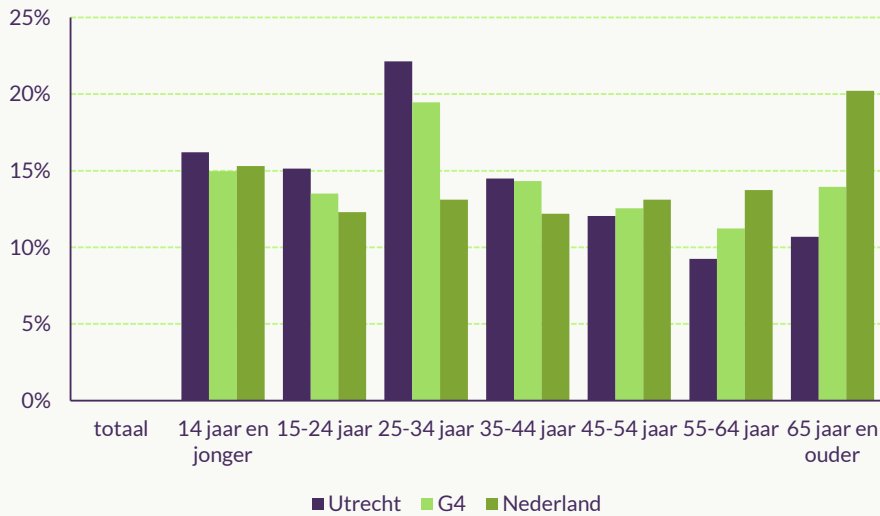
Verder heeft Utrecht een diverse bevolking met veel verschillende nationaliteiten. Van alle Utrechters hebben er 142.000 een migratieachtergrond (39%). Ruim de helft van hen is in het buitenland geboren (56%), de rest in Nederland (Utrecht Monitor, 2023). Het aandeel inwoners met een niet-westerse migratieachtergrond (24,6%) ligt in Utrecht beduidend lager dan gemiddeld in de G4-gemeenten (35,5%). (CBS, 2023)

Ruim de helft van de 189.000 huishoudens in Utrecht betreft een huishouden met een alleenstaande. Het grote aantal alleenstaanden hangt ook samen met de grote studentenpopulatie in de stad. Het aandeel alleenstaanden in Utrecht is het afgelopen decennium wel licht afgenomen, van 54 naar 52 procent. Landelijk gezien is het aandeel alleenstaanden in die periode juist gestegen, van 37 naar 39 procent (Utrecht Monitor, 2023).

Figuur 2.1

Bevolkingssamenstelling naar leeftijd (Utrecht en referentiegebieden)

(in procenten)

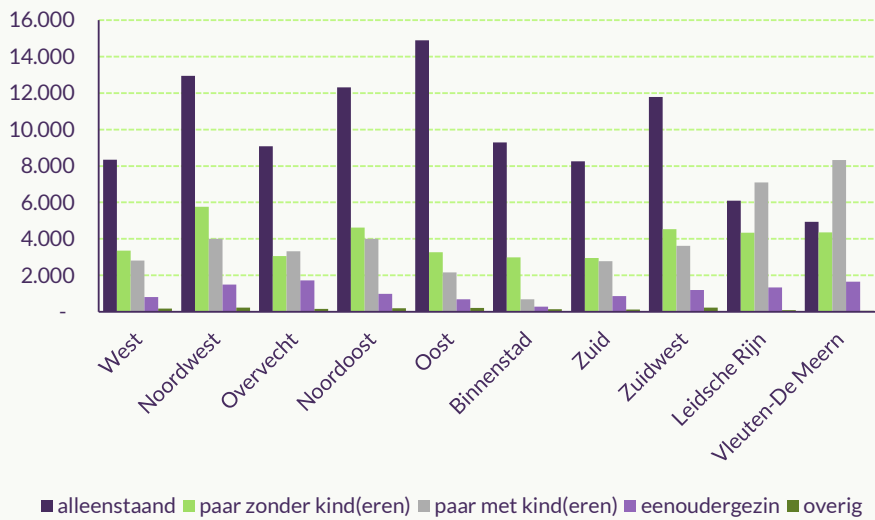
Bron: Waar staat je gemeente. Bewerking: Mulier Instituut.

Utrecht telt tien wijken met elk hun eigen karakter en bevolkingssamenstelling. De Vinex-wijken Vleuten-De Meern en Leidsche Rijn typeren zich door het relatief grote aantal gezinnen met kinderen (figuur 2.2). In deze twee wijken ligt bovendien het gemiddelde inkomen het hoogst (figuur 2.3). Het gemiddelde inkomen ligt het laagst in de wijk Overvecht. Hier ligt ook het aandeel inwoners met een niet-westerse migratieachtergrond veruit het hoogst. Voor de verschillende sporten en verenigingen is het van belang rekening te houden met de bevolkingssamenstelling in hun verzorgingsgebied. Het perspectief van de verenigingen hangt mede af van de mate waarin de bevolkingssamenstelling aansluit bij de doelgroep van de sport of specifieke vereniging.

Figuur 2.2

Samenstelling huishoudens per wijk

(in aantal huishoudens)

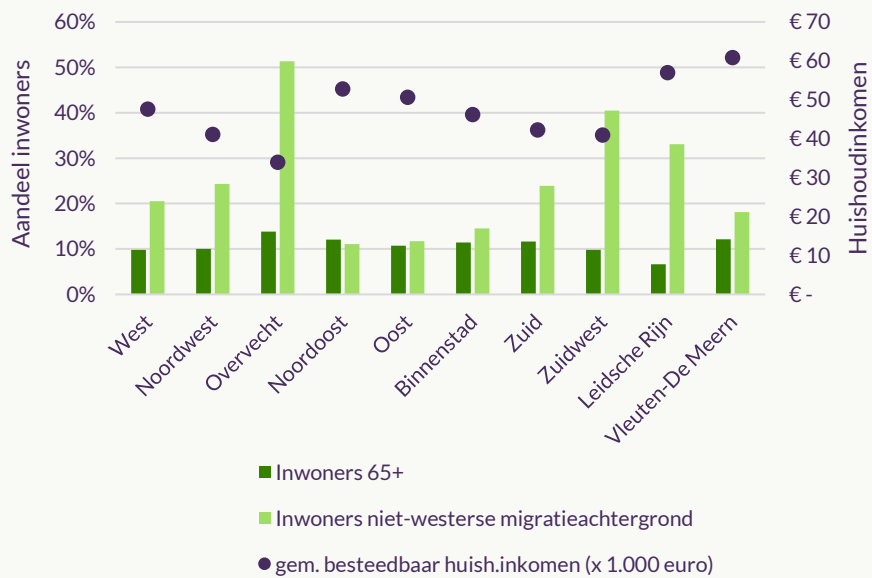

Bron: gemeente Utrecht. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur 2.3

Bevolkingskenmerken per wijk

(in aandeel inwoners en euro's)

Bron: gemeente Utrecht. Bewerking: Mulier Instituut.

Bevolkingsprognose

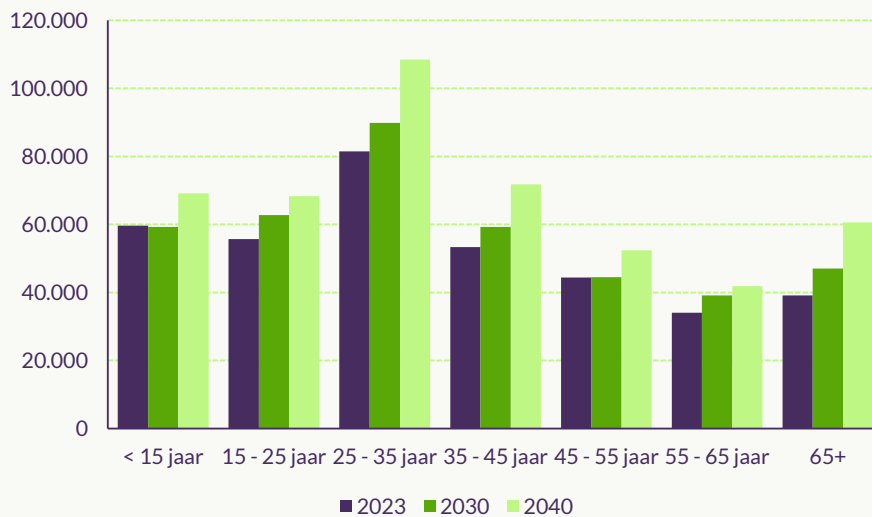
Nederland vergrijst in rap tempo. Daarbij is sprake van ‘dubbele vergrijzing’: er komen meer ouderen en die worden bovendien steeds ouder. In twintig jaar tijd is het aandeel 65-plussers in de Nederlandse bevolking gestegen van 14 naar 20 procent. De vergrijzing voltrekt zich in de grote steden minder hard. Terwijl de vergrijzing op landelijk niveau al lang en breed was ingezet, was er in de G4-steden tot 2011 nog een afname van het aandeel 65-plussers. Sindsdien neemt het aandeel 65-plussers ook in de G4 toe (Utrecht Monitor, 2023).

De Utrechtse bevolking bestaat nu voor 11 procent uit 65-plussers. Dat is minder dan in de andere G4-steden (16%) en ver onder het landelijk gemiddelde (20%). De omvang van de groep 65-plussers zal naar verwachting wel sterk groeien in Utrecht: van 39.400 in 2023 naar bijna 61.000 in 2040 (+ 55%). Volgens de bevolkingsprognose blijft Utrecht echter een relatief jonge stad (Utrecht Monitor, 2023).

De totale bevolking zal tot 2040 met 28 procent toenemen tot ongeveer 472.500 inwoners. Landelijk verwacht het CBS in deze periode een bevolkingsgroei van 8 procent.

Figuur 2.4
Bevolkingsprognose Utrecht naar leeftijdsklasse

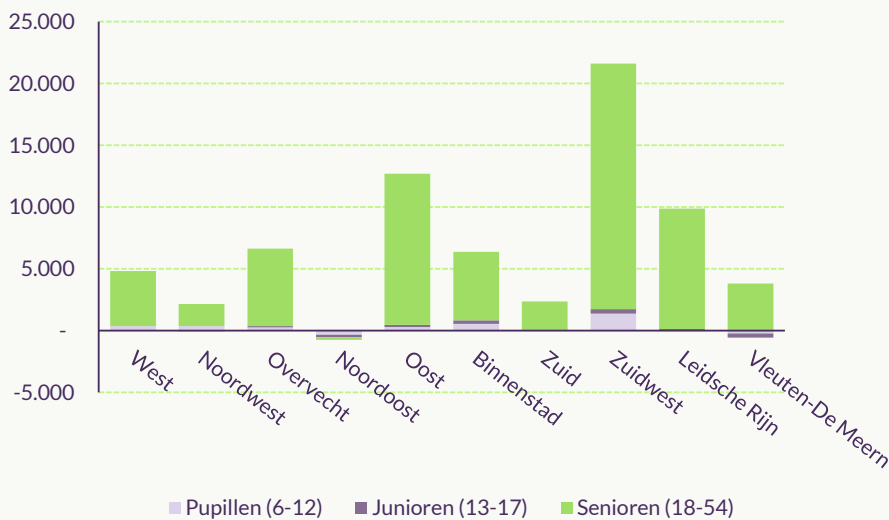
(in aantal inwoners)

Bron: gemeente Utrecht (13-12-2023), bewerking Mulier Instituut.

De geprognosticeerde bevolkingsgroei zal zich niet gelijkmatig over de stad voltrekken. **figuur 2.5** laat specifiek voor de grootste sportdoelgroep (inwoners van 6 t/m 54 jaar) zien hoe deze zich per wijk tot 2040 gaat ontwikkelen. Hierbij onderscheiden we leeftijdsklassen conform de teamindeling van diverse sporten (pupillen, junioren en senioren). De grootste groei van de sportdoelgroep doet zich voor in Utrecht Zuidwest. Maar ook Oost en Leidsche Rijn kunnen een relatief sterke groei van de doelgroep tegemoet zien. In alle wijken komt veruit de grootste groei voort uit de toename van het aantal senioren. Utrecht Noordoost is de enige wijk waar de sportdoelgroep in omvang zal afnemen.

Figuur 2.5
Verwachte bevolkingsgroei 2023-2040 per leeftijdsklasse en wijk
 (in aantal inwoners)

Bron: gemeente Utrecht (13-12-2023). Bewerking: Mulier Instituut.

2.3 Woningbouw

Aan deze bevolkingsprognose ligt een forse woningbouwopgave ten grondslag. Hiertoe werden op 13 maart jl. door het Rijk, de provincie Utrecht, gemeenten en woningcorporaties drie woondeals (voor in totaal 83.500 nieuwe woningen) getekend voor de regio's U10 (samenwerking van 16 Utrechtse gemeenten), Amersfoort en Foodvalley. De woondeals bevatten afspraken over waar deze woningen moeten komen, het soort woningen en het segment waar deze woningen in vallen. Hierin staat onder andere dat in de gemeente Utrecht tot 2030 33.571 woningen gerealiseerd zullen worden (harde planvoorraad).

Een belangrijke woningbouwlocatie in Utrecht is de Merwedekanaalzone in de wijk Zuidwest. Het gebied tussen het Merwedekanaal en de Europalaan verandert de komende jaren van een bedrijventerrein in een levendig stuk Utrecht. Er komen in totaal 6.000 nieuwe woningen voor zo'n 12.000 inwoners. Het gaat om een mix van

(sociale) huur- en koopwoningen voor starters, gezinnen, ouderen, en alleenstaanden. Ook komen er winkels, horeca, werkgelegenheid, scholen en gezondheidszorg voor de nieuwe én huidige bewoners van de stad (Utrecht G. , <https://www.utrecht.nl/wonen-en-leven/bouwprojecten-en-stedelijke-ontwikkeling/bouwprojecten/merwedekanaalzone/>, sd).

Leidsche Rijn is de grootste nieuwbouwlocatie van Nederland. Tot 2035 worden hier nog zo'n 8.000 woningen bijgebouwd. In totaal staan hier dan 40.000 woningen, waarin ongeveer 120.000 mensen wonen (Utrecht G. , <https://www.utrecht.nl/wonen-en-leven/bouwprojecten-en-stedelijke-ontwikkeling/bouwprojecten/merwedekanaalzone/>, sd).

Aan de bevolkingsprognose ligt het woningbouwprogramma uit het Meerjaren Perspectief Ruimte (plancapaciteit met peildatum 1 juli 2023) en de RSU 2040 ten grondslag. Dit programma is zo veel mogelijk gebaseerd op bestuurlijke besluitvorming. In het MPR zijn alle woningbouwprojecten opgenomen waarvoor ten minste een start-/intentiedocument is vastgesteld door het college, die onderdeel zijn van een grondexploitatie of die onderdeel uitmaken van de vastgestelde prestatieafspraken met de woningcorporaties (gedefinieerd als de 'harde plancapaciteit' conform de definitie van de gemeente Utrecht). Voor de zachte plannen verder in de toekomst betreft het de beste inschatting die we kunnen maken. Het woningbouwprogramma dat hieruit volgt, is in lijn met de RSU 2040. Het gaat in ieder geval om de volgende projecten:

- Rijnenburg 3.200 woningen (zachte plannen);
- Lunetten Koningsweg 900 woningen (zachte plannen);
- Overvecht: 3.500 woningen (harde plannen, waaronder Overvecht Centrum); overig zachte plannen (waaronder Stationsgebied).
- 2.217 sloopwoningen.

Er is ook een aanzienlijke planvoorraad voor de periode ná 2040. Deze is niet in de prognose verwerkt.

2.4 Sportdeelname

Beweegnorm

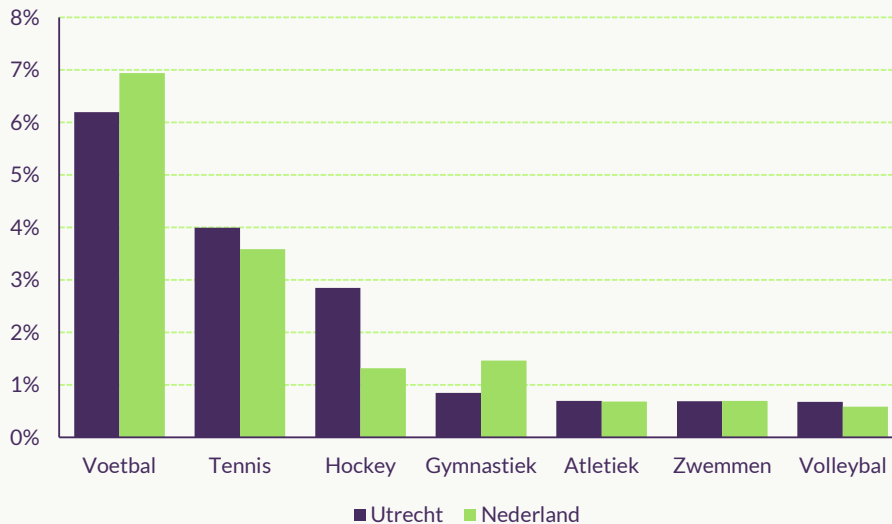
Gemiddeld sport 67 procent van de volwassen Utrechters minstens een keer per week. Dit is een stuk meer dan landelijk (54%). Ook voldoet in Utrecht een groter deel van de volwassen bevolking aan de beweegrichtlijn³ (56% tegenover 48% landelijk) (GGD, 2022). Sport kan zowel individueel als in verenigingsverband uitgeoefend worden. In Utrecht is 25 procent van de totale bevolking lid van een of meerdere sportbonden. Dit is iets meer dan gemiddeld in Nederland (24%). (NOC*NSF, 2022)

³ Minimaal 150 minuten per week matig intensieve inspanning verdeeld over meerdere dagen.

Bondsleden

In [figuur 2.6](#) staat het ledenpercentage (het aantal bondslidmaatschappen ten opzichte van het aantal inwoners) van de grootste en voor Utrecht relevante sportbonden⁴. Hieruit blijkt de relatief grote populariteit van tennis maar vooral van hockey in Utrecht.

Figuur 2.6
Bondslidmaatschappen Utrecht en Nederland 2022
(in procenten)

Bron: NOC*NSF. Bewerking: Mulier Instituut.

Ledenpercentage zaalsportverenigingen

[Figuur 2.7](#) toont de ontwikkeling van het ledenpercentage van zes zaalsporten in Utrecht: badminton, basketbal, gymnastiek, handbal, hockey en volleybal⁵.

Het ledenpercentage volleybal bleef in Utrecht de afgelopen jaren vrijwel stabiel. Landelijk had deze bond juist te maken met een dalend ledenpercentage. Het Utrechtse ledenpercentage gymnastiek nam na een jarenlange daling (conform de landelijke trend) recentelijk weer iets toe. Ook zaalhockey kan in Utrecht sinds 2021 rekenen op een toenemende populariteit. Ten slotte zit het Utrechtse ledenpercentage badminton al enige jaren in de lift (terwijl dit landelijk redelijk constant is). Als de groei van de Utrechtse zaalsporten doorzet, kan dit extra druk op de binnensportaccommodaties geven.

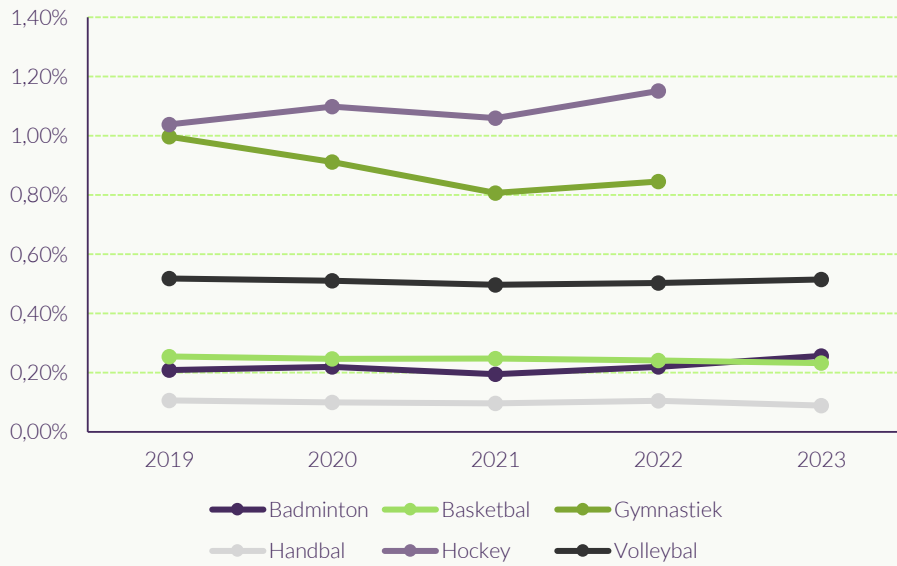
⁴ Het betreft in Utrecht woonachtige bondsleden. Studenten die niet in Utrecht staan ingeschreven of inwoners van buiten Utrecht die wel in Utrecht sporten, worden hier dus niet in mee gerekend. Het hoeven niet allemaal spelende leden te zijn. Ook scheidsrechters of spelers van de zaalvariant van de betreffende sport (zoals zaalvoetbal) kunnen als bondslid geregistreerd staan.

⁵ Gebaseerd op het aantal lidmaatschappen bij de Utrechtse verenigingen (ongeacht waar het lid woonachtig is). Van de KNVB hebben wij (t.b.v. zaalvoetbal) geen ledenaantallen ontvangen.

Figuur 2.7

Ontwikkeling ledenpercentage zaalsporten in Utrecht

(in procenten)

Bron: Badminton Nederland; NBB; KNGU; NHV; KNHB; Nevobo. Bewerking: Mulier Instituut

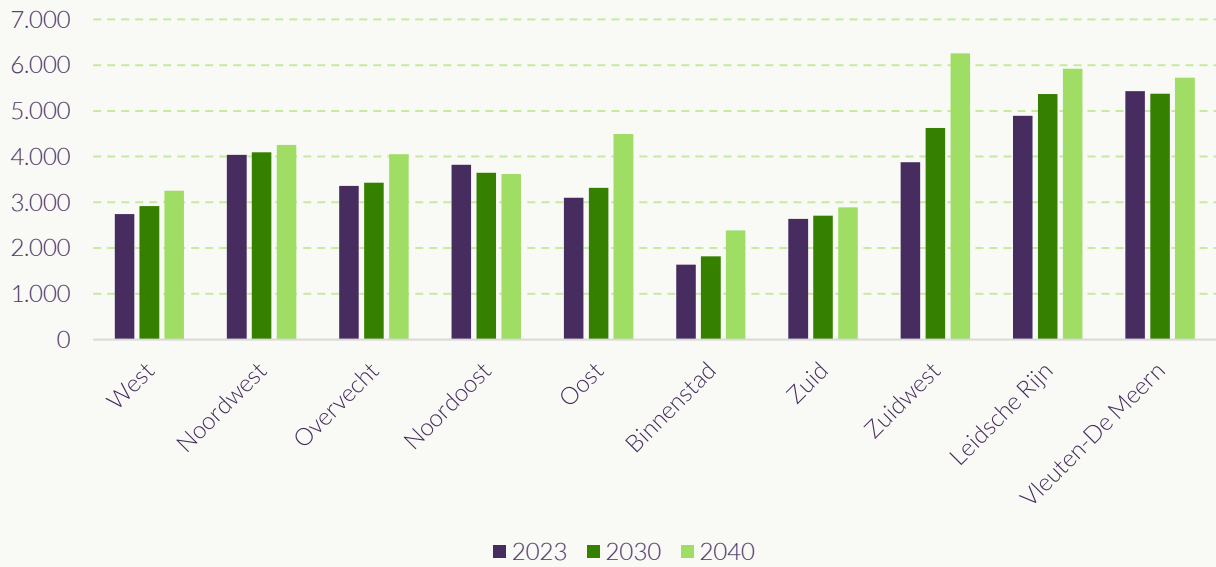
Prognose zaalsporters

Utrecht heeft ongeveer 368.000 inwoners. We verwachten dat circa 35.500 inwoners gebruik maakt van een binnensportaccommodatie voor de sportbeoefening. Deze verwachting is gebaseerd op landelijk accommodatiegebruik en de wekelijkse sportdeelname in Utrecht. Op basis van de bevolkingsprognose zal dit aantal toenemen tot circa 42.800 zaalsporters in 2040. De grootste toename vindt naar hoogstwaarschijnlijk plaats in de wijk Zuidwest ([figuur 2.8](#)).

Figuur 2.8

Aantal geschatte zaalsporters in Utrecht in 2023, 2030 en 2040

(o.b.v. landelijk accommodatiegebruik gecorrigeerd naar de sportdeelname in Utrecht, in aantallen)

Bron: Gemeente Utrecht, 2023; CBS, Vrijtijdsomnibus (VTO), 2020. Bewerking: Mulier Instituut.

Landelijke trends en ontwikkelingen

3.1 Accommodatiebeleid

Gemeenten zien het als hun verantwoordelijkheid sportbeoefening te faciliteren, ook al is er geen wettelijk kader dat dit verplicht. In beginsel doen ze dit vanuit de gedachte van marktfalen en het sociaal-maatschappelijke belang van sport (Hoekman, Sport policy, sport facilities and sport participation, 2018).

Waar in de jaren zestig en zeventig van de vorige eeuw een bouw golf van gemeentelijke sportaccommodatie plaatsvond, richt het gemeentelijke sportaccommodatiebeleid zich tegenwoordig veelal op het beter benutten van de bestaande infrastructuur. De laatste twee decennia zit vernieuwing van het landschap vooral in de hoek van de commerciële initiatieven (Hoekman & Schadenberg, Onderbenutting van sportaccommodaties, 2023).

Om de bestaande infrastructuur beter te laten renderen, staat multifunctionaliteit en meervoudig gebruik hoog op de gemeentelijke agenda (Hoekman & Van der Maat, 2017; Hoogendam et al., 2021). Steeds meer sportparken worden opengesteld of er worden vrij toegankelijke voorzieningen toegevoegd (calisthenics, survivalparcours). In 2022 had 69 procent van de gemeenten minimaal één vrij toegankelijk sportpark terwijl dat in 2019 nog 48 procent was (Reitsma M, 2022). In sporthallen zien we steeds vaker dat modules worden toegevoegd (urban sports-elementen, gamification). Gemeenten introduceren flexibele exploitatiemodellen (uurtarieven) voor sportvelden, waardoor ze beter kunnen sturen op mede-/deelgebruik van de velden (Schots & Schadenberg, 2020).

Sportbonden nemen hun verantwoordelijkheid in de landelijke ambitie om de benutting van de sportaccommodaties te verhogen door bijvoorbeeld flexibele speeldagen te introduceren, doordeweekse competitie te stimuleren of normen en planningsregels aan te passen (Hoekman & Schadenberg, Onderbenutting van sportaccommodaties, 2023).

De rol van verenigingen bij het beheer en de exploitatie van sportaccommodaties is de laatste decennia toegenomen. Er zijn meer onderhoudstaken bij veldsportverenigingen komen te liggen (Hoekman, Schots, & Ruikes, Jaarrapport duurzame sportinfrastructuur, 2022). Er wordt meer van verenigingen verwacht om de maatschappelijke waarde van de sportaccommodatie te verhogen. Bijvoorbeeld door de accommodatie rookvrij te maken, gezonde alternatieven in de sportkantine aan te bieden of activiteiten open te stellen voor niet-leden (Lucassen, et al., 2018).

Bij de totstandkoming van het sportbeleid wordt samengewerkt met andere beleidsterreinen of gemeentelijke afdelingen. Sportbeleid wordt (daarmee) vaker

integraal ingestoken (Hoogendam, Hoekman, & Ruikes, 2020). Andere gemeentelijke domeinen dragen vaker financieel bij aan het sportbudget. De financiële bijdrage is meestal voor activiteiten die ook voor de andere domeinen baten realiseren en komt niet zozeer direct ten goede aan sportaccommodaties.

3.2 Ontwikkelingen in het sportlandschap

Demografische ontwikkelingen

Vanwege de vergrijzing, ontgroening en een groeiend aandeel niet-westerse migranten zal de vraag naar verschillende sporten in Nederland verschuiven. Ouderen sporten minder dan jongeren. Aan de andere kant is de groep ouderen van tegenwoordig wel langer fit en gezond dan voorgaande generaties. Deze cohorteffecten zullen echter niet opwegen tegen de groei van de groep ouderen in ons land. Niet-westerse migranten sporten over het algemeen minder dan autochtone Nederlanders. Daar staat tegenover dat de tweede en derde generaties niet-westerse migranten wel weer meer sporten dan hun ouders en grootouders. Als laatste is de verwachting dat de komende jaren het aandeel hoogopgeleiden zal toenemen. Deze groep sport relatief vaak (RIVM & SCP, 2017).

Hoewel demografische ontwikkelingen leiden tot veranderingen in de sport- en beweegdeelname, is het in Utrecht vooral de totale bevolkingsgroei die de meeste impact zal hebben op de vraag naar sportvoorzieningen. Terwijl ook in Utrecht vergrijzing plaatsvindt (het aandeel 65-plussers in de totale bevolking neemt toe), nemen in absolute zin in Utrecht ook de andere leeftijdsgroepen in omvang toe. In die zin zal dus ook de behoefte aan voorzieningen passende bij al die verschillende leeftijdsgroepen toenemen.

Commercialisering van het aanbod

Steeds vaker openen private partijen nieuwe sportaccommodaties. De fitnessbranche en ook yogascholen zijn hiervan een goed voorbeeld. Zij openden in de laatste decennia een recordaantal accommodaties, vooral in de binnensteden (RIVM & SCP, 2017). Recentelijk is daar het toenemend aantal padelbanen bijgekomen. Daarnaast zijn de laatste jaren veel indooraccommodaties voor outdoorsporten geopend. Denk daarbij aan klimhallen, skipistes en skatebanen. Vrijtijdsbesteding, waaronder sport, wordt in toenemende mate een zoektocht naar belevenissen en een manier om uiting te geven aan de eigen identiteit en leefstijl (RIVM & SCP, 2017).

Ruimtelijke ontwikkelingen

Door de toename van de ongeorganiseerde sport komt de openbare ruimte steeds meer in beeld als locatie voor sport, bewegen en actieve vormen van recreatie. Denk hierbij aan (autovrije) wandelzones en (hard)looppaden. Daarnaast bieden leegstaande (kantoor- of winkel) panden en bedrijventerreinen (door transformatie en herontwikkeling) mogelijkheden voor sport in stedelijke gebieden (RIVM & SCP, 2017). In groeiende en verdichtende steden (zoals Utrecht en Amsterdam) wordt echter ook voor andere functies een toenemend beroep op de (openbare) ruimte

gedaan (denk aan mobiliteit, evenementen en vergroening). Dit stelt de steden voor een grote opgave.

Nieuwe accommodatievormen

De afgelopen jaren is met name het aantal beachvelden, blaashallen en padellocaties sterk toegenomen.

● **Beachvelden**

De laatste jaren is het aantal beachvelden in Nederland explosief gegroeid. Beachvelden kunnen multifunctioneel zijn en trekken een brede doelgroep aan. De velden zijn relatief goedkoop in aanleg en onderhoud. Verder bieden ze een alternatief in de zomermaanden voor sporters die doorgaans de niet-beachvariant van een beachsport beoefenen, zoals handbal, badminton of volleybal. Sportbonden omarmen de beachsporten. Ze hebben ambities om het aantal accommodaties uit te breiden en te verbeteren, de sport zichtbaarder te maken en internationale toernooien binnen te halen, zoals het WK beachvolleybal 2027. De KNVB werkt samen met de Beach Soccer Bond om beachsoccer bekender te maken en kennis te delen over het aanbieden van de sport.

● **Blaashallen**

Blaashallen zijn koepelvormige, opgeblazen en luchtdichte ruimtes die over een sportveld of andere buitenaccommodatie worden geplaatst. Ze vormen een relatief betaalbaar alternatief voor een permanente binnensportaccommodatie. Ze worden meestal ingezet om buitensporten in de winter te kunnen blijven beoefenen, of om een tekort aan veld- of zaalruimte (tijdelijk) te ondervangen. Ze worden meestal op het terrein van een sportvereniging geplaatst en kunnen verschillende accommodatiesoorten overkappen (zwembaden, ijshockeybanen, hockeyvelden, tennisbanen, beachvelden en zelfs atletiekbanen en velodrooms).

● **Padel**

Het aantal padellocaties en -banen is de afgelopen jaren fors toegenomen (tabel 2.13). Ongeveer 65 procent van de locaties is een locatie bij een vereniging, ruim 30 procent is een zelfstandig centrum. Een klein aantal locaties ligt bij campings of andersoortige locaties. In totaal zijn er meer dan 2.000 padelbanen, wat overeenkomt met gemiddeld bijna vier banen per locatie. Op de zelfstandige centra zijn gemiddeld meer banen per locatie dan bij sportverenigingen. Het is niet bekend in welke mate de banen bij verenigingen ter vervanging zijn van tennisbanen. (Sportaccommodaties in Nederland, 2023)

Nieuwe sport- en beweegvormen

Landelijk vindt sport steeds minder in verenigingsverband plaats en steeds meer individueel of in een community⁶. Een voorbeeld is calisthenics waarvoor in steeds meer steden locaties met toestellen worden ingericht. Zo'n park kan een trainingshonk zijn voor de individuele sporter maar bijvoorbeeld ook voor fitnessclubs die er hun buitentrainingen doen. Bewegen kan ook gestimuleerd

⁶ In Utrecht is het sporten in verenigingsverband nog altijd relatief populair.

worden met faciliteiten op onverwachte plekken. Denk daarbij aan een klimwand of boulderwand aan een vrije muur. Het sportaanbod verandert en urban sports winnen aan populariteit. Denk aan skaten, freerunnen en straatvoetbal, maar ook aan minder bekendere varianten zoals obstacle run en Ninja Warrior. Veel vernieuwing in de sport vindt buiten op straat plaats.

Binnensport

In dit hoofdstuk zetten we het aanbod, het gebruik en de verwachte ontwikkeling van de behoefte aan binnensportaccommodaties voor de (georganiseerde) zaalsport in Utrecht uiteen. Dit doen we voor sporthallen, sportzalen en gymzalen.

4.1 Aanbod

Sporthallen

In de gemeente Utrecht zijn in 2024 22 permanente sporthallen aanwezig en één tijdelijke sporthal ([tabel 4.1](#)). Hiervan zijn zeventien sporthallen in eigendom van de gemeente.

Tabel 4.1
Sporthallen in gemeente Utrecht in 2024

Wijk	Accommodatie	Eigenaar
<i>Gemeentelijke sporthallen</i>		
Noordwest	Loevenhout	Gemeente Utrecht
	Zuilen	Gemeente Utrecht
	Tempo*	Gemeente Utrecht
Overvecht	De Dreef	Gemeente Utrecht
Oost	Galgenwaard I (topsport)	Gemeente Utrecht
	Galgenwaard II (breedtesport)	Gemeente Utrecht
	Galgenwaard III (atletiek)	Gemeente Utrecht
Zuid	Hoograven	Gemeente Utrecht
	Lunetten	Gemeente Utrecht
Zuidwest	Nieuw Welgelegen I (breedtesport)	Gemeente Utrecht
	Nieuw Welgelegen II (topsport)	Gemeente Utrecht
Leidsche Rijn	Sportcampus	Gemeente Utrecht
	Het Plein**	Gemeente Utrecht
Vleuten-De Meern	Cultuurcampus	Gemeente Utrecht
	Europahal	Gemeente Utrecht
	De Paperclip	Gemeente Utrecht
	Weide Wereld	Gemeente Utrecht
<i>Niet gemeentelijke sporthallen</i>		
Noordoost	Herculeshal	USV Hercules

Oost	Olympos 1 Olympos 2 Olympos 3	USS Mesa Cosa USS Mesa Cosa USS Mesa Cosa
Zuidwest	Bontekoelaan***	Willibrord Stichting
Vleuten-De Meern	Oudenrijnhal	Sportcentrum Oudenrijn B.V.

Bron: Gemeente Utrecht, 2024.

* Tempo is een tijdelijke sporthal voor maximaal 10 jaar.

** Het Plein is in januari 2024 in gebruik genomen.

*** Bontekoelaan is in oktober 2023 in gebruik genomen.

Sportzalen en gymzalen

In Utrecht zijn acht sportzalen en 82 gymzalen aanwezig ([tabel 4.2](#) en [tabel 4.3](#)).

Alle sportzalen zijn in gemeentelijk eigendom en beheer. Van de 82 gymzalen, die allen in gemeentelijk eigendom zijn, zijn er 42 in gemeentelijk beheer (zie bijlage 3).

Tabel 4.2
Sportzalen in gemeente Utrecht in 2024

Wijk	Accommodatie	Eigenaar
Noordwest	De Speler	Gemeente Utrecht
Zuidwest	Hart van Noord	Gemeente Utrecht
Leidsche Rijn	Het Zand	Gemeente Utrecht
	Voorn	Gemeente Utrecht
	Waterwin	Gemeente Utrecht
Vleuten-De Meern	Broos Gerssenzaal	Gemeente Utrecht
	Fletiozaal	Gemeente Utrecht
	Marezaal	Gemeente Utrecht

Bron: Gemeente Utrecht, 2024.

Tabel 4.3**Aantal gymzalen per wijk in gemeente Utrecht in 2024**

(in aantallen)

Wijk	Gymzalen in gemeentelijk beheer	Gymzalen in beheer bij schoolbesturen	Totaal
West	4	3	7
Noordwest	5	4	9
Overvecht	4	6	10
Noordoost	6	3	9
Oost	3	11	14
Binnenstad	1	-	1
Zuid	5	1	6
Zuidwest	4	9	13
Leidsche Rijn	4	2	6
Vleuten-De Meern	6	1	7
Gemeente Utrecht	42	40	82

Bron: Gemeente Utrecht, 2024.

Blaas- en turnhallen

In de wijk Zuidwest bevindt zich de turnhal Nieuw Welgelegen. Daarnaast heeft Utrecht de beschikking over een blaashal bij de hockeyverenigingen Kampong en Fletiomare. Vanaf seizoen 2023/24 beschikken HC Rijnvliet en Zwaluwen 1911 samen over een blaashal op sportpark Rijnvliet. Ook tennisverenigingen Iduna en TC Domhal maken gebruik van blaashallen in het winterseizoen.

Geplande mutaties

Er staan drie extra permanente sporthallen op de planning om tussen 2024 en 2030 gerealiseerd te worden. Dit betreft de volgende sporthallen:

- > Cartesiusdriehoek (in de wijk West)
- > Merwedekanaalzone (in de wijk Zuidwest)
- > Overvecht (in de wijk Overvecht)

Benchmark

De 22 permanente sporthallen, één tijdelijke sporthal en 8 sportzalen in de gemeente Utrecht vertalen zich naar een aanbod van 1,6 sporthallen en 0,6 sportzalen per 25.000 inwoners ([tabel 4.4](#)). Dit aantal is vergelijkbaar met referentiegemeenten, maar lager dan het aanbod in VSG-regio Utrecht en het landelijk gemiddelde. Het aantal gymzalen is laag in vergelijking met de referentiegebieden.

Sporthallen hebben de afmetingen voor alle zaalsporten. Sportzalen en met name gymzalen kennen met hun kleinere omvang een beperktere functionaliteit voor het accommoderen van de meeste zaalsporten.

Tabel 4.4**Benchmark aanbod binnensportaccommodaties in Utrecht in 2024**

(in aantallen per 25.000 inwoners)

	Sporthallen	Sportzalen	Gymzalen
Gemeente Utrecht	1,6	0,6	5,7
Referentiegemeenten ⁷	1,6	0,6	7,1
VSG-regio Utrecht	1,9	1,1	6,2
Nederland	2,2	1,0	6,5

Bron: Mulier Instituut, Database SportAanbod (DSA), 2023.

4.2 Spreiding

De sporthallen en -zalen in Utrecht staan goed verspreid over de gemeente ([figuur 4.1](#)). Alleen in de wijken Binnenstad en West zijn geen sporthallen of -zalen aanwezig. In West is wel een sporthal gepland voor de toekomst (geplande bouw voor 2030). In Vleuten-De Meern is het aanbod met vijf sporthallen en drie sportzalen het grootst, gevolgd door Oost met zes sporthallen.

De gemiddelde reisafstand naar de dichtstbijzijnde sporthal voor de inwoners van gemeente Utrecht is circa 1,3 kilometer. Voor de inwoners van de wijken Zuidwest en Zuid is dat niet meer dan een kilometer. Drie kilometer wordt algemeen beschouwd als de afstand die men bereid is af te leggen voor sportbeoefening (Hoekman et al., 2013). Slechts 0,2% van de inwoners van gemeente Utrecht woont niet binnen drie kilometer van de dichtstbijzijnde sporthal.

Tabel 4.5**Gemiddelde reisafstand naar dichtstbijzijnde sporthal voor inwoners gemeente Utrecht per wijk in 2022**

(in aantallen en kilometer (gemeten over de weg))

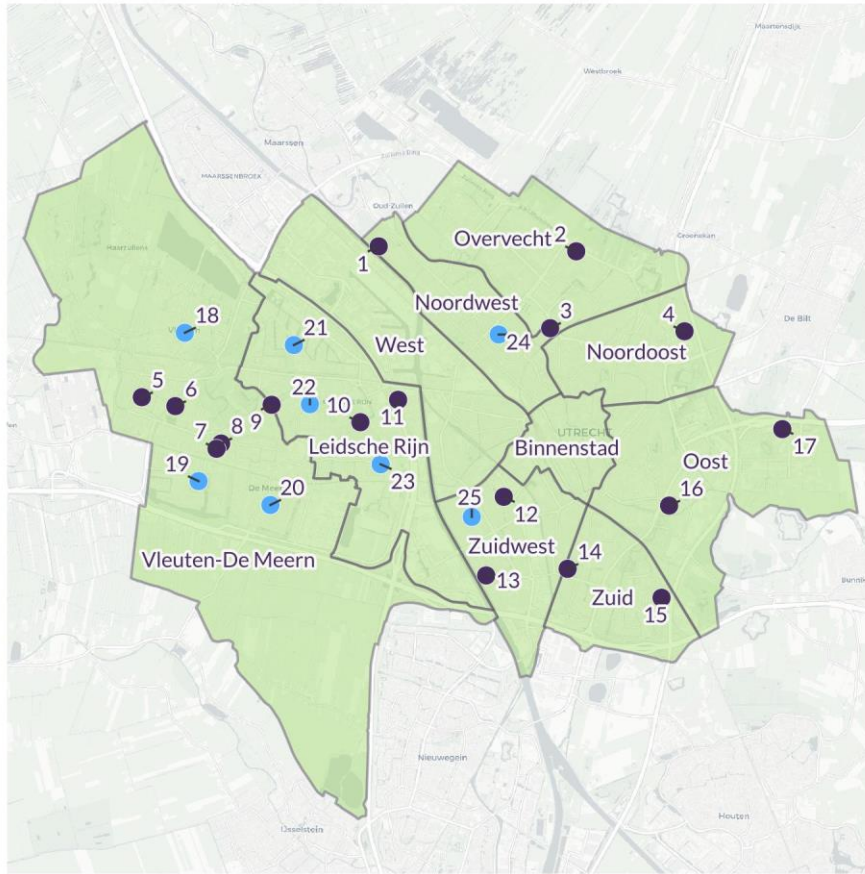
Wijk	Inwoners	Afstand
Binnenstad	19.305	2,0
West	28.650	1,7
Zuidwest	39.030	0,9
Zuid	27.460	0,9
Oost	32.020	1,4
Noordoost	39.520	1,4
Noordwest	44.320	1,5
Leidsche Rijn	44.360	1,0
Overvecht	34.385	1,2
Vleuten - De Meern	50.475	1,3
Gemeente Utrecht	359.525	1,3

Bron: Mulier Instituut, 2022.

⁷ De referentiegemeenten zijn Amsterdam, Almere, Den Haag, Eindhoven en Rotterdam

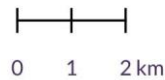
Figuur 4.1

Aanbod permanente sporthallen en -zalen in gemeente Utrecht in 2023

● Sporthallen

● Sportzalen

Sporthallen:

- 1) Zuilen
- 2) De Dreef
- 3) Loevenhout
- 4) Herculeshal
- 5) Weide Wereld
- 6) Cultuurcampus
- 7) Europahal
- 8) Oudenrijnhel

9) De Paperclip

- 10) Sportcampus
- 11) Het Plein
- 12) Nieuw Welgelegen (2 sporthallen)
- 13) Bontekoelaan
- 14) Hoograven
- 15) Lunetten
- 16) Galgenwaard (3 sporthallen)
- 17) Olympos (3 sporthallen)

Sportzalen:

- 18) Fletiozaal
- 19) Broos Gerssenzaal
- 20) Marezaal
- 21) Waterwin
- 22) Het Zand
- 23) Voorn
- 24) De Speler
- 25) Hart van Noord

Bron: Gemeente Utrecht, 2023.

Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

4.3 Normatieve behoefte

Het kengetal binnensport geeft inzicht in het aantal sporthallen dat nodig is om de sportbeoefening van inwoners mogelijk te maken. Het toont het aantal sporthallen waarvoor, bij de omvang van de gemeente, in theorie voldoende inwoners zijn die een zaalsport willen beoefenen. Zo is er voldoende draagvlak voor deze sporthal.

De gemeente Utrecht heeft een eigen planologisch kengetal om de behoefte aan binnensportruimte voor de (georganiseerde) binnensport te bepalen. Dit kengetal is in 2024 vastgesteld op één sporthal per 14.000-16.000 inwoners. In het onderzoek hebben we gerekend met een gemiddeld draagvlak van 15.000 inwoners per sporthal.

Gemeentebreed is er een behoefte aan 24,5 sporthallen, oplopend tot 31,5 sporthallen in 2040. Na realisatie van de drie nieuwe sporthallen is er nog een normatief tekort van 5,5 sporthallen in 2040.

Op wijkniveau is er in zes wijken een normatief tekort aan sporthallen ([tabel 4.6](#)). De tijdelijke sporthal Tempo lost het tekort in Noordwest op. Na realisatie van de nieuwe sporthallen, blijft er in 2040 in meerdere wijken een normatief tekort bestaan. In de wijken Oost en Vleuten-De Meern blijft er ook in de toekomst een (fors) normatief overschot bestaan. De behoefte per wijk geeft slechts een indicatie, inwoners kunnen ook gebruikmaken van sporthallen in andere gebieden.

Tabel 4.6
Behoeftanalyse sporthallen in Utrecht in 2024, 2030 en 2040
(in aantal permanente sporthallen)

	Aanbod		Behoefte		
	2024	2030/2040	2024	2030	2040
West	-	1	1,9	2,2	2,5
Noordwest	3*	3*	3,0	3,1	3,3
Overvecht	1	2	2,3	2,5	3
Noordoost	1	1	2,7	2,7	2,7
Oost	6	6	2,2	2,4	3,3
Binnenstad	-	-	1,3	1,5	2
Zuid	2	2	1,9	2	2,1
Zuidwest	3	4	2,7	3,3	4,6
Leidsche Rijn	2**	2	3,1	3,6	4,3
Vleuten-De Meern	5	5	3,4	3,5	3,9
Gemeente Utrecht	23	26	24,5	26,8	31,5

* Inclusief de tijdelijke sporthal (Tempo).

** De tweede sporthal in Leidsche Rijn is januari 2024 in gebruik genomen.

Duiding capaciteitsbehoefte verenigingen

Utrechtse binnensportverenigingen geven aan een (nog) hogere druk te ervaren dan dat de cijfers doen vermoeden. In deze context benadrukken de verenigingen het belang van gesprekken met verenigingen in een capaciteitsonderzoek. De huidige capaciteit beperkt verenigingen in hun ambities om naar een hoger niveau te groeien. De zaalsportverenigingen hebben behoefte aan een totaaloverzicht van de beschikbare capaciteit in de verschillende Utrechtse binnensportaccommodaties.

Ook wordt aangegeven dat, ondanks de gemiddelde afstand van 1,3 kilometer naar een sporthal in Utrecht, voor bepaalde sporten (zoals basketbal) - vanwege de beperkte beschikbare ruimte - vaak een grotere afstand moet worden afgelegd.

4.4 Gebruik

In de gemeentelijke sporthallen in Utrecht werd in het seizoen 2022/'23 gemiddeld 1.300 uur per sporthal gesport (**figuur 4.2**)⁸. Dat blijkt uit een analyse van de reserveringsoverzichten van de gemeentelijke sporthallen. Dit is vergelijkbaar met het jaarlijkse gebruik van sporthallen voor sportbeoefening in vergelijkbare gemeenten⁹. Naast sport, werden de sporthallen gemiddeld circa 1.150 uur voor bewegingsonderwijs gebruikt (niet in tabel).

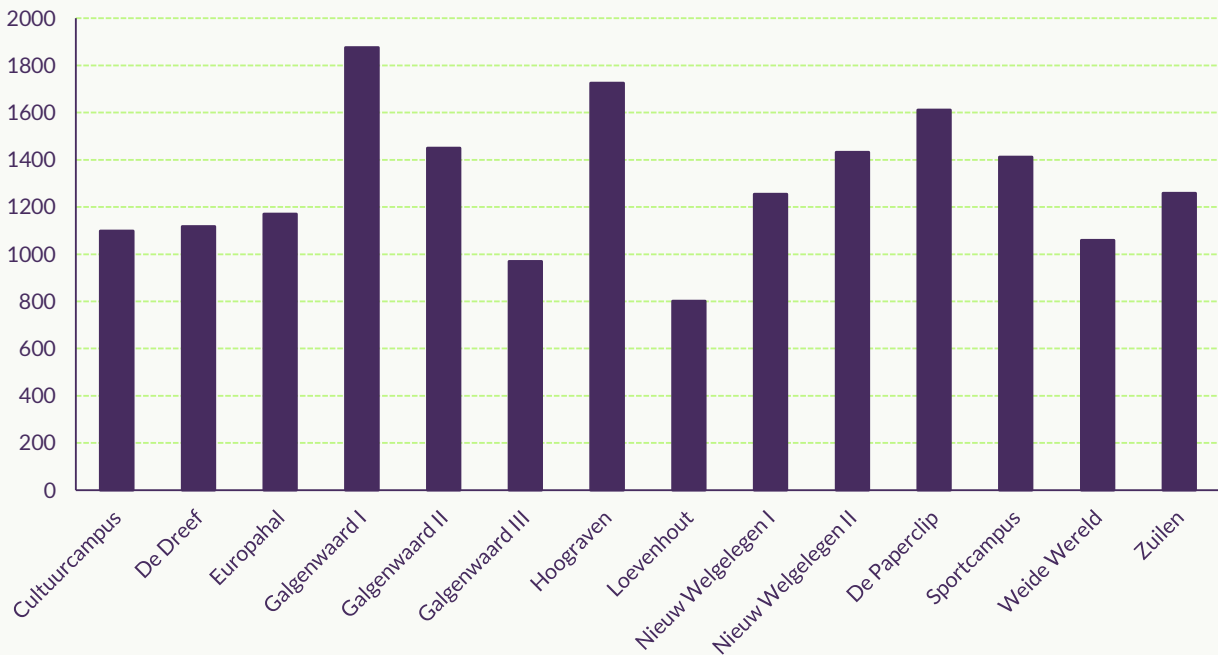
⁸ Hierin zijn alle vormen van sport meegenomen.

⁹ Vergelijkbare gemeenten op basis van stedelijkheidsgraad en bevolkingsomvang (zoals bepaald door het Centraal Bureau van de Statistiek (CBS)) waarvan gegevens over het gebruik van binnensportaccommodaties bekend zijn. Voor dit onderzoek zijn de gemeenten Den Haag, Nijmegen en Tilburg gekozen als vergelijkbare gemeenten.

Figuur 4.2

Sportgebruik gemeentelijke sporthallen Utrecht in het seizoen 2022/'23

(in gewogen uren*)

Bron: Gemeente Utrecht, 2023. Bewerking: Mulier Instituut.

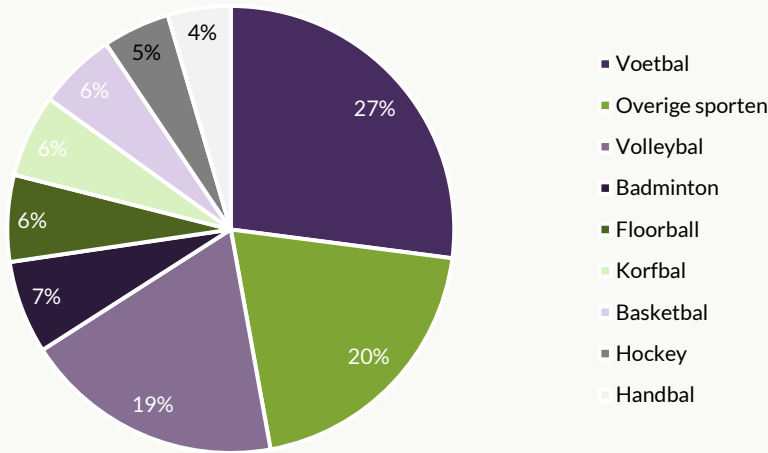
Het gewogen aantal uren is het aantal bezette uren gecorrigeerd met een deelfactor. Als een derde van een sporthal bezet is, worden deze uren daardoor voor een derde meegenomen in het totale aantal uren.

Het aanbod aan sporten in de Utrechtse sporthallen is erg divers. De meest beoefende sport in de sporthallen (in seizoen 2022/'23) is voetbal ([figuur 4.3](#)). In sporthal Dreef wordt voornamelijk gevoetbald. In sporthal Galgenwaard I is de meeste tijd gereserveerd voor volleybal en in sporthal Loevenhout is dat voor korfbal.

Figuur 4.3

Sportgebruik gemeentelijke sporthallen Utrecht in het seizoen 2022/'23

(in procenten van het totale sportgebruik)

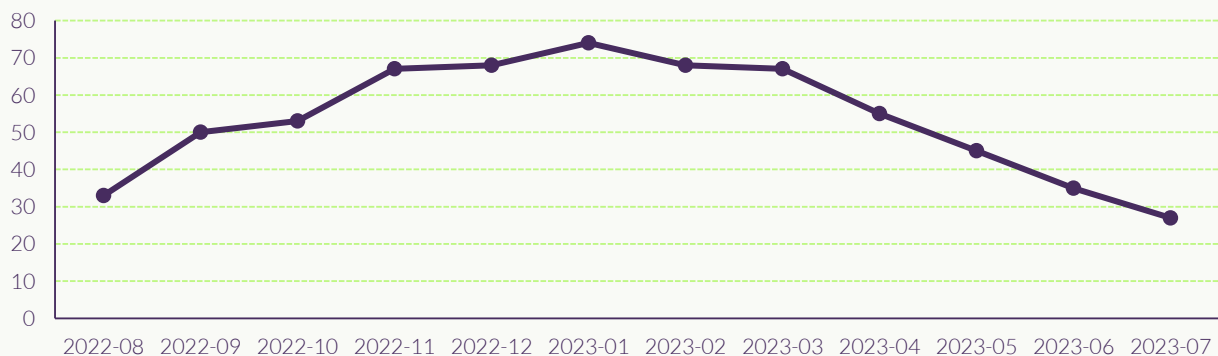
Bron: Gemeente Utrecht, 2023. Bewerking: Mulier Instituut.

De bezetting van sporthallen is opgebouwd uit zowel gebruik van de sporthallen voor bewegingsonderwijs als gebruik voor (georganiseerde) zaalsport. De bezetting van de sporthallen varieert gedurende het seizoen. Zaalcompetities van 'veldsporten' zoals hockey en korfbal vinden alleen plaats gedurende de wintermaanden. De bezetting is in deze maanden daarom hoger dan in het reguliere seizoen (van maart tot en met oktober) (figuur 4.4). Dit komt overeen met het landelijke beeld.

Figuur 4.4

Gemiddelde maandbezetting gemeentelijke sporthallen Utrecht in het seizoen 2022/'23

(in procenten, vakantie- en feestdagen buiten beschouwing gelaten)

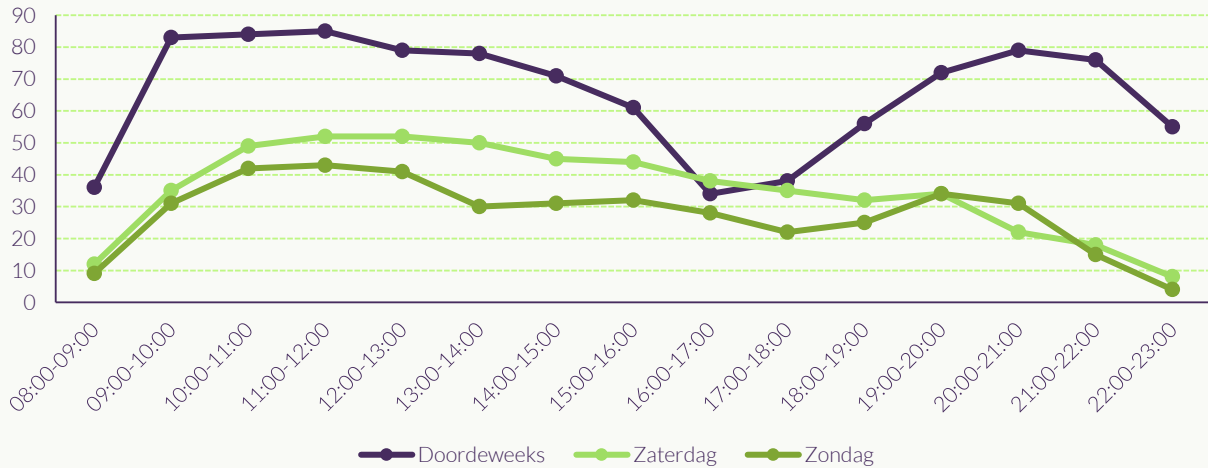
Bron: Gemeente Utrecht, 2023. Bewerking: Mulier Instituut.

De bezetting van de sporthallen varieert ook gedurende de dag (**figuur 4.5**). In de ochtend en vroege middag (09:00-16:00 uur) vindt doordeweeks het bewegingsonderwijs plaats. In de avond zijn doordeweeks de uren tussen 20:00-22:00 het meest gewild. De sporthallen worden op zaterdag meer gebruikt dan op zondag. Het weekendgebruik is het hoogst tussen 10:00 en 13:00 uur.

Figuur 4.5

Gemiddelde dagelijkse bezetting gemeentelijke sporthallen Utrecht in het seizoen 2022/'23

(in procenten, vakantie- en feestdagen buiten beschouwing gelaten)

Bron: Gemeente Utrecht, 2023. Bewerking: Mulier Instituut.

De sporthallen zijn doordeweeks in de namiddag en avond (16:00-23:00 uur) voor circa de helft van de tijd bezet (47%) (**figuur 4.6**). In de wintermaanden loopt de bezetting op naar 77% door instroom van sporten met een zaalseizoen. In de wintermaanden hebben de sporthallen in de avonden gemiddeld een (zeer) hoge bezetting, namelijk 91% tussen 18:00 en 22:00 uur. Sporthal Loevenhout heeft doordeweeks in de namiddag en avond de laagste bezettingsgraad.

In het reguliere seizoen zijn de sporthallen op zaterdag tussen 09:00 en 19:00 uur voor een derde (34%) bezet. In het winterseizoen loopt dit op tot 57% (**figuur 4.7**). De gemiddelde bezetting op zondag bedraagt 20% in het reguliere seizoen en 52% in het winterseizoen.

Benchmark

Als we de bezetting van de Utrechtse sporthallen vergelijken met de bezetting van sporthallen in vergelijkbare gemeenten¹⁰, zien we dat in het reguliere seizoen de bezetting op zaterdag in Utrecht relatief hoog is. In het winterseizoen is de bezetting in het weekend juist lager dan in vergelijkbare gemeenten. Dit komt mogelijk door de inzet van blaashallen bij de hockeyverenigingen.

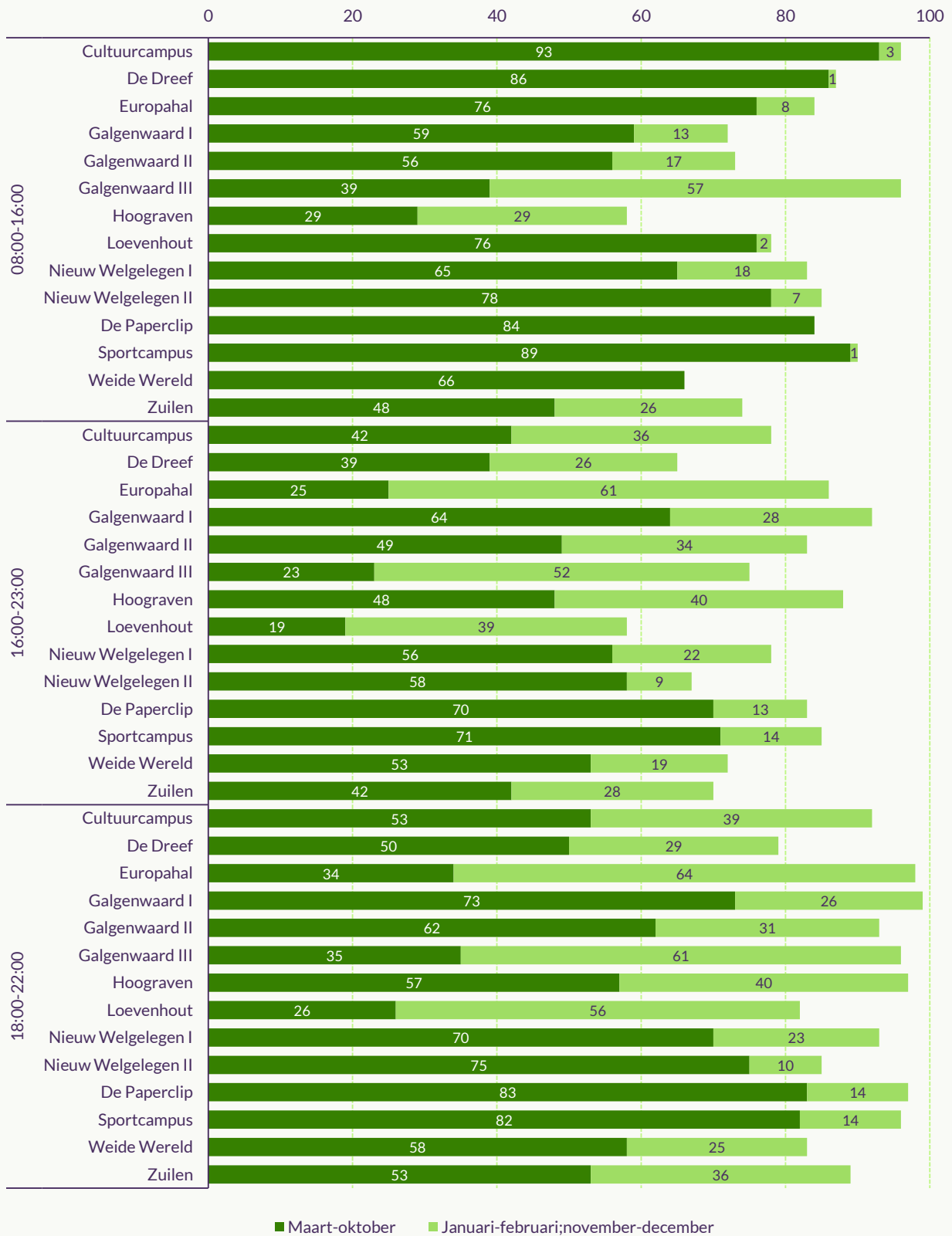
¹⁰ Vergelijkbare gemeenten voor de bezetting zijn Den Haag, Nijmegen en Tilburg

Doordeweeks is de gemiddelde bezetting in de Utrechtse sporthallen in het reguliere seizoen vrij hoog in vergelijking met vergelijkbare gemeenten (47,0% in Utrecht t.o.v. 42,7% in vergelijkbare gemeenten). In het winterseizoen is de bezetting vergelijkbaar tussen Utrecht en vergelijkbare gemeenten.

Figuur 4.6

Gemiddelde doordeweekse bezetting gemeentelijke sporthallen Utrecht in het seizoen 2022/'23

(in procenten, vakantie- en feestdagen buiten beschouwing gelaten)

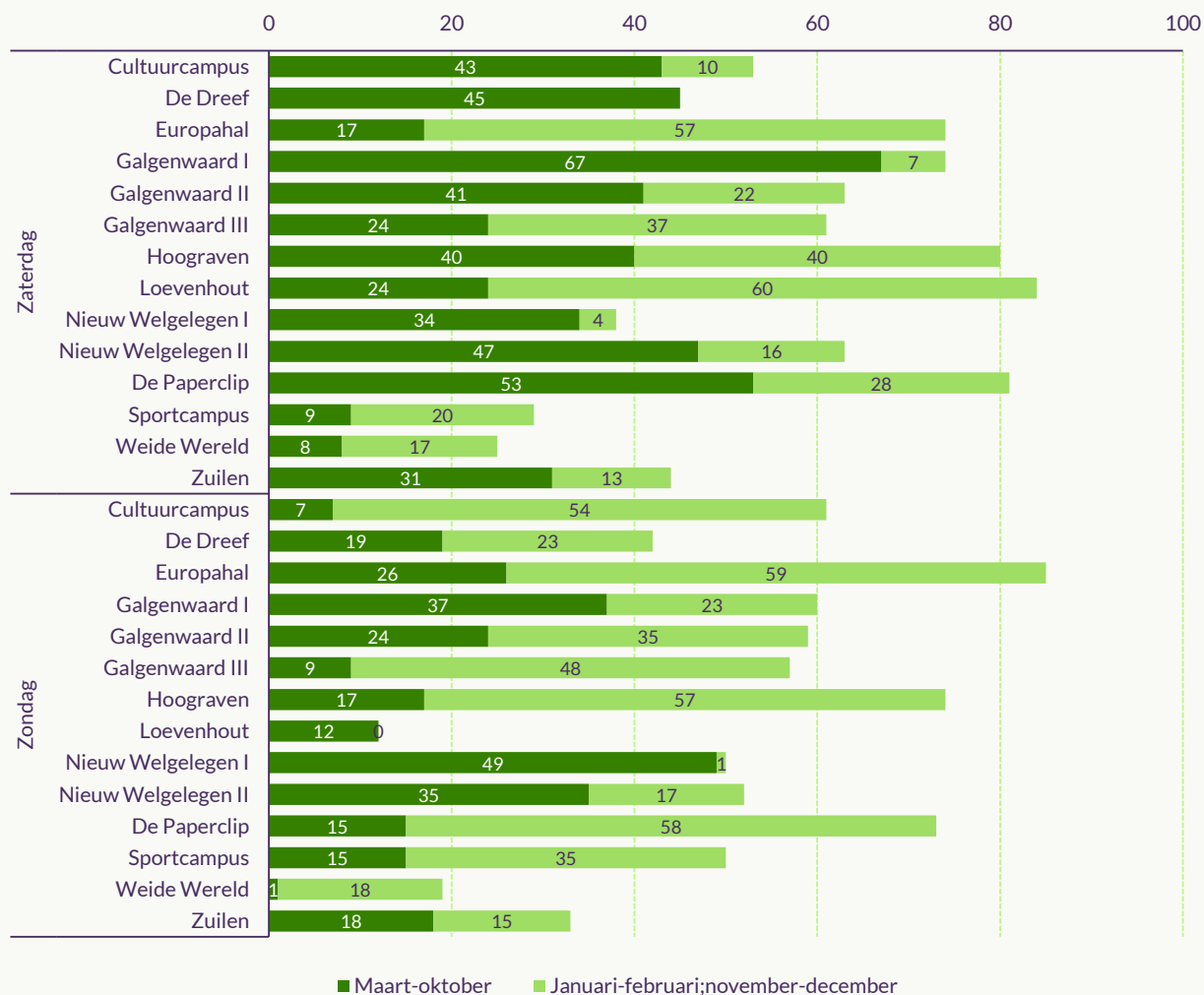

Bron: Gemeente Utrecht, 2023. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur 4.7

Gemiddelde weekendbezetting gemeentelijke sporthallen Utrecht tussen 09:00 en 19:00 uur in het seizoen 2022/'23

(in procenten, vakantie- en feestdagen buiten beschouwing gelaten)

Bron: Gemeente Utrecht, 2023. Bewerking: Mulier Instituut.

Terugblik bezetting 2021

Ten opzichte van 2021 is de gemiddelde dagelijkse bezetting van sporthallen in de ochtenden gestegen. In de avonden is de gemiddelde bezetting juist iets afgenomen. Als we naar het gebruik van de individuele sporthallen kijken, zien we dat de Europahal fors meer gebruikt wordt in het reguliere seizoen overdag (8:00-16:00) in 2023 dan in 2021. Ook Nieuw Welgelegen I en II en Zuilen worden overdag fors meer gebruikt dan in 2021. Sporthal Hoograven wordt juist minder gebruikt.

4.5 Verdieping basketbal

De basketbalverenigingen in Utrecht geven aan dat ze nu en in de toekomst krapte (verwachten te) ervaren voor wedstrijdcapaciteit in het weekend. In deze verdieping wordt er gekeken naar hoe het ledenaantal van de basketbalverenigingen in gemeente Utrecht zich ontwikkeld heeft in relatie tot de groei van de stad en landelijke ontwikkelingen. Daarnaast is er gevraagd om een inschatting te geven voor de ledenaantallen in 2030 en 2040 en deze te vertalen naar hoeveelheid benodigde wedstrijdcapaciteit in de toekomst (2030 en 2040).

Ledenontwikkeling

Er zijn zeven basketbalverenigingen gevestigd in de gemeente Utrecht. Zij hebben gezamenlijk circa 1.400 bondsleden. Het aantal leden bij deze basketbalverenigingen is in de afgelopen vier jaar toegenomen met elf procent. Duizend inwoners uit de gemeente Utrecht zijn lid van de basketbalbond. Deze leden wonen in de gemeente Utrecht en spelen bij een basketbalvereniging binnen of buiten de gemeente. Dit aantal is de afgelopen vier jaar toegenomen van 950 naar 1.000 leden (+6%). Het aantal bondsleden bij de basketbalbond is de afgelopen vier jaar relatief meer toegenomen dan het aantal inwoners in de leeftijdscategorie van 6 t/m 54 jaar in de gemeente Utrecht (+5%).

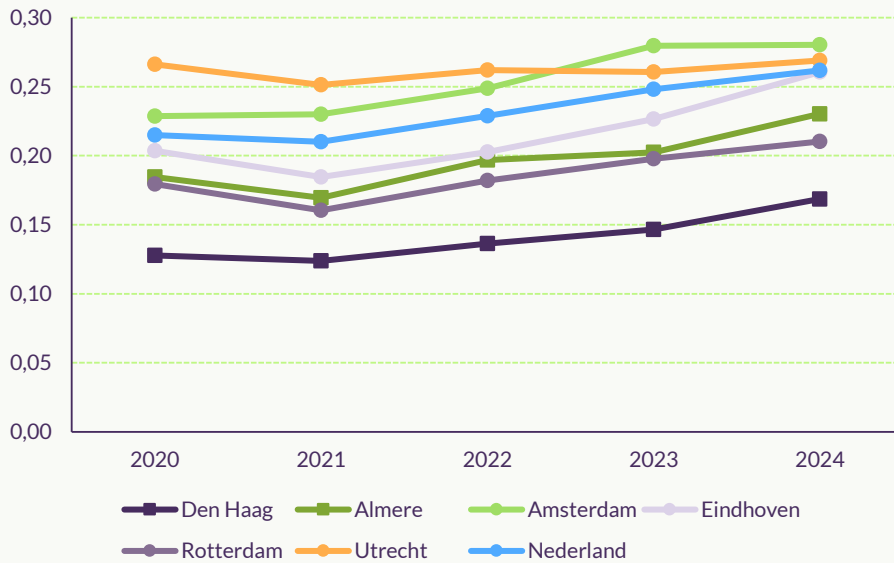
Als we naar de ledenaantallen in de referentiegemeenten gaan kijken valt het op dat er voor de gemeente Utrecht slechts 6% basketballende bondsleden bij zijn gekomen, terwijl in de referentiegemeenten er minimaal 21% (Rotterdam) en maximaal 37% (Den Haag) bondsleden zijn bijgekomen. Dit zien we ook terug in de basketbaldeelname in de verschillende gemeenten ([figuur 4.8](#)). In de gemeente Utrecht is de basketbaldeelname de afgelopen vier jaar relatief hoog, maar vrijwel stabiel gebleven, terwijl in de referentiegemeenten de basketbaldeelname is toegenomen. De basketbaldeelname in Eindhoven en Amsterdam is vergelijkbaar met die van Utrecht, terwijl in de andere referentiegemeenten de deelname lager blijft.

Op basis van de bevolkingsprognoses en de ledenontwikkeling van de afgelopen vier jaar is de inschatting dat het aantal bondsleden bij de Utrechtse basketbalverenigingen oploopt tot circa 1.900 bondsleden in 2040 (tabel 4.7).

Figuur 4.8

Basketbaldeelname in gemeente Utrecht en referentiegemeenten

(in procenten van het totaal aantal inwoners)

Bron: NBB, 2024.

Wedstrijdcapaciteit

In de gemeente Utrecht werden in seizoen 2023-2024 in vijf sporthallen basketbalwedstrijden gespeeld, dit zijn de sporthallen Galgenwaard 1 en 2, Lunetten, Oudenrijnhallen, en Olympos 3. In de sporthallen Galgenwaard 1 en 2, Lunetten, Olympos 3 en Oudenrijnhallen kunnen afhankelijk van het niveau twee wedstrijden tegelijkertijd gespeeld worden. Speelt men op een hoger niveau dan geldt voor Galgenwaard dat hier nog steeds 2 velden gebruikt kunnen worden. Naast deze sporthallen zijn ook de Sportcampus, Olympos 1 en 2, Paperclip en Nieuw Welgelegen (sporthal boven) geschikt voor wedstrijden. In sporthal Sportcampus, Paperclip en Nieuw Welgelegen liggen, afhankelijk van het niveau, 2 wedstrijd velden naast elkaar maar dient er dispensatie aangevraagd te worden i.v.m. de uitloop achterlijn op 1 meter. In sporthallen Olympos 1 en 2 kan één wedstrijd tegelijk gespeeld worden.

In het seizoen 2023-2024 hadden de Utrechtse basketbalverenigingen voor wedstrijden een behoefte aan circa 1.660 uur op een wedstrijd veld volgens de richtlijn van de Nederlandse Basketballbond (NBB; tabel 4.7; bijlage 1). In dit seizoen werd er volgens de verhuuroverzichten circa 1.580 uur een wedstrijd veld gehuurd voor de basketbalwedstrijden. Dit zou betekenen dat er wedstrijd capaciteit tekort is van 80 uur op een wedstrijd veld. Dit komt neer op circa vier uur per weekend. De NBB geeft aan dat alle wedstrijden worden gespeeld. Zij geven echter aan dat zij niet weten hoe de basketbalverenigingen dit oplossen. In de praktijk zou dit tekort opgelost kunnen worden door bijvoorbeeld tijdens trainingen wedstrijden of op vrijdag te spelen of de wedstrijden strakker op elkaar te plannen.

Als het aantal bondsleden bij de basketbalverenigingen zich ontwikkelt op basis van de bevolkingsprognoses en de ledenontwikkeling van de afgelopen vier jaar, neemt de benodigde wedstrijdcapaciteit behoefte toe met circa 500 uur per jaar op een wedstrijdveld in 2040.

We hebben daarnaast als vergelijking twee groeiscenario's opgenomen waarbij de teams met 5% en 10% extra groeien. Als het aantal teams met 5% extra groeit, neemt de benodigde wedstrijdcapaciteit behoefte toe met circa 600 uur per jaar op een wedstrijdveld in 2040. Als het aantal teams met 10% extra groeit, neemt de benodigde wedstrijdcapaciteit behoefte toe met circa 700 uur per jaar op een wedstrijdveld in 2040 (tabel 4.7).

In de gemeente Utrecht staan drie sporthallen (Cartesiusdriehoek, Merwedekanaalzone, Overvecht) gepland die naar verwachting in 2030 gereed zullen zijn. In de Cartesiusdriehoek, Merwedekanaalzone en Overvecht zullen twee wedstrijden tegelijk gespeeld kunnen worden, waarbij in de Cartesiusdriehoek ook twee Eredivisiewedstrijden tegelijk gespeeld kunnen worden. Deze sporthallen zouden de wedstrijdcapaciteit kunnen opvangen. Een extra behoefte van 500 uur per jaar wedstrijdveld betekent ongeveer 25 uur per weekend. Voor een sporthal met twee velden, zoals de nieuwe sporthallen, betekent dit dan 13 uur per weekend voor één sporthal (of 6 uur per weekend als alle drie de sporthallen worden ingezet). Dit is echter ook afhankelijk van andere sporten die er ook gebruik van maken. Als je basketbal mogelijk wilt maken moet je vanuit dit blik scherp naar de programmering kijken.

Tabel 4.7

Verwachte aantal leden en wedstrijdcapaciteit basketbalverenigingen in gemeente Utrecht

(in aantallen)

		2023-2024	2030	2040
Bevolkingsprognoses en ledenontwikkeling	Leden	1.424	1.615	1.891
	Wedstrijdcapaciteit behoefte	1.660	1.883	2.205
	Wedstrijdcapaciteit aanwezig*	7.350	10.290	10.290
	Wedstrijdcapaciteit gebruik	1.578		
5% extra teams	Leden		1.696	1.986
	Wedstrijdcapaciteit behoefte		1.977	2.315
10% extra teams	Leden		1.777	2.080
	Wedstrijdcapaciteit behoefte		2.071	2.425

* De wedstrijdcapaciteit in de sporthallen kan niet volledig ingezet worden voor basketbal. De sporthallen worden namelijk gebruikt voor meerdere sporten.

Bron: NBB, 2024; Gemeente Utrecht (13-12-2023). Bewerking: Mulier Instituut.

Behoeft e buitensport

In dit hoofdstuk zetten we het aanbod en de behoefte aan voorzieningen voor de georganiseerde buitensport uiteen. Ook bekijken we het verzorgingsgebied van verschillende buitensportverenigingen. Daarnaast gaan we in op accommodatiegebruik voor niet-bondsgerelateerde sportactiviteiten en andere vormen van gebruik. We bespreken de uitgangsgegevens en resultaten. De methode is opgenomen in bijlage 1.

5.1 Hockey

Aanbod

Het hockeyaanbod in Utrecht verspreidt zich over zes sportparken, namelijk sportpark Maarschalkerweerd, Rijnvliet, Welgelegen, Fletiomare Novum, Olympos (voor studenten) en Vechtzoom (figuur 4.9). Op deze sportparken liggen in totaal 24 kunstgras hockeyvelden¹¹, waarvan zeven zandingestrooide velden, twee semi-watervelden en vijftien watervelden. Meerdere hockeyverenigingen maken gebruik van blaashallen over de wedstrijd velden om in het winterseizoen op de eigen accommodatie te kunnen zaal hockeyen. Kampong en Fletiomare hebben een eigen blaashal op hun accommodatie. Vanaf seizoen 2023/24 beschikken hockeyverenigingen Rijnvliet en Zwaluwen over een gezamenlijke blaashal op sportpark Rijnvliet.

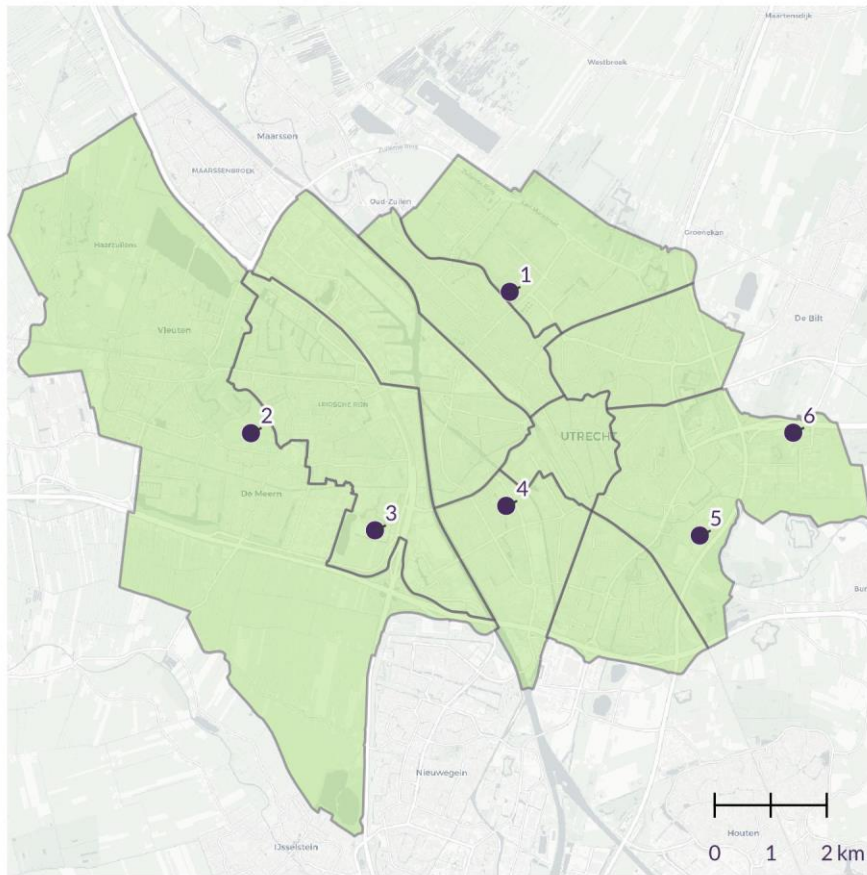
In Nederland liggen circa 1.000 volwaardige hockeyvelden, wat neerkomt op 1,4 velden per 25.000 inwoners. In Utrecht vertalen de 24 velden zich naar 1,7 velden per 25.000 inwoners (tabel 4.8).

In 2022 waren zo'n 10.300 inwoners van Utrecht lid van de KNHB, wat zich vertaalt naar een ledenpercentage van 2,8 procent. Dit is fors hoger dan referentiegemeenten en het landelijk gemiddelde. Als al deze leden bij een Utrechtse hockeyvereniging spelen, betekent dit dat een hockeyveld in Utrecht gemiddeld door 429 leden wordt gespeeld. Dit is fors hoger dan het landelijk gemiddelde van 213 leden per hockeyveld (tabel 4.8).

¹¹ Waaronder twee halve velden.

Figuur 4.9

Aanbod sportparken met hockeyvelden in gemeente Utrecht in 2023

1) Vechtzoom	2) Fletiomare Novum	3) Rijnvliet	4) Welgelegen
5) Maarschalkerweerd	6) Olympos		

Bron: Gemeente Utrecht, 2023. Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

Tabel 4.8

Aantal hockeyvelden, ledenpercentage KNHB en gemiddelde velddruk

(velddruk in aantal leden per veld)

	Aantal velden per 25.000 inwoners	Ledenpercentage	Velddruk*
Gemeente Utrecht	1,7	2,8	429
Referentiegemeenten	1,2	1,3	274
VSG-regio Utrecht	2,2	2,4	272
Nederland	1,4	1,2	213

Bron: Mulier Instituut, Database SportAanbod (DSA), 2023; KNHB via NOC*NSF, 2022. Bewerking: Mulier Instituut.

* De velddruk is berekend door het aantal in Utrecht woonachtige KNHB-leden (ongeacht hun activiteit) te delen door het aantal velden.

Behoeftte voor bondsactiviteiten

In Utrecht zijn zes hockeyverenigingen actief, met in totaal 529 teams die in de zaterdag- of zondagcompetitie van de KNHB spelen in het seizoen 2023/'24 (peildatum 29-05-2023). Op zaterdag spelen de jeugdteams, op zondag spelen de senioren. Daarnaast zijn er nog 18 teams ingeschreven in een doordeweekse competitie van de KNHB. [tabel 4.9](#) laat het aantal hockeyvelden, het aantal teams en de veldbehoefte zien.

Gemeentebreed is er op zaterdag behoefte aan 28 hockeyvelden tegenover een aanbod van 24. Op zondag is er behoefte aan 21 hockeyvelden. Op verenigingsniveau is er een tekort bij Fletiomare, USHC en Zwaluwen. Bij de verenigingen Kampong¹², UNO en Rijnvliet zijn behoefte en aanbod in balans¹³. Op zaterdag zouden de velden van USHC gebruikt kunnen worden door de andere verenigingen. Bovendien zou USHC op zondag gebruik kunnen maken van de velden van de andere verenigingen.

Tabel 4.9

Aantal hockeyvelden en teams, en behoefte-aanbodanalyse hockeyverenigingen gemeente Utrecht in het seizoen 2023/'24

(in aantallen, peildatum teams 09-11-2023)

Wijk	Sportpark	Vereniging	Aantal velden		Aantal teams		Veldbehoefte*	
			Zand kunstgras	(Semi-) water	Zat.	Zon.	Zat.	Zon.
Vleuten-De Meern	Fletiomare Novum	Fletiomare	1,5	4	117	24	9 (8,3)	3 (2,4)
Oost	Maarschalkerweerd	Kampong	2,5	6	112	82	9 (8,6)	9 (8,2)
	Sportcentrum Olympos	USHC	1	1	0	26	0 (0,0)	3 (2,6)
	<i>Totaal Oost</i>		3,5	7	112	108	9 (8,6)	12 (10,8)
Overvecht	Vechtzoom	UNO	0	2	27	15	2 (1,9)	2 (1,5)
Leidsche Rijn	Rijnvliet	Rijnvliet	1	3	47	17	4 (3,7)	2 (1,7)
Zuid-West	Welgelegen	Zwaluwen	1	1	44	18	4 (3,1)	2 (1,8)
Totaal Utrecht			7	17	347	182	28 (25,6)	21 (18,2)

* De veldbehoefte is weergegeven in (semi-)watervelden. (Semi-)watervelden hebben een lagere capaciteit dan zandvelden.

Toekomstige behoefte voor bondsactiviteiten

[Tabel 5.3](#) toont de toekomstige behoefte aan hockeyvelden van de Utrechtse hockeyverenigingen. Hierbij gaan we uit van een stabiele sportdeelname, wat betekent dat in de toekomst hetzelfde aandeel inwoners per leeftijdscategorie lid is van een hockeyvereniging. Het ledenaantal bij de hockeyverenigingen is de

¹² Kampong heeft 2,5 zandkunstgras en 6 (semi-)watervelden. Doordat zandkunstgrasvelden een grotere capaciteit hebben dan (semi-)watervelden is dit totaal voldoende voor de behoefte van 9 (8,6) velden op zaterdag en 9 (8,2) velden op zondag.

¹³ UNO en Rijnvliet zijn beide jonge verenigingen en hebben zeer recent een uitbreiding van het aantal velden gehad.

afgelopen jaren ongeveer gelijk toegenomen met de bevolking. In de analyse is geen rekening gehouden met verenigingen die jeugdteams op zondag laten spelen vanwege een veldtekort op zaterdag (deze teams zijn in de analyse als capaciteitsbehoefte op zaterdag verwerkt).

Tot 2030 daalt bij de meeste hockeyverenigingen de behoefte iets op zaterdag. Dit komt doordat de bevolkingsgroep 6-12 jaar, die op zaterdag spelen, tussen 2023 en 2030 iets afneemt. Richting 2040 stijgt de behoefte weer als gevolg van de bevolkingsgroei. Naar verwachting leidt de behoefte aan hockeyvelden in de toekomst dan ook tot een toenemend (normatief) tekort. De vereniging UNO heeft naar verwachting in 2030 en 2040 net voldoende capaciteit op de bestaande velden. Bij de overige verenigingen ontstaat er een normatief tekort richting 2040.

Verschillende hockeyverenigingen geven aan dat ze een groter tekort ervaren en naar de toekomst toe verwachten dan de cijfers weergeven. Verenigingen benadrukken dat het huidige aantal teams (wat de basis vormt voor de berekeningen) groter zou zijn als er meer capaciteit beschikbaar zou zijn. Verschillende verenigingen hanteren nu een wachtlijst.

Tabel 4.10

Behoefte-aanbodanalyse velden hockeyverenigingen gemeente Utrecht in 2030 en 2040 o.b.v. bevolkingsprognoses en een stabiele sportdeelname

(in aantallen)

Wijk	Sportpark	Vereniging	Aanbod	Veldbehoefte*			
				2030		2040	
				Zat.	Zon.	Zat.	Zon.
Vleuten-De Meern	Fletiomare Novum	Fletiomare	5,5	9 (8,1)	3 (2,6)	10 (9,6)	4 (3,1)
Oost	Maarschalkerweerd	Kampong	8,5	9 (8,4)	9 (8,9)	11 (10,6)	12 (11,6)
Oost	Sportcentrum	USHC	2	0 (0,0)	3 (2,8)	0 (0,0)	4 (3,3)
	Olympos						
	<i>Totaal Oost</i>		10,5	9 (8,4)	12 (11,7)	11 (10,6)	16 (14,9)
Overvecht	Vechtzoom	UNO	2	2 (1,9)	2 (1,6)	2 (2,0)	2 (1,9)
Leidsche Rijn	Rijnvliet	Rijnvliet	4	4 (3,6)	2 (1,8)	5 (4,1)	3 (2,2)
Zuid-West	Welgelegen	Zwaluwen	2	4 (3,2)	2 (1,9)	4 (3,6)	3 (2,3)
Totaal Utrecht			24	28 (25,2)	21 (19,6)	32 (29,9)	28 (24,4)

* De veldbehoefte is weergegeven in (semi-)watervelden. (Semi-)watervelden hebben een lagere capaciteit dan zandvelden.

Non-watervelden

Volgens de richtlijn zijn zandvelden zeven wedstrijdrondes per weekenddag bespeelbaar. (Semi-)watervelden zijn slechts zes wedstrijdrondes per weekenddag bespeelbaar. In de aanbod-behoefteanalyses is de normatieve behoefte op basis van (semi)watervelden bepaald.

Een grote ontwikkeling bij het hockey is de introductie van het watervrije waterveld (non-watervelden). In Nederland lopen, in samenwerking met de KNHB, diverse pilots om dit nieuwe veldtype te testen. De KNHB geeft aan de komende periode uit te zoeken op welk moment in de toekomst naar verwachting tophockey op een watervrij kunstgrasveld kan gaan worden gespeeld. Mogelijk volgt daarna geleidelijk de breedtesport. Watervrije velden zijn, net als zandvelden, zeven wedstrijdronde per weekenddag bespeelbaar.

Gemeentebreed is er op zaterdag een normatieve behoefte aan 28 (semi-) watervelden op zaterdag en 21 (semi-)watervelden op zondag. Wanneer alle velden non-watervelden zouden zijn, is er een normatieve behoefte van 25 velden op zaterdag en 20 velden op zondag.

Duiding capaciteitsbehoefte verenigingen

Zowel de Utrechtse hockeyverenigingen als de KNHB benadrukken de urgentie van het oplopende tekort aan hockeyvelden in Utrecht. Diverse verenigingen (o.a. Fletiomare, Kampong, Zwaluwen en USHC) hebben een wachtlijst omdat ze de vraag met de huidige capaciteit niet kunnen accommoderen.

Daarnaast geven zowel UNO als de KNHB aan dat deze vereniging sinds haar oprichting sterk is gegroeid. Beide verwachten dat de potentie groter is dan de twee velden die op basis van de capaciteitsberekening is vastgesteld.

Ook pleit de KNHB voor een vijfde veld bij Rijnvliet met een gedeeld gebruik zodat Fletiomare en eventueel Zwaluwen hier ook op een vast, vooraf bepaald, moment (trainingsavond of wedstrijdslot) gebruik van kunnen maken.

Ten slotte is van belang dat de O12-jeugd (voorheen D11-jeugd) vanaf seizoen 2025-2026 gaat spelen in het format van 9 tegen 9 op $\frac{3}{4}$ veld (waar wel een heel veld voor gebruikt moet worden).

Ledenherkomst (verzorgingsgebied)

In 2023 is 2,1% van de Utrechtse inwoners lid van een Utrechtse hockeyvereniging. Het aandeel hockeyers is het grootst in de wijk Oost (4,4%). In de wijk Overvecht zijn heel weinig inwoners lid van een Utrechtse hockeyvereniging, namelijk 0,3% ([figuur 4.10](#)). [tabel 4.11](#) laat per vereniging zien uit welke wijken de leden komen. Van de Utrechtse hockeyverenigingen komen ongeveer negen op de tien leden uit Utrecht zelf. U.S.H.C. heeft als studentenhockeyvereniging de meeste leden van buiten Utrecht (bijna 40%).

Figuur 4.10

Percentage inwoners dat lid is van een Utrechtse hockeyvereniging in 2023, naar wijk

(in procenten)

Bron: KNHB, 2023. Bewerking: Mulier Instituut

Tabel 4.11

Herkomst leden hockeyverenigingen gemeente Utrecht in 2023

(in procenten)

Vereniging	Wijk										Gemeente	
	West	Noordwest	Overvecht	Noordoost	Oost	Binnenstad	Zuid	Zuidwest	Leidsche Rijn	Vleuten-De Meern	Utrecht	Overig
Fletiomare	2	0	0	0	0	0	0	0	46	46	96	4
Kampong	5	5	1	19	35	11	6	4	1	0	87	13
Rijnvliet	19	4	0	3	4	3	1	1	43	15	94	6
UNO	7	16	11	39	11	8	3	1	1	0	95	5
U.S.H.C.	6	7	2	11	18	7	5	4	1	0	61	39
Zwaluwen	49	7	1	4	5	18	4	5	4	0	96	4
Totaal verenigingen	11	5	1	12	17	8	4	3	17	13	89	11

Bron: KNHB, 2023. Bewerking: Mulier Instituut.

Terugblik 2021

In 2021 had één hockeyvereniging voldoende veldcapaciteit, namelijk UNO. Inmiddels is het normatieve tekort bij twee hockeyverenigen opgelost. Bij Rijnvliet is dit te danken aan de realisatie van een nieuw waterveld. Bij Kampong nam het aantal teams af, waardoor het aanbod op sportpark Maarschalkerweerd op dit moment aansluit op de behoefte.

In totaliteit hadden de verenigen in seizoen 2023-2024 vier teams minder ingeschreven bij een zaterdag- of zondagcompetitie van de KNHB dan in seizoen 2021/'22.

Op basis van de actuele hockeydeelname en bevolkingsprognose, zal het tekort in 2040 minder groot zijn dan in het onderzoek in 2021 werd verwacht. Dit neemt niet weg dat er in 2040 zowel op zaterdag als zondag tekorten aan hockeyvelden verwacht worden van respectievelijk acht en vier velden.

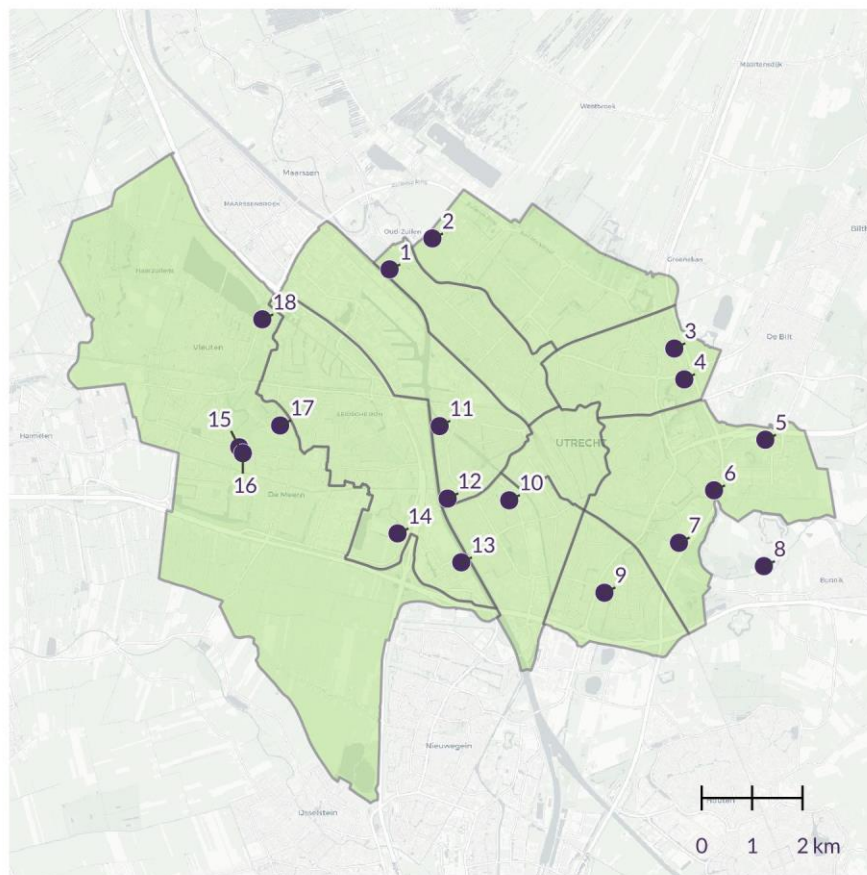
5.2 Tennis

Aanbod

In de gemeente Utrecht zijn achttien sportparken met tennisbanen. Op deze sportparken liggen in totaal 143 volwaardige tennisbanen ([figuur 4.11](#))¹⁴.

Alle tennisbanen zijn – in tegenstelling tot de andere buitensportaccommodaties – eigendom van de verenigingen.

Figuur 4.11
Aanbod sportparken met tennisbanen in Utrecht in 2023

1) Zuilenselaan	6) Sphaerinda	11) Marco van Basten	15) Fletiomare
2) Vechtlust	7) Maarschalkerweerd	12) Den Hommel	16) Oudenrijn
3) Voordorp	8) Rhijnauwen	13) Papendorp	17) De Paperclip
4) Iduna	9) Lunetten	14) Rijnvliet	18) De Vrijheit
5) Olympos	10) Nieuw Welgelegen		

Bron: Gemeente Utrecht, 2023. Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

¹⁴ Daarnaast bevinden zich op sportpark Manitobadreef 8 twee banen van de commerciële aanbieder Tennis Academy Utrecht.

De 143 outdoor tennisbanen vertalen zich naar 10 banen per 25.000 inwoners. Dit is weinig in vergelijking met VSG-regio Utrecht en het landelijk gemiddelde (tabel 5.5) maar ligt in lijn met de referentiegemeenten. Het ledenpercentage in Utrecht is juist relatief hoog in vergelijking met de referentiegemeenten en het landelijk gemiddelde. Hierdoor is de baandruk (het aantal spelers per baan) in de gemeente Utrecht hoog zowel in vergelijking met referentiegemeenten, VSG-regio Utrecht als het landelijk gemiddelde.

Tabel 4.12

Aantal tennisbanen, ledenpercentage KNLTB en gemiddelde baandruk

(velddruk in aantal leden per veld)

	Aantal banen per 25.000 inwoners	Ledenpercentage	Baandruk*
Gemeente Utrecht	10,0	4,0	100
Referentiegemeenten	8,9	2,2	63
VSG-regio Utrecht	16,3	4,5	69
Nederland	16,4	3,3	51

Bron: Mulier Instituut, Database SportAanbod (DSA), 2023; KNLTB via NOC*NSF, 2022. Bewerking: Mulier Instituut.

* De baandruk is berekend door het aantal in Utrecht woonachtige KNLTB-leden (ongeacht hun activiteit) te delen door het aantal velden.

Behoefte voor bondsactiviteiten

In Utrecht zijn negentien tennisverenigingen actief. Zij hebben in totaal circa 13.700 leden ingeschreven staan bij de KNLTB (peildatum: 1 oktober 2023¹⁵). Het percentage jeugdleden is 16 procent, hetgeen in lijn ligt met landelijke verhouding.

tabel 4.13 geeft het aantal tennisbanen, het aantal leden en de behoefte aan tennisbanen weer. De behoefte is berekend aan de hand van de richtlijn van de KNLTB en geeft alleen inzicht in de baanbehoefte op basis van het aantal KNLTB-leden van de vereniging. De richtlijn bedraagt zeventig tot negentig leden per verlichte baan. In dit rapport zijn we, in overleg met de gemeente, uitgegaan van negentig leden per verlichte baan.

Gemeentebreed is er op dit moment een afgerond normatief tekort van 22 tennisbanen. Bij elf tennisverenigingen in de gemeente zijn minder tennisbanen aanwezig dan de maximale richtlijn voorschrijft. Bij vijf tennisverenigingen valt het tennisaanbod binnen de bandbreedte en een sportpark beschikt over meer tennisbanen dan de richtlijn voorschrijft.

¹⁵ De verenigingen geven aan dat er daarnaast bijna 1.900 mensen op de wachtlijst staan.

Tabel 4.13**Aantal tennisbanen, bondsleden en behoefte-aanbodanalyse tennisverenigingen gemeente Utrecht in het seizoen 2023/'24**

(in aantallen, behoefte in afgeronde behoefte en onafgeronde behoefte)

Wijk	Sportpark	Vereniging	Aanbod	Aantal leden		Behoefte*
				Senioren	Junioren	
West	Den Hommel	TC Domstad	16	1.345	291	19 (18,2)
	Marco van Basten	TV PVC	4	290	1	4 (3,2)
	<i>Totaal West</i>		20	1.635	292	23 (21,4)
Noord-West	Zuilenselaan	Zuilense TC	5	393	49	5 (4,9)
Overvecht**	Vechtlust	LTC Vechtlust	12	984	53	12 (11,5)
Noord-Oost	Iduna	ULTC Iduna	14	1.270	407	19 (18,6)
	Voordorp	USV Hercules	6	441	162	7 (6,7)
	<i>Totaal Noord-Oost</i>		20	1.711	569	26 (25,3)
Oost	Maarschalkerweerd	Kampong	6	654	139	9 (8,8)
		UTV Kromme Rijn	7	667	37	8 (7,8)
	Olympos	TC De Uithof	7	571***	0	7 (6,6)
	Rhijnauwen	ULTV Rhijnauwen	9	1.024	152	14 (13,1)
	Spaerinda	USSV Sphaerinda	2	n.b.	n.b.	-
	<i>Totaal Oost</i>		31	2.716	328	38 (36,3)
Zuid	Lunetten	TV At Risk	10	1.022	161	14 (13,1)
Zuid-West	Nieuw Welgelegen	TV Zwaluwen Utrecht 1911	3	262	39	4 (3,3)
Leidsche Rijn	Papendorp	TV Attila	4	295	35	4 (3,7)
	Rijnvliet	PVDV	8	604	118	8 (8,0)
	<i>Totaal Leidsche Rijn</i>		12	899	153	12 (11,7)
Vleuten-De Meern	De Vrijheit	DESTO	6	61	42	2 (1,1)
	Fletiomare-Oost	LTC Vleuten De Meern	13	1.057	300	16 (15,1)
	Oudenrijn	Oudenrijn TC	5	344	165	6 (5,7)
	Paperclip	UVV	6	359	111	6 (5,2)
	<i>Totaal Vleuten-De Meern</i>		30	1.821	618	30 (27,1)
Gemeente Utrecht			143	11.443	2.262	165 (154,7)

Bron: Mulier Instituut, Database SportAanbod (DSA), 2023; KNLTB, 2023. Bewerking: Mulier Instituut.

* De behoefte is berekend op basis van 90 leden per baan.

** De twee tennisbanen van een commerciële vereniging in Overvecht-Noord zijn niet meegenomen.

... Conform ledenaantal in het rapport Ruimte voor Sport op het Utrecht Science Park ((Wezenberg-Hoenderkamp K. , Ruimte voor sport op het Utrecht Science Park, 2024)

Toekomstige behoefte voor bondsactiviteiten

Tabel 5.7 laat de verwachte baanbehoefte van de tennisverenigingen in 2030 en 2040 zien. Hierbij is uitgegaan van een stabiele sportdeelname, wat betekent dat in de toekomst hetzelfde aandeel inwoners per leeftijdscategorie lid is van een tennisvereniging. De verwachte bevolkingsgroei leidt op gemeenteniveau tot een toenemende baanbehoefte. Hierdoor neemt het tekort, op basis van de maximale richtlijn, toe tot minimaal 36 tennisbanen in 2030 en 62 tennisbanen in 2040.

Tabel 4.14

Behoefte-aanbodanalyse banen tennisverenigingen gemeente Utrecht in 2030 en 2040 o.b.v. bevolkingsprognoses en een stabiele sportdeelname

(in aantallen, behoefte in afgeronde behoefte en onafgeronde behoefte)

Wijk	Sportpark	Vereniging	Aanbod	Behoefte	
				2030	2040
West	Den Hommel	TC Domstad	16	20 (20,0)	24 (23,2)
	Marco van Basten	TV PVC	4	4 (3,6)	5 (4,1)
	<i>Totaal West</i>		20	24 (23,6)	29 (27,3)
Noord-West	Zuilenselaan	Zuilense TC	5	6 (5,2)	6 (5,6)
Overvecht	Vechtlust	LTC Vechtlust	12	13 (12,3)	14 (13,7)
Noord-Oost	Iduna	ULTC Iduna	14	19 (18,9)	21 (20,8)
	Voordorp	USV Hercules	6	7 (6,6)	7 (6,9)
	<i>Totaal Noord-Oost</i>		20	26 (25,5)	28 (27,7)
Oost	Maarschalkerweerd	Kampong	6	10 (9,6)	13 (12,1)
		UTV Kromme Rijn	7	9 (8,5)	11 (10,3)
	Olympos	TC De Uithof	7	8 (7,1)	9 (8,4)
	Rhijnauwen	ULTV Rhijnauwen	9	15 (14,2)	19 (18,1)
	Spaerinda	USSV Sphaerinda	2	-	-
<i>Totaal Oost</i>		31	42 (39,3)	52 (49,0)	
Zuid	Lunetten	TV At Risk	10	15 (14,3)	17 (16,4)
Zuid-West	Nieuw Welgelegen	TV Zwaluwen	3	4 (3,7)	5 (4,5)
Utrecht 1911					
Leidsche Rijn	Papendorp	TV Attila	4	5 (4,2)	5 (5,0)
	Rijnvliet	PVDV	8	10 (9,2)	11 (10,7)
	<i>Totaal Leidsche Rijn</i>		12	15 (13,3)	16 (15,7)

Vleuten-De Meern	De Vrijheit	DESTO	6	2 (1,3)	2 (1,4)
	Fletiomare-Oost	LTC Vleuten De Meern	13	17 (16,5)	19 (18,6)
	Oudenrijn	Oudenrijn TC	5	9 (8,6)	10 (9,5)
	Paperclip	UWV	6	6 (5,9)	7 (6,8)
	<i>Totaal Vleuten-De Meern</i>		30	34 (32,3)	38 (36,3)
Gemeente Utrecht			143	179 (169,4)	205 (196,1)

Bron: Gemeente Utrecht, 2023; Mulier Instituut, Database SportAanbod (DSA), 2023. Bewerking: Mulier Instituut.

Duiding capaciteitsbehoefte verenigingen

De Utrechtse tennisverenigingen herkennen het tekort aan tennisbanen. Daarnaast benadrukken zij de behoefte aan padelbanen (zie [volgende paragraaf](#)) en indoor tennisbanen. Hoewel de behoefte aan indoor tennisbanen geen onderdeel vormt van voorliggend onderzoek, geven de verenigingen aan dat dit wel een belangrijk aandachtspunt is voor de sport. Tennishallen worden steeds vaker (commercieel) omgebouwd naar padelbanen, bowlingbanen of speelparadijzen. De Utrechtse verenigingen ervaren daardoor niet alleen een tekort aan buitencapaciteit maar ook aan binnenbanen. Dit gaat onder andere ten koste van de trainingsmogelijkheden voor verschillende doelgroepen (zoals voor de jeugd en topsporters).

Ledenherkomst (verzorgingsgebied)

In 2023 was 3,4% van de Utrechtse inwoners lid van een Utrechtse tennisvereniging. Het aandeel tennissers is het grootst in de wijk Noordoost (6,7%). In de wijk Zuidwest is tennis het minst populair (0,8% van de inwoners is lid van een tennisvereniging) ([figuur 4.12](#)).

Figuur 4.12

Aandeel inwoners in Utrecht dat lid is van een Utrechtse tennisvereniging in 2023, naar wijk

(in procenten)

Bron: KNLTB, 2023. Bewerking: Mulier Instituut.

Tabel 5.8 laat per vereniging zien uit welke wijken de leden komen. Van alle Utrechtse tennisverenigingen is 88 procent van de leden afkomstig uit Utrecht. Tennisvereniging Uithof heeft de meeste leden van buiten Utrecht. Het betreft hier vooral studenten. Na Uithof heeft Vechtlust de grootste bovenlokale trekkracht (24%) gevolgd door Zuilense (17%). Verenigingen die een relatief sterke wijkfunctie hebben (waarbij een relatief groot deel van de leden uit de eigen wijk afkomstig is) zijn Hercules (Noordoost, 78%), Desto (Leidsche Rijn, 71%) en UVV (Leidsche Rijn, 66%).

Tabel 4.15**Herkomst leden tennisverenigingen gemeente Utrecht in 2023**

(in procenten)

	Vereniging	Wijk										Gemeente	
		West	Noordwest	Overvecht	Noordoost	Oost	Binnenstad	Zuid	Zuidwest	Leidsche Rijn	Vleuten-De Meern	Utrecht	Overig
West	TC Domstad	43	9	1	6	5	9	4	4	11	1	93	7
	TV PVC	48	14	2	7	2	6	1	3	8	1	92	8
Noord-west	Zuilense TC	8	53	2	10	2	3	0	1	2	1	83	17
Overvecht	LTC Vechtlust	8	32	11	10	3	5	1	1	4	1	76	24
Noord-oost	USV Hercules	0	2	4	78	5	2	0	0	0	0	92	8
	UITC Iduna	2	3	1	61	15	6	1	1	1	0	90	10
Oost	Kampong	4	4	1	12	44	18	5	5	1	0	95	5
	UTV Kromme Rijn	5	4	2	20	35	12	7	3	2	0	90	10
	ULTV Rhijnauwen	2	1	0	12	48	12	2	2	1	0	81	19
	TC De Uithof	6	8	2	13	17	6	5	2	1	0	60	40
Zuid	TV At Risk	4	3	1	5	6	7	53	10	1	0	91	9
Zuid-West	TV Zwaluwen	24	9	1	9	6	31	3	7	3	1	94	6
	Utrecht 1911												
Leidsche Rijn	TV Attila	32	5	1	4	3	10	5	19	8	1	87	13
	PVDV	13	3	1	2	0	3	1	2	58	8	92	8
Vleuten-De Meern	DESTO	0	2	0	0	0	0	0	0	71	25	97	3
	Oudenrijn	0	0	0	0	0	1	0	0	31	58	92	8
	UVV	2	1	1	0	0	1	0	1	66	21	92	8
	Vleuten de Meern	0	0	0	0	0	0	0	0	42	52	95	5

Bron: KNLTB, 2023. Bewerking: Mulier Instituut.

Terugblik 2021

In 2021 werd gemeentebreed een tekort aan minimaal zeven tennisbanen geconstateerd. In het huidige onderzoek is dit tekort opgelopen naar minimaal 20. De toekomstige behoefte wordt ongeveer gelijk geschat als in 2021.

Ten tijde van het vorige onderzoek was het aantal KNLTB-leden recentelijk (als gevolg van de coronamaatregelen) relatief sterk toegenomen (+9% in 2021). Inmiddels is deze groei afgezwakt naar +5% in 2022 en +2% in 2023. In deze groeicijfers zit zowel het aantal tennis- als padelers. Het is niet onwaarschijnlijk dat op landelijk niveau het aantal tennissende KNLTB-leden terugloopt terwijl het aantal padellende KNLTB-leden groeit. Harde cijfers zijn hierover echter niet beschikbaar.

5.3 Padel

Het aantal padellocaties en -banen in Nederland is de afgelopen jaren fors toegenomen. Ongeveer 65 procent van de locaties betreft een vereniging en 30 procent een zelfstandig centrum. In totaal zijn er meer dan 2.000 padelbanen in Nederland. Dit komt neer op gemiddeld vier banen per locatie. Op de zelfstandige centra zijn gemiddeld meer banen per locatie dan bij sportverenigingen. Het is niet bekend in welke mate de banen bij verenigingen ter vervanging zijn van tennisbanen. (Sportaccommodaties in Nederland, 2023) Ook is niet bekend welk deel van de KNLTB-leden tennist en/of padelt.

In Utrecht zijn op dit moment 26 padelbanen waarvan twee banen bij één vereniging (U.L.T.C. Iduna) en 24 (vooral binnen)banen bij vier ondernemende (commerciële) sportaanbieders. Diverse tennisverenigingen hebben wensen voor uitbreiding met (zowel tennis- als) padelbanen. In totaal gaat het om suggesties voor 23 padelbanen verspreid over zes wijken (onder andere in Vleuten-de Meern, Leidsche Rijn en Utrecht Oost). Desto heeft een concreet initiatief om padelbanen te realiseren door een deel van de tennisbanen om te zetten. Voor de andere wensen zijn vaak nog geen concrete locaties beschikbaar of onderzocht. Vechtlust (Overvecht) en LTC Vleuten De Meern hebben, op dit moment, geen wensen en plannen ten aanzien van padel.

Veel tennisverenigingen in Nederland beginnen met twee padelbanen, sommige hebben de mogelijkheid om daarna nog uit te breiden naar vier of zes padelbanen. Verenigingen offeren hier soms tennisbanen voor op. In Utrecht is de behoefte aan tennisbanen echter ook al groter dan het aanbod.

Om de sport zo veel mogelijk te laten floreren, is het volgens de KNLTB van belang dat er grotere padelverenigingen zijn. Ook in Utrecht zou de KNLTB graag zien dat er op enkele locaties meerdere banen worden aangelegd en/of dat er een nieuwe padelvereniging op een nieuwe locatie wordt gerealiseerd.

Voor wat betreft de verdeling van padelbanen tussen verenigingen en commerciële aanbieders verwacht de KNLTB dat deze zich de komende jaren gaat bewegen naar 50/50. De sportbond benadrukt het belang van de betaalbaarheid van de sport. Om deze voor een brede doelgroep toegankelijk te laten zijn, is het van belang dat er voldoende aanbod bij verenigingen is.

Draagvlak voor padel in Utrecht

De KNLTB heeft een analyse gemaakt van de behoefte aan padelbanen in Utrecht en geeft aan dat er in Utrecht ruimte is voor 70 tot 80 padelbanen. Deze verwachting is gebaseerd op de groeioprognose van padel in Nederland in 2026 waarbij is uitgegaan van 70 leden per baan. Volgens de KNLTB is deze prognose nog voorzichtig omdat de doelgroep voor padel (20-40 jaar) in Utrecht relatief groot is. (Padel in Utrecht, 2022)

Een definitieve planningsnorm voor padel is er nog niet. Ook zijn er nog onvoldoende historische- en referentiedata beschikbaar om een goede inschatting te maken van de Utrechtse behoefte. De gemeente Utrecht geeft aan dat het hoe dan ook moeilijk is om in deze behoefte te voorzien. Een belangrijk argument zit in de geluidshinder die door padelbanen (buiten) wordt veroorzaakt.

Bij de aanleg van padelbanen moet gekeken worden of er sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat. Plannen kunnen worden getoetst aan de Handreiking Padel en Geluid van de KNLTB¹⁶.

Ten aanzien van het creëren van extra ruimte voor padel benadrukt de gemeente dat het een complex vraagstuk is. Dit is het met name vanwege de geluidshinder en het feit dat er in Utrecht veel andere ruimtevragers zijn (denk aan groen, recreatie en andere sporten waarbij de gemeente eigenaar is van de grond en accommodatie). Bij grootschalige nieuwe gebiedsontwikkelingen (zoals Rijnenburg) kan de gemeente wel kijken of er ruimte is voor een nieuwe vereniging.

5.4 Voetbal

Noot

Evenals bij de andere sportbonden hebben wij ook bij de KNVB een aanvraag gedaan om – ten behoeve van dit onderzoek - data met betrekking tot teamaantallen, ledenaantallen en ledenherkomst aan te leveren. De KNVB voert echter een beleid dat een dergelijke datalevering niet toestaat. De teamaantallen zijn openbaar beschikbaar. Deze hebben wij ten behoeve van de aanbod-behoefte-analyse overgenomen van www.voetbal.nl. Ledenaantallen en -herkomst zijn niet openbaar en hebben wij dus niet kunnen analyseren.

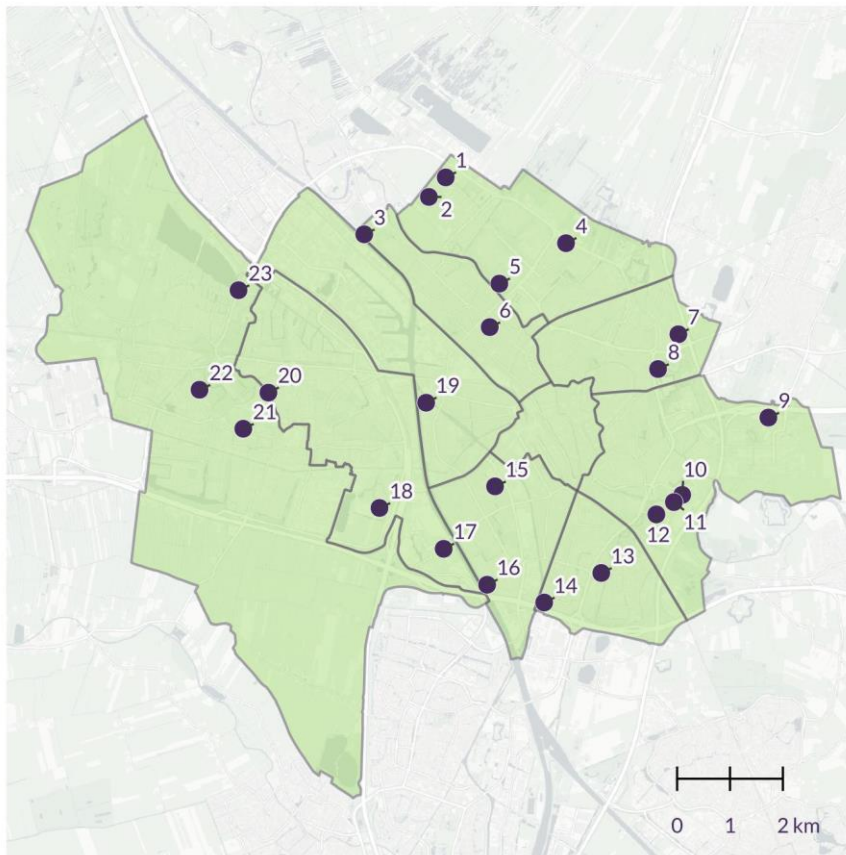
Aanbod

In Utrecht liggen 23 sportparken met een of meerdere voetbalvelden ([figuur 4.13](#)). Op de sportparken in de gemeente Utrecht bevinden zich in totaal 82 volwaardige voetbalvelden, elf halve velden en twee kleinere velden. Op sportpark Loevenhoutsedijk zijn geen velden meer beschikbaar voor voetbal in seizoen 2023-2024.

¹⁶ Deze handreiking vervangt de door de Nederlandse Stichting Geluidshinder (NSG) in november 2021 uitgegeven beoordelingsrichtlijn 'padelbanen en geluid'.

Figuur 4.13

Sportparken met voetbalvelden in gemeente Utrecht in 2023

1) Overvecht-Noord I	9) Olympos	17) Papendorp
2) Overvecht-Noord II	10) Maarschalkerweerd	18) Rijnvliet
3) Zuilense Vcht	11) Zoudenbalch	19) Marco van Basten
4) De Dreef	12) Koningsweg	20) Paperclip
5) Vechtzoom	13) Lunetten	21) De Meern
6) Wesley Sneijder	14) Hoograven	22) Fletiomare-Oost
7) Voordorp	15) Welgelegen	23) De Vrijheit
8) Berekuil	16) Humprey Mijns	

Bron: Gemeente Utrecht, 2023. Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

Gemeente Utrecht heeft 6,2 voetbalvelden per 25.000 inwoners ([tabel 4.16](#)). Hiermee heeft Utrecht beduidend minder voetbalvelden dan de VSG-regio Utrecht en Nederland. De gemeente Utrecht heeft wel een groter aantal velden dan gemiddeld in de referentiegemeenten.

In tegenstelling tot het aantal velden heeft gemeente Utrecht relatief veel kunstgrasvelden in vergelijking met andere gemeenten. Zestig procent van de voetbalvelden zijn kunstgrasvelden ([tabel 4.16](#)).

Op basis van het aantal KNVB-leden is de voetbaldeelname in Utrecht (6,2%) ongeveer gelijk aan de VSG-regio (6,5%) en Nederland (6,6%, [tabel 4.16](#)). De voetbaldeelname in Utrecht is hoger dan in referentiegemeenten (4,3%). Het aantal bondsleden ten opzichte van het aantal velden is in Utrecht hoger dan gemiddeld in de referentiegemeenten, VSG-regio en Nederland. Bij KNVB-leden gaat het overigens om zowel veld- als zaalvoetballers. Ook scheidsrechters en kaderleden kunnen (zonder dat ze zelf voetballen) lid zijn van de KNVB. Bovendien hoeven deze leden niet per definitie aangesloten te zijn bij een Utrechtse vereniging. Ze kunnen ook bij een vereniging buiten Utrecht actief zijn. Andersom geredeneerd kunnen ook inwoners van omliggende kernen (die dus daar als bondslid geregistreerd staan) voetballen bij een vereniging in Utrecht.

Tabel 4.16

Aantal voetbalvelden, ledenpercentage KNVB en gemiddelde velddruk

(velddruk in aantal leden per veld)

	Aantal velden per 25.000 inwoners	Percentage kunstgras	Ledenpercentage	Velddruk*
Gemeente Utrecht	6,2	60,0	6,2	249
Referentiegemeenten	4,5	38,8	4,3	204
VSG-regio Utrecht	8,9	42,9	6,5	182
Nederland	12,1	24,9	6,6	137

Bron: Mulier Instituut, Database SportAanbod (DSA), 2023; KNVB via NOC*NSF, 2022. Bewerking: Mulier Instituut.

De velddruk is berekend door het aantal in Utrecht woonachtige KNVB leden (incl. zaalvoetballers, scheidsrechters ed.) te delen door het aantal velden.

Behoefte

De wedstrijd- en trainingsbehoefte is berekend met de berekeningsmethode van de gemeente Utrecht en geeft alleen inzicht in de veldbehoefte van de teams die zijn ingeschreven bij de bond voor bondsactiviteiten. De Utrechtse methode is afgeleid van de richtlijn van de KNVB. Bij het vaststellen van de normatieve behoefte is geen rekening gehouden met de behoefte vanuit niet-bondsgerelateerde activiteiten (zie [paragraaf 6.1](#)). Dit geldt ook voor gebruik van de velden door andere sporten of sportverenigingen.

Er zijn 31 voetbalverenigingen actief op 23 sportparken in Utrecht. Deze voetbalverenigingen hebben gezamenlijk 1.093 teams ingeschreven bij een zaterdag- of zondagcompetitie en 57 bij een vrijdagavondcompetitie van de KNVB in seizoen 2023-2024 ([tabel 4.17](#)). Tien procent van de teams speelt op zondag. In [tabel 4.18](#) wordt de huidige wedstrijdveldbehoefte van de verenigingen afgezet tegen het aanbod aan wedstrijdvelden.

In de huidige situatie zijn er gemeentebreed, voor zowel zaterdag als zondag, (precies) voldoende wedstrijdvelden aanwezig voor het huidige aantal teams van de

voetbalverenigingen (**tabel 4.18**). Op basis van de Utrechtse richtlijn worden op verschillende sportparken op zaterdag knelpunten geconstateerd of is er net voldoende ruimte om te voorzien in de wedstrijdveldbehoefte van de bij de bond ingeschreven teams. Op zondag is op alle sportparken (ruim) voldoende wedstrijdveldcapaciteit aanwezig.

Ook zijn er gemeentebreed op basis van de Utrechtse berekeningswijze voldoende trainingsvelden voor de Utrechtse voetbalverenigingen (**tabel 4.19**). Er is een overschot van 4,0 trainingsvelden. Op vijf sportparken (Overvecht Noord II, Voordorp, Maarschalkerweerd, Welgelegen en de Vrijheit) is er een normatief tekort. Bij drie van deze sportparken (Voordorp, Welgelegen en de Vrijheit) gaat het zowel om een tekort aan trainingsvelden als om een tekort aan wedstrijdvelden.

Tabel 4.17

Aantal voetbalvelden en teams voetbalverenigingen gemeente Utrecht in seizoen 2023/24

(in aantallen, peildatum 1 december 2023)

Wijk	Sportpark	Vereniging	Aantal velden			Aantal teams			
			Natuurgras		Kunstgras	Zat.	Zon.	Vrij.	
			Training	Wedstrijd					
West	Marco van Basten	PVC	0	0	2,5	47	7	4	
	<i>Totaal West</i>		0	0	2,5				
Noord-West	Wesley Sneijder	DHSC	0	1	2	20	4	2	
	Zuilense Vecht	Elinkwijk ^A	0	1,5	2	22	0	2	
		Eminent Boys	-	-	-	5	0	0	
		HMS	-	-	-	6	1	0	
		Kismet	-	-	-	0	3	0	
		<i>Totaal Zuilenselaan</i>		0	3	1	11	4	0
		<i>Totaal Zuilense Vecht</i>		0	4,5	3	33	4	2
<i>Totaal Noord-West</i>			0	5,5	5	53	8	4	
Overvecht	De Dreef	SVO De Dreef	0	1	0,5	10	0	0	
	Overvecht-Noord I ^B	EDO	0	1	1,5	16	0	2	
	Overvecht-Noord II ^C	VVJ	0	3	0,5	13	0	0	
	Vechtzoom ^G	VV Vechtzoom	0	1	1	7	0	0	
	<i>Totaal Overvecht</i>			0	6	3,5	46	1	2
Noordoost	Berekuil	Voorwaarts	0	0	1,5	8	4	4	
	Voordorp ^D	Hercules	-	-	-	93	3	8	
		Sporting '70	-	-	-	75	12	4	
	<i>Totaal Voordorp</i>			0	3	6,75	168	15	12
<i>Totaal Noord-Oost</i>			0	3	8,25	176	19	16	
Oost	Koningsweg ^D	Rivierwijkers	-	-	-	18	11	4	
		VSC	-	-	-	26	3	3	

		<i>Totaal Koningsweg</i>	0	1	3,25	44	14	7
	Maarschalkerweerd	Kampong ^E	0,5	4	3	90	22	1
	Olympos	Odysseus '91	0	2	1	18	0	2
	Zoudenbalch ^F	Domstad Majella	-	-	-	6	4	0
		Odin	-	-	-	12	0	5
		Sterrenwijk	-	-	-	3	8	0
		<i>Totaal Zoudenbalch</i>	0	2	2	21	12	5
	<i>Totaal Oost</i>		0,5	9	9,25	173	48	15
Zuid	Hoograven ^H	Hyena's FC	0	0	1	7	0	0
	Lunetten	DVSU	-	-	-	60	0	1
		Ardahanspor	-	-	-	0	1	4
		<i>Totaal Lunetten</i>	0	1	3,5	60	1	5
	<i>Totaal Zuid</i>		0	1	4,5	67	1	5
Zuid-West	Humphrey Mijns	Faja Lobi KDS	0	0	2	6	1	4
		Zwaluwen Utrecht						
	Welgelegen	'11	0	1	2	46	4	0
	<i>Totaal Zuid-West</i>		0	1	4	52	4	4
Leidsche Rijn	Papendorp	SV Utrecht United	0	1	1	2	1	0
	Rijnvliet	Nieuw Utrecht	0	1	1	13	1	0
	<i>Totaal Leidsche Rijn</i>		0	2	2	15	2	0
Vleuten-De Meern	De Meern	De Meern	0	1	5	107	2	0
	De Vrijheit	Desto	0	3	3	95	0	3
	Fletiomare-Oost	PVCV	0	0,5	4	89	13	2
	Paperclip	UWV	0	1	3,5	64	3	2
	<i>Totaal Vleuten-De Meern</i>		0	5,5	15,5	355	17	7
Gemeente Utrecht			0,5	33	54,5	984	109	57

Bron: Gemeente Utrecht, 2024; Voetbal.nl.

- A Dit is de situatie na herontwikkeling van de Zuilense Vecht. Daarnaast wordt een kunstgrasveld gedeeld met American Football.
- B Op sportpark Overvecht-Noord I liggen nog drie grasvelden. Hiervan wordt er één door URV gebruikt en FC Utrecht heeft twee eigen velden in gebruik.
- C De velden zijn ook in gebruik door Lacrosse.
- D 0,25 veld wordt niet gebruikt voor wedstrijden.
- E Kampong maakt voor trainingen ook gebruik van het kunstgrasveld op sportpark Koningsweg.
- F FC Utrecht gebruikt op zaterdag tot 13 uur één van de twee (verenigings)kunstgrasvelden. De verenigingen op Zoudenbalch kunnen daarentegen op zaterdag vanaf 15 uur één van de kunstgrasvelden van FC Utrecht gebruiken.
- G Een grasveld is ook in gebruik door Frisbee.
- H Dit veld wordt door de week verhuurd en is niet beschikbaar voor trainingen.

Tabel 4.18

Vraag-aanbodanalyse wedstrijdvelden voetbalverenigingen gemeente Utrecht in seizoen 2023/'24

(in aantallen)

Wijk	Sportpark	Vereniging	Overschot (+)/tekort (-)		
			Aanbod wedstrijd-velden	Zaterdag	Zondag
West	Marco van Basten	PVC	2,5	-1 (-0,2)	1 (1,6)
Noord-West	Wesley Sneijder	DHSC	3	1 (1,1)	1 (1,6)
		Zuilense Vecht	3,5	2 (2,1)	2 (2,2)
		Eminent Boys			
		HMS			
		Kismet			
		<i>Totaal Zuilenselaan</i>	4	3 (3,1)	0 (0,8)
	<i>Totaal Zuilense Vecht</i>	7,5	5 (5,2)	3 (3,0)	
	<i>Totaal Noord-West</i>	10,5	6	4	
Overvecht	De Dreef	SVO De Dreef	1,5	1(1,0)	0 (0,5)
	Overvecht-Noord I	EDO	2,5	0 (0,5)	1 (1,6)
	Overvecht-Noord II	VVJ	3,5	2 (2,3)	0 (0,8)
	Vechtzoom	VV Vechtzoom	2	1 (1,5)	1 (1,1)
	<i>Totaal Overvecht</i>		9,5	4	2
Noordoost	Berekuil	Voorwaarts	1,5	0 (0,5)	1 (1,0)
	Voordorp	Hercules			
		Sporting '70			
	<i>Totaal Voordorp</i>		9,5	-3 (-2,5)	5 (5,0)
	<i>Totaal Noord-Oost</i>		11	-3	5
Oost	Koningsweg	Rivierwijkers			
		VSC			
		<i>Totaal Koningsweg</i>	4	-2 (-1,1)	1 (1,4)
	Maarschalkerweerd	Kampong	7	0 (0,9)	0 (0,7)
	Olympos	Odysseus '91	3	0 (0,8)	1 (1,2)
	Zoudenbalch	Domstad Majella			
		Odin			
	<i>Totaal Zoudenbalch</i>	4	1 (1,4)	0 (0,7)	
	<i>Totaal Oost</i>	18	-1	2	
Zuid	Hoograven	Hyena's FC	1	0 (0,4)	1 (1,0)
	Lunetten	DVSU			
		Ardahanspor			
	<i>Totaal Lunetten</i>		4,5	0 (0,5)	3 (3,5)
	<i>Totaal Zuid</i>		5,5	0	4

Zuid-West	Humprhey Mijnsals	Faja Lobi KDS	2	1 (1,3)	1 (1,9)
	Welgelegen	Zwaluwen Utrecht '11	3	-1 (-0,6)	1 (1,6)
	<i>Totaal Zuid-West</i>		5	0	2
Leidsche Rijn	Papendorp	SV Utrecht United	2	1 (1,8)	1 (1,0)
	Rijnvliet	Nieuw Utrecht	2	1 (1,1)	1 (1,0)
	<i>Totaal Leidsche Rijn</i>		4	2	2
Vleuten-De Meern	De Meern	De Meern	6	-3 (-2,2)	4 (4,9)
	De Vrijheit	Desto	6	-2 (-1,2)	3 (3,3)
	Fletiomare-Oost	PVCV	4,5	-2 (-1,0)	2 (2,4)
	Paperclip	UVV	4,5	0 (0,1)	3 (3,2)
	<i>Totaal Vleuten-De Meern</i>		21	-7	12
Gemeente Utrecht			87	0	34

Bron: Gemeente Utrecht, 2024.

Tabel 4.19

Vraag-aanbodanalyse trainingsvelden voetbalverenigingen gemeente Utrecht in seizoen 2023/'24

Wijk	Sportpark	Vereniging	Beschikbare	Benodigde	Overschot (+)/ tekort (-)	
			trainings- capaciteit	trainings- capaciteit	(in minuten op half veld)	(in hele kunstgras- velden)
West	Marco van Basten	PVC	7.200	5.690	1.510	0,5
Noord-West	Wesley Sneijder Zuilense Vecht	DHSC	5.760	3.390	2.370	0,5
		Elinkwijk	5.760	2.973	2.790	0,5
		Eminent Boys		800		
		HMS		1.080		
		Kismet		600		
		<i>Totaal Zuilenselaan</i>	2.880	2.480	400	0
		<i>Totaal Zuilense Vecht</i>	9.840	5.450	3.190	1
	<i>Totaal Noord-West</i>		15.600	8.840	5.560	1,5
Overvecht	De Dreef	SVO De Dreef	1.440	960	480	0
	Overvecht-Noord I	EDO	4.320	2.600	1.720	0,5
	Overvecht-Noord II	VVJ	1.440	1.780	-340	-0,5
	Vechtzoom	VV Vechtzoom	2.880	1.080	1.800	0,5
	<i>Totaal Overvecht</i>		10.080	6.420	3.660	0,5
Noordoost	Berekuil	Voorwaarts	4.320	2.400	1.920	0,5

	Voordorp	Hercules		10.880			
		Sporting '70		10.140			
		<i>Totaal Voordorp</i>	19.440	21.020	-1.580	-1	
	<i>Totaal Noord-Oost</i>		23.760	23.420	340	-0,5	
Oost	Koningsweg	Rivierwijkers		3.800			
		VSC		4.110			
		<i>Totaal Koningsweg^A</i>	9.360	7.910	1.450	0,5	
	Maarschalkerweerd	Kampong ^A	9.240	12.970	-3.730	-1,5	
	Olympos	Odysseus '91	2.880	2.400	480	0	
	Zoudenbalch	Domstad Majella		1.900			
		Odin		1.800			
		Sterrenwijk		1.700			
		<i>Totaal Zoudenbalch</i>	5.760	5.400	360	0	
	<i>Totaal Oost</i>		27.240	28.680	-1.440	-1	
Zuid	Hoograven	Hyena's FC	2.880	1.210	1.670	0,5	
	Lunetten	DVSU		6.800			
		Ardahanspor		400			
		<i>Totaal Lunetten</i>	10.080	7.200	2.880	1	
	<i>Totaal Zuid</i>		12.960	7.200	4.550	1,5	
Zuid-West	Humprhey Mijns	Faja Lobi KDS	5.760	1.270	4.490	1,5	
		Zwaluwen Utrecht	6.960	6.970	-10	-0,5	
	Welgelegen	'11					
	<i>Totaal Zuid-West</i>		12.720	8.240	4.480	1	
Leidsche Rijn	Papendorp	SV Utrecht United	2.880	1.000	1.880	0,5	
	Rijnvliet	Nieuw Utrecht	2.880	2.130	750	0	
	<i>Totaal Leidsche Rijn</i>		5.760	3.130	2.630	0,5	
Vleuten-De Meern	De Meern	De Meern	14.400	12.900	1.500	0,5	
	De Vrijheit	Desto	8.640	10.690	-2.050	-1	
	Fletiomare-Oost	PVCV	11.520	11.430	90	0	
	Paperclip	UVV	10.080	8.370	1.710	0,5	
	<i>Totaal Vleuten-De Meern</i>		44.640	43.390	1.250	0	
Gemeente Utrecht			159.960	135.010	22.540	4	

Bron: Gemeente Utrecht, 2024.

^A Kampong maakt ook gebruik van het kunstgrasveld op sportpark Koningsweg. Hierdoor kunnen Rivierwijkers en VSC niet (volledig) gebruik maken van de capaciteit op sportpark Koningsweg.

Toekomstige behoefte voor bondsactiviteiten

In [tabel 4.21](#) en [tabel 4.22](#) wordt de verwachte wedstrijd- en trainingsveldbehoefte van de voetbalverenigingen in 2030 en 2040 weergegeven. Hierbij is uitgegaan van

een stabiele sportdeelname, wat betekent dat in de toekomst hetzelfde aandeel inwoners per leeftijdscategorie lid is van een voetbalvereniging. In deze tabellen is de omzetting van een natuurgrasveld naar een kunstgrasveld bij Zwaluwen Utrecht '11 en Desto meegenomen. De verwachte bevolkingsgroei leidt tot een toenemende veldbehoefte bij de verenigingen. Gemeentebreed leidt dit in 2040 tot een tekort aan zeven wedstrijdvelden op zaterdag. Op zondag blijft een flink overschot bestaan. Het gemeentebrede overschot aan trainingsvelden loopt in de gemeente terug naar 2 velden.

Tabel 4.20

Vraag-aanbodanalyse wedstrijdvelden voetbalverenigingen gemeente Utrecht in 2030 en 2040 o.b.v. bevolkingsprognoses en een stabiele sportdeelname

(in aantallen)

Wijk	Sportpark	Vereniging	Aanbod wedstrijd- velden	Overschot (+)/tekort (-)				
				2030		2040		
				Zat.	Zon.	Zat.	Zon.	
West	Marco van Basten	PVC	2,5	-1 (-0,2)	1 (1,5)	-1 (-0,4)	1 (1,4)	
Noord-West	Wesley Sneijder Zuilense Vecht	DHSC	3	1 (1,0)	1 (1,6)	0 (0,9)	1 (1,5)	
		Elinkwijk	3,5	2 (2,1)	2 (2,2)	2 (2,0)	2 (2,2)	
		Eminent Boys						
		HMS						
		Kismet						
		<i>Totaal Zuilenselaan</i>	4	3 (3,0)	0 (0,8)	2 (2,9)	0 (0,7)	
		<i>Totaal Zuilense Vecht</i>	7,5	5 (5,1)	3 (3,0)	5 (5,0)	2 (2,9)	
	<i>Totaal Noord-West</i>		10,5	6	4	5	3	
Overvecht	De Dreef Overvecht-Noord I Overvecht-Noord II Vechtzoom	SVO De Dreef	1,5	0 (1,0)	1 (1,5)	0 (0,9)	1 (1,5)	
		EDO	2,5	0 (0,3)	1 (1,6)	0 (0,0)	1 (1,6)	
		VVJ	3,5	2 (2,3)	0 (0,8)	2 (2,1)	0 (0,8)	
		VV Vechtzoom	2	1 (1,5)	1 (1,1)	1,4	1 (1,1)	
		<i>Totaal Overvecht</i>	9,5	3	3	3	3	
Noordoost	Berekuil Voordorp	Voorwaarts	1,5	0 (0,4)	1 (1,0)	0 (0,2)	0 (0,9)	
		Hercules						
		Sporting '70						
		<i>Totaal Voordorp</i>	9,5	-3 (-2,8)	4 (4,9)	-4 (-3,6)	4 (4,5)	
	<i>Totaal Noord-Oost</i>		11	-3	5	-4	4	
Oost	Koningsweg Maarschalkerweerd	Rivierwijkers						
		VSC						
		<i>Totaal Koningsweg</i>	4	-2 (-1,5)	1 (1,2)	-3 (-2,6)	0 (0,8)	
		Kampong	7	0 (0,8)	0 (0,5)	0 (0,7)	0 (0,1)	

	Olympos	Odysseus '91	3	0 (0,5)	1 (1,2)	-1 (-0,1)	1 (1,2)
	Zoudenbalch	Domstad Majella					
		Odin					
		Sterrenwijk					
		<i>Totaal Zoudenbalch</i>	4	1 (1,2)	0 (0,6)	0 (0,6)	0 (0,2)
	<i>Totaal Oost</i>		18,25	-1	2	-4	1
Zuid	Hoograven	Hyena's FC	1	0 (0,3)	1 (1,0)	0 (0,3)	1 (1,0)
	Lunetten	DVSU					
		Ardahanspor					
		<i>Totaal Lunetten</i>	4,5	0 (0,5)	3 (3,5)	0 (0,3)	3 (3,4)
	<i>Totaal Zuid</i>		5,5	0	4	0	4
Zuid-West	Humprhey Mijns	Faja Lobi KDS	2	1 (1,2)	1 (1,9)	1 (1,1)	1 (1,8)
		Zwaluwen Utrecht					
	Welgelegen	'11	3	-1 (-0,9)	2 (2,4)	-2 (-1,5)	2 (2,3)
	<i>Totaal Zuid-West</i>		5	0	3	-1	3
Leidsche Rijn	Papendorp	SV Utrecht United	2	1 (1,7)	1 (1,0)	1 (1,7)	0 (0,9)
	Rijnvliet	Nieuw Utrecht	2	1 (1,1)	1 (1,0)	1,1	1 (1,0)
	<i>Totaal Leidsche Rijn</i>		4	2	2	2	0
Vleuten-De Meern	De Meern	De Meern	6	-3 (-2,2)	4 (4,8)	-3 (-2,4)	4 (4,8)
	De Vrijheit	Desto	6	-2 (-1,2)	4 (4,2)	-2 (-1,5)	4 (4,2)
	Fletiomare-Oost	PVCV	4,5	-1 (-0,9)	2 (2,4)	-1 (-0,9)	2 (2,1)
	Paperclip	UVV	4,5	-1 (-0,1)	3 (3,2)	-1 (-0,3)	3 (3,1)
	<i>Totaal Vleuten-De Meern</i>		21	-7	13	-7	13
Gemeente Utrecht			87	-1	37	-7	33

Bron: Gemeente Utrecht, 2024. Bewerking: Mulier Instituut.

Tabel 4.21

Vraag-aanbodanalyse trainingsvelden voetbalverenigingen gemeente Utrecht in 2030 o.b.v. bevolkingsprognoses en een stabiele sportdeelname

Wijk	Sportpark	Vereniging	Beschikbare	Benodigde	Overschot (+)/ tekort (-)	
			trainings- capaciteit	trainings- capaciteit	(in minuten op half veld)	(in kunstgras- velden)
West	Marco van Basten	PVC	7.200	5.648	1.552	0,5
Noord-West	Wesley Sneijder	DHSC	5.760	3.427	2.333	0,5
	Zuilen Vecht	Elinkwijk	5.760	2.915	2.845	0,5
		Eminent Boys		823		
		HMS		1.060		
		Kismet		618		
		<i>Totaal Zuilen</i>	2.880	2.501	379	0
		<i>Totaal Zuilen Vecht</i>	8.640	5.416	3.224	1
	<i>Totaal Noord-West</i>		14.400	8.843	5.557	1,5
Overvecht	De Dreef	SVO De Dreef	4.320	943	3.377	1
	Overvecht-Noord I	EDO	4.320	2.396	1.924	0,5
	Overvecht-Noord II	VVJ	1.440	1.813	-373	-0,5
	Vechtzoom	VV Vechtzoom	2.880	1.084	1.796	0,5
	<i>Totaal Overvecht</i>		12.960	6.236	6.724	1,5
Noordoost	Berekuil	Voorwaarts	4.320	2.496	1.824	0,5
	Voordorp	Hercules		10.845		
		Sporting '70		10.040		
		<i>Totaal Voordorp</i>	19.440	20.884	-1.444	-1
	<i>Totaal Noord-Oost</i>		23.760	23.380	380	-0,5
Oost	Koningsweg	Rivierwijkers		4.067		
		VSC		4.335		
		<i>Totaal Koningsweg</i>	9.360	8.402	958	0
	Maarschalkerweerd	Kampong	9.240	12.828	-3.588	-1,5
	Olympos	Odysseus '91	2.880	2.564	316	0
	Zoudenbalch	Domstad Majella		1.961		
		Odin		1.912		
		Sterrenwijk		1.813		
		<i>Totaal Zoudenbalch</i>	5.760	5.686	74	0
	<i>Totaal Oost</i>		27.240	29.480	-2.240	-1,5
Zuid	Hoograven	Hyena's FC	2.880	1.220	1.660	0,5

	Lunetten	DVSU		6.516		
		Ardahanspor		710		
		<i>Totaal Lunetten</i>	10.080	7.226	2.854	0,5
	<i>Totaal Zuid</i>		12.960	7.226	4.514	1
Zuid-West	Humprhey Mijns	Faja Lobi KDS	5.760	1.237	4.523	1,5
		Zwaluwen Utrecht	8.640	7.336	1.304	0
	Welgelegen	'11				
	<i>Totaal Zuid-West</i>		14.400	8.573	5.827	1,5
Leidsche Rijn	Papendorp	SV Utrecht United	2.880	1.021	1.859	0,5
	Rijnvliet	Nieuw Utrecht	2.880	2.101	779	0
	<i>Totaal Leidsche Rijn</i>		5.760	3.122	2.638	0,5
Vleuten-De Meern	De Meern	De Meern	14.400	12.484	1.916	0,5
	De Vrijheit	Desto	11.520	10.414	1.106	0
	Fletiomare-Oost	PVCV	11.520	10.687	833	0
	Paperclip	UVV	10.080	8.504	1.576	0,5
	<i>Totaal Vleuten-De Meern</i>		47.520	42.089	5.431	1
Gemeente Utrecht			166.200	134.598	30.382	5,5

Bron: Gemeente Utrecht, 2024. Bewerking: Mulier Instituut.

Tabel 4.22

Vraag-aanbodanalyse trainingsvelden voetbalverenigingen gemeente Utrecht in 2040 o.b.v. bevolkingsprognoses en een stabiele sportdeelname

Wijk	Sportpark	Vereniging	Beschikbare	Benodigde	Overschot (+)/ tekort (-)	
			trainings- capaciteit	trainings- capaciteit	(in hele kunstgras- velden)	
			(minuten per week)	(minuten per week)	(in minuten op half veld)	
West	Marco van Basten	PVC	7.200	6.476	724	0
Noord-West	Wesley Sneijder	DHSC	5.760	3.618	2.142	0,5
	Zuilen Vecht	Elinkwijk	5.760	3.006	2.754	0,5
		Eminent Boys		892		
		HMS		1.084		
		Kismet		662		
		<i>Totaal Zuilen</i>	2.880	2.637	243	0
		<i>Totaal Zuilen</i>	8.640	5.644	2.996	1
		<i>Vecht</i>				
	<i>Totaal Noord-West</i>		14.400	9.262	5.138	1,5
Overvecht	De Dreef	SVO De Dreef	4.320	1.031	3.289	1
	Overvecht-Noord I	EDO	4.320	2.640	1.680	0,5
	Overvecht-Noord II	VVJ	1.440	1.950	-510	-0,5
	Vechtzoom	VV Vechtzoom	2.880	1.150	1.730	0,5
	<i>Totaal Overvecht</i>		12.960	6.770	6.190	1,5
Noordoost	Berekuil	Voorwaarts	4.320	2.753	1.567	0,5
	Voordorp	Hercules		11.868		
		Sporting '70		10.909		
		<i>Totaal Voordorp</i>	19.440	22.778	-3.338	-1,5
	<i>Totaal Noord-Oost</i>		23.760	25.531	-1.771	-1
Oost	Koningsweg	Rivierwijkers		4.686		
		VSC		4.975		
		<i>Totaal Koningsweg</i>	9.360	9.661	-301	-0,5
	Maarschalkerweerd	Kampong	9.240	13.381	-4.141	-1,5
	Olympos	Odysseus '91	2.880	3.042	-162	-0,5
	Zoudenbalch	Domstad Majella		2.107		
		Odin		2.204		
		Sterrenwijk		2.116		
		<i>Totaal Zoudenbalch</i>	5.760	6.426	-666	-0,5
	<i>Totaal Oost</i>		27.240	32.510	-5.270	-3
Zuid	Hoograven	Hyena's FC	2.880	1.289	1.591	0,5

	Lunetten	DVSU		6.740			
		Ardahanspor		732			
		<i>Totaal Lunetten</i>	10.080	7.472	2.608	0,5	
	<i>Totaal Zuid</i>		12.960	7.472	4.199	1	
Zuid-West	Humprhey Mijns	Faja Lobi KDS	5.760	1.324	4.436	1,5	
		Zwaluwen Utrecht	8.640	8.596	44	0	
	Welgelegen	'11					
	<i>Totaal Zuid-West</i>		14.400	9.920	4.480	1,5	
Leidsche Rijn	Papendorp	SV Utrecht United	2.880	1.111	1.769	0,5	
	Rijnvliet	Nieuw Utrecht	2.880	2.160	720	0	
	<i>Totaal Leidsche Rijn</i>		5.760	3.271	2.489	0,5	
Vleuten-De Meern	De Meern	De Meern	14.400	13.111	1.289	0	
	De Vrijheit	Desto	11.520	10.764	756	0	
	Fletiomare-Oost	PVCV	11.520	11.414	106	0	
	Paperclip	UVV	10.080	8.870	1.210	0	
	<i>Totaal Vleuten-De Meern</i>		47.520	44.159	3.361	0	
Gemeente Utrecht			166.200	145.371	19.541	2	

Bron: Gemeente Utrecht, 2024. Bewerking: Mulier Instituut.

Duiding capaciteitsbehoefte verenigingen

De Utrechtse voetbalverenigingen herkennen de gepresenteerde capaciteitsbehoefte. Wel benadrukken de verenigingen dat de werkelijke velddruk op wedstrijddagen hoger ligt door het gebruik voor andere activiteiten en/of andere sporten. Zie hiervoor ook [hoofdstuk 6](#).

Er is behoefte aan inzicht in de beschikbare wedstrijdcapaciteit op andere Utrechtse sportparken.

Terugblik 2021

In 2021 waren in Utrecht 963 zaterdagteams en 115 zondagteams ingeschreven bij de competitie van de KNVB. Op basis van de berekeningsmethode werd toen gemeentebreed op zaterdag een normatief overschot van negen wedstrijdvlakken en op zondag een overschot van 35,5 wedstrijdvlakken geconstateerd. Een aantal verenigingen had destijds wel een normatief tekort op zaterdag. Op basis van de verwachte bevolkingsgroei zou in 2040 op zaterdag een tekort aan 7,5 wedstrijdvlakken ontstaan.

In seizoen 2023-2024 stonden 57 vrijdagteams, 984 zaterdagteams en 109 zondagteams ingeschreven. Dit betekent dat de verschuiving van zondag naar zaterdag doorzet. Dit geldt ook voor verenigingen die in 2021 een normatief veldtekort hadden.

In seizoen 2023-2024 wordt er gemeentebreed precies genoeg wedstrijdvlakken geconstateerd. Op basis van de verwachte bevolkingsgroei zou in 2040 op zaterdag een tekort aan acht wedstrijdvlakken ontstaan. Dit tekort is iets groter dan in 2021.

In seizoen 2020-2021 was er gemeentebreed een normatief tekort aan 1,5 kunstgrasvelden. Dit zou op basis van de verwachte bevolkingsgroei oplopen tot een tekort aan 5,5 kunstgrasvelden in 2040. Inmiddels is er meer trainingscapaciteit beschikbaar, doordat natuurgrasvelden omgezet zijn naar kunstgras. Uit dit onderzoek blijkt dat er gemeentebreed geen tekort aan trainingsvelden in 2030 en 2040 ontstaat.

5.5 Honk- en softbal

Aanbod

In Utrecht bevinden zich twee honk- en softbalverenigingen: Domstad Dodgers op sportpark Welgelegen en U.V.V. op sportpark Paperclip. In totaal stonden de verenigingen met 31 teams ingeschreven in de competitie van de Koninklijke Nederlandse Baseball en Softball Bond (KNBSB) in het seizoen 2023 (peildatum 01-11-2023) (tabel 5.16).

Tabel 4.23**Aantal velden en teams honk- en softbalverenigingen gemeente Utrecht in 2023**

(in aantallen)

Wijk	Sportpark	Vereniging	Aantal velden			Aantal teams			Totaal
			Honkbal	Softbal / jeugdhonkbal	Beeball	Honkbal	Jeugdhonkbal	Softbal	
Zuid-West	Welgelegen	Domstad Dodgers	1	1	0	3	5	2	10
Vleuten-De Meern	Paperclip	U.V.V.	1	2	1	3	11	7	21
Gemeente Utrecht			2	3	1	6	16	9	31

Bron: KNBSB 2023. Bewerking: Mulier Instituut.

Behoefte

In tabel 5.17 wordt het huidige aanbod aan velden afgezet tegen de huidige behoefte. Domstad Dodgers heeft één honkbalveld, wat aansluit bij de normatieve behoefte. Hoewel er bij de vereniging een tekort van één beeballveld lijkt te zijn, kan beeball plaatsvinden op het softbal-/jeugdhonkbalveld (waar ruimte is). U.V.V. heeft één honkbalveld wat in de normatieve behoefte kan voorzien. De vereniging heeft een tekort van één softbal/jeugdhonkbalveld.

Tabel 4.24

Behoeftte-aanbodanalyse velden honk- en softbalverenigingen gemeente Utrecht in 2023

(in aantallen)

Wijk	Sportpark	Vereniging	Aantal velden				Behoeftte			
			Honkbal	Softbal / jeugdhonkbal	Beeball	Honkbal	Softbal / Jeugdhonkbal	Beeball		
Zuid-West	Welgelegen	Domstad Dodgers	1	1	0	1 (0,5)	1 (0,6)	1 (0,1)		
Vleuten-De Meern	Paperclip	U.V.V.	1	2	1	1 (0,9)	3 (2,2)	1 (0,1)		
Gemeente Utrecht			2	3	1	2	4	2		

Bron: KNBSB 2023. Bewerking: Mulier Instituut.

Naar verwachting zal de behoefte aan honkbalvelden in de toekomst blijven liggen op twee velden. Ook de behoefte aan softbal/jeugdhonkbalvelden en beeballvelden blijft naar verwachting gelijk aan de huidige behoefte. Daarmee verwachten we in 2040 een tekort van één softbal/jeugdhonkbalveld en één beeballveld in Utrecht. Als de verenigingen de velden zouden delen, dan zou er alleen een tekort zijn aan een softbal/jeugdhonkbalveld.

De afgelopen jaren nam het aantal honk- en softballeden af. Als deze dalende trend zich voortzet, valt de toekomstige behoefte mogelijk lager uit dan in [tabel 4.25](#).

Tabel 4.25

Behoeftte-aanbodanalyse velden honk- en softbalverenigingen Utrecht in 2030 en 2040 o.b.v. bevolkingsprognose en een stabiele sportdeelname

(in aantallen)

Wijk	Sportpark	Vereniging	Aantal velden				Behoeftte 2030				Behoeftte 2040			
			Honkbal	Softbal / jeugdhonkbal	Beeball	Honkbal	Softbal / Jeugdhonkbal	Beeball	Honkbal	Softbal / Jeugdhonkbal	Beeball			
Zuid-West	Welgelegen	Domstad Dodgers	1	1	0	1 (0,5)	1 (0,6)	1 (0,0)	1 (0,6)	1 (0,7)	1 (0,1)			
Vleuten-De Meern	Paperclip	U.V.V.	1	2	1	1 (0,9)	3 (2,1)	1 (0,1)	1 (1,0)	3 (2,4)	1 (0,1)			
Gemeente Utrecht			2	3	1	2	4	2	2	4	2			

Bron: KNBSB 2023. Bewerking: Mulier Instituut.

Ledenherkomst

In 2023 tellen de Utrechtse honk- en softbalverenigingen samen 514 leden, waarvan het grootste deel woonachtig is in de gemeente Utrecht (72%). Een kwart van de leden woont in de wijk Leidsche Rijn. Tabel 5.19 laat per vereniging zien uit welke wijken de leden komen.

Tabel 4.26

Herkomst leden honk- en softbalverenigingen gemeente Utrecht in 2023

(in procenten, peildatum 01-11-2023)

Vereniging	Wijk										Gemeente	
	West	Noordwest	Overvecht	Noordoost	Oost	Binnenstad	Zuid	Zuidwest	Leidsche Rijn	Vleuten-De Meern	Utrecht	Overig
Domstad Dodgers	24	4	1	13	6	10	12	5	3	2	79	21
UWV	5	3	1	0	0	1	2	0	36	21	69	31
Gemeente Utrecht	11	3	1	5	2	4	5	2	25	15	72	28

Bron: KNBSB, 2023. Bewerking: Mulier Instituut.

Terugblik 2021

In 2021 was er (nipt) voldoende ruimte voor de behoefte van het aantal teams dat bij de bond was ingeschreven. De afgelopen jaren is het aantal teams gestegen, maar het aanbod hetzelfde gebleven. Dit heeft ertoe geleid dat er inmiddels een tekort is ontstaan.

5.6 Rugby

Aanbod

Op twee Utrechtse sportparken wordt rugby beoefend. De Utrechtse Rugby Club heeft zijn thuisbasis op sportpark Rijnvliet en heeft hier twee natuurgrasvelden. De verenigingen RUS en U.S.R.S. hebben hun thuisbasis op Sportcentrum Olympos en delen hier één natuurgrasveld. In totaal hebben de drie verenigingen 16 teams ingeschreven staan in een competitie van Rugby Nederland in 2023 (peildatum 19-11-2023) ([tabel 4.27](#)).

Tabel 4.27**Velden en teams rugbyverenigingen Utrecht in 2023**

(in aantallen, peildatum 19-11-2023)

Sportpark	Vereniging	Aantal velden	Senioren	Colts	Junioren	Cubs	Totaal
Rijnvliet	Utrechtse Rugby Club	2	4	2	2	2	10
Sportcentrum	RUS	-	2	-	-	-	2
Olympos	U.S.R.S.	-	4	-	-	-	4
	<i>Totaal Olympos</i>	<i>1*</i>	<i>6</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>6</i>
Gemeente Utrecht		3	10	2	2	2	16

Bron: Rugby Nederland, 2023. Bewerking: Mulier Instituut

* Dit veld wordt gedeeld met voetbal

Behoefte

Volgens de richtlijn van Rugby Nederland is het huidige aantal van drie rugbyvelden onvoldoende om in de behoefte te voorzien (**tabel 4.28**). Bij een stabiele sportdeelname, zal de verwachte bevolkingsgroei in Utrecht leiden tot een hoger aantal normteams in 2030 en 2040. De (afgeronde) veldbehoefte blijft tot 2040 stabiel op vijf velden liggen. Op dit moment lossen de verenigingen het capaciteitstekort op door uit te wijken naar andere verenigingen en velden. Thuiswedstrijden worden geregeld buiten Utrecht gespeeld. Hiervoor werken de rugbyverenigingen in de regio Utrecht goed samen. De rugbyverenigingen geven echter aan dat dit geen passende oplossing is voor de hoogste teams die topsport spelen.

De afgelopen jaren nam het aantal seniorenleden van de Utrechtse rugbyverenigingen af. Het aantal junioren is juist toegenomen ten opzichte van seizoen 2019/20. In totaal is het aantal leden in 2023 5% gestegen ten opzichte van 2019. Ook landelijk is er een sprake van een toenemend aantal leden bij de rugbybond. De rugbyverenigingen in Utrecht geven aan dat het capaciteitstekort ten koste gaat van de ledenontwikkeling. Om het capaciteitstekort op te vangen wordt nu samenwerkt met verenigingen in de regio. Dit zien de Utrechtse verenigingen echter niet als duurzame oplossing voor het capaciteitstekort.

Tabel 4.28

Behoeftte-aanbodanalyse velden rugbyverenigingen Utrecht in 2023, 2030 en 2040 o.b.v. bevolkingsprognoses en een stabiele sportdeelname, volgens niet-geaccordeerde richtlijn (in aantallen)

Sportpark	Vereniging	Aantal velden	Aantal normteams			Veldbehoefte		
			2023	2030	2040	2023	2030	2040
Rijnvliet	Utrechtse Rugby Club	2	14,0	14,7	15,9	3 (2,5)	3 (2,7)	3 (2,9)
Sportcentrum Olympos	RUS U.S.R.S. Totaal Olympos	1*	8,4	9,2	10,9	2 (1,5)	2 (1,7)	2 (2,0)
Gemeente Utrecht		3	22,4	23,9		5	5	5

Bron: Rugby Nederland, 2023. Bewerking: Mulier Instituut

* Dit veld wordt gedeeld met voetbal

Ledenherkomst

In 2023 was 0,1% van de Utrechtse inwoners lid van een Utrechtse rugbyvereniging. Het aandeel rugbyers is het grootst in de wijk Leidsche Rijn (0,3%). In de wijk Zuidwest zijn vrijwel geen inwoners lid van een Utrechtse rugbyvereniging (figuur 4.14). Tabel 5.22 laat per vereniging zien uit welke wijken de leden komen.

Figuur 4.14

Aandeel inwoners in Utrecht dat lid is van een Utrechtse rugbyvereniging in 2023, naar wijk

(in procenten)

Bron: Rugby Nederland, 2023. Bewerking: Mulier Instituut.

Tabel 4.29
Herkomst leden rugbyverenigingen gemeente Utrecht in 2023
 (in procenten)

Vereniging	Wijk										Gemeente	
	West	Noordwest	Overvecht	Noordoost	Oost	Binnenstad	Zuid	Zuidwest	Leidsche Rijn	Vleuten-De Meern	Utrecht	Overig
RUS	1	11	1	11	27	8	7	2	1	0	69	31
Utrechtse Rugby Club	11	5	2	7	4	5	3	3	21	10	72	28
Utrechtse Studenten Rugby Society	5	13	1	17	18	8	3	3	1	0	68	32
Gemeente Utrecht	9	7	2	9	9	6	4	3	16	7	71	29

Bron: Rugby Nederland, 2023. Bewerking: Mulier Instituut.

Terugblik 2021

In 2021 werd al geconstateerd dat er een tekort aan rugbyvelden is in de gemeente Utrecht. Waar in 2021 nog de verwachting was dat het ledenaantal zou stijgen, zien we nu echter dat het ledenaantal en het aantal normteams juist is afgenomen. Dit heeft ertoe geleid dat het tekort minder groot is geworden: van een tekort aan drie velden in 2021 naar een tekort van twee velden in 2023. Indien de sportdeelname stabiel blijft, zal het afgeronde normatieve veldtekort in de toekomst blijven bestaan.

5.7 Korfbal

Aanbod

In Utrecht zijn vier korfbalverenigingen. Korfbalvereniging Synergo is actief op sportpark Loevenhoutsedijk, HKC op sportpark Hoograven, Fiducia op sportpark Fletiomare-Oost en USKV Hebbes op sportpark Sportcentrum Olympos. Deze sportparken hebben samen negen velden van 40 bij 20 meter en vier velden van 24 bij 12 meter. De E- en F-teams van Synergo en HKC spelen de wedstrijden op de jeugdelden van 24x12 meter. De drie jeugdelden bij HKC zijn niet vast belijnd op het kunstgrasveld. Na de zomer in 2024 worden er twee extra velden aangelegd bij Synergo op het sportpark Loevenhoutsedijk. USKV Hebbes deelt op sportpark Sportcentrum Olympos de velden met de hockeyvereniging. De korfbalverenigingen hebben samen 58 teams ingeschreven bij de zaterdagcompetitie van het Koninklijke Nederlandse Korfbalverbond. (KNKV; [tabel 4.30](#)).

Behoeft

De behoefte aan velden is bepaald aan de hand van de richtlijn van het KNKV. In het huidige seizoen is er een tekort aan één korfbalveld van 40 bij 20 meter bij Synergo. Bij HKC is er een overschot van twee 24*12 velden. Zowel Fiducia als USKV Hebbes heeft een overschot van één 40*20 meter veld ([tabel 4.30](#)).

Tabel 4.30

Aantal velden en teams korfbalverenigingen gemeente Utrecht in seizoen 2023/'24

(in aantallen)

Wijk	Sportpark	Vereniging	Aantal teams	Aantal velden		Veldbehoefte*
				40*20	24*12	40*20
Noordwest	Loevenhoutsedijk	Synergo	25	2	1	3 (2,8)
Zuid	Hoograven	HKC	12	2	3	2 (1,6)
Vleuten-De Meern	Fletiomare-Oost	Fiducia	19	3	0	2 (2,0)
Oost	Olympos	USKV Hebbes	2	2	0	1 (0,3)
Gemeente Utrecht			58	9	4	8

Bron: Gemeente Utrecht, 2023. Bewerking: Mulier Instituut.

De E- en F-teams van Synergo zijn toebedeeld aan de jeugdelden van 24*12 meter. Deze jeugdteams hebben op basis van de richtlijn nu en in de toekomst voldoende ruimte op de huidige velden.

Op basis van de bevolkingsprognose neemt tot 2030 en 2040 de behoefte aan korfbalvelden bij alle korfbalverenigingen toe ([tabel 4.31](#)). In de vraag-aanbodanalyses gaan we ervan uit dat alle wedstrijden op zaterdag gespeeld worden. Na de zomer van 2024 worden er twee nieuwe velden aangelegd bij Synergo. Hierdoor is er in 2030 en 2040 op alle sportparken voldoende capaciteit.

Het aantal leden bij de Utrechtse korfbalverenigingen is, in lijn met de landelijke trend, de afgelopen jaren gedaald. Als deze daling doorzet kan de werkelijke toekomstige behoefte lager uitvallen dan bovenstaande prognose.

Tabel 4.31**Behoeftte-aanbodanalyse velden korfbalverenigingen gemeente Utrecht in 2030 en 2040 o.b.v. bevolkingsprognoses en een stabiele sportdeelname**

(in aantallen)

Wijk	Sportpark	Vereniging	Aantal velden		Veldbehoefte (40*20)	
			40*20	24*12	2030	2040
Noordwest	Loevenhoutsedijk	Synergo	4*	1	3 (2,9)	4 (3,3)
Zuid	Hoograven	HKC	2	3	2 (1,6)	2 (1,8)
Vleuten-De Meern	Fletiomare-Oost	Fiducia	3	0	3 (2,1)	3 (2,3)
Oost	Olymos	USKV Hebbes	2	0	1 (0,3)	1 (0,4)
Gemeente Utrecht			11	4	9	10

Bron: Gemeente Utrecht, 2023. Bewerking: Mulier Instituut.

* Inclusief de twee nieuwe velden bij Synergo in 2024

Terugblik 2021

Ook in 2021 werd een tekort geconstateerd bij Synergo. Synergo krijgt in 2024 twee extra velden waarmee dit tekort wordt opgeheven. In 2021 werd bij HKC een toekomstig tekort verwacht. In het huidige onderzoek hebben wij dat niet geconstateerd. Het aantal teams bij HKC is in de afgelopen drie jaar afgenomen. De geschatte toekomstige behoefte is ongeveer gelijk aan 2021.

5.8 Handbal**Aanbod**

De gemeente Utrecht beschikt over één verhard handbalveld. Het veld ligt op sportpark Fletiomare-Oost en wordt gebruikt door de handbalvereniging Leidsche Rijn. De vereniging heeft zestien teams ingeschreven voor de veldcompetitie van het Nederland Handbal Verbond (NHV). Alle teams spelen hun wedstrijd op zondag.

Behoeftte

De behoefte is berekend op basis van de richtlijn van het NHV en geeft inzicht in de veldbehoefte van de teams die zijn ingeschreven bij de bond voor bondsactiviteiten. Het handbalveld op sportpark Fletiomare-Oost biedt de vereniging in de huidige situatie (alle teams spelend op zondag), niet voldoende capaciteit ([tabel 4.32](#)). Er is wel voldoende capaciteit als de vereniging de wedstrijden zou verdelen over zaterdag en zondag. De verwachte veldbehoefte blijft o.b.v. bevolkingsprognoses in de toekomst min of meer gelijk. De behoefte in 2030 neemt licht af, doordat de bevolkingsgroep 6-12 jaar, (een belangrijke doelgroep voor handbal), tussen 2023 en 2030 iets afneemt. Richting 2040 neemt de normatieve behoefte weer iets toe.

Als de ledenontwikkeling van de afgelopen vijf jaar (-8%) zich doorzet, zal de veldbehoefte lager uitvallen dan is weergegeven in [tabel 4.32](#). Ook gezien de trend dat handbal steeds meer binnen plaatsvindt en beach handbal aan populariteit wint,

kan de behoefte aan buitenvelden in de toekomst minder groot zijn dan gepresenteerd op basis van de bevolkingsprognoses.

Tabel 4.32

Vraag-aanbodanalyse handbalvereniging Utrecht in 2023/'24, 2030 en 2040 o.b.v. bevolkingsprognoses en een stabiele sportdeelname

(in aantallen)

Vereniging	Aanbod	Veldbehoefte					
		2023/'24		2030		2040	
		Eén speeldag	Twee speeldagen	Eén speeldag	Twee speeldagen	Eén speeldag	Twee speeldagen
HV Leidsche Rijn	1	1,4	0,7	1,3	0,7	1,5	0,7

Bron: Gemeente Utrecht, 2023. Bewerking: Mulier Instituut.

Terugblik 2021

In 2021 werd geconstateerd dat het aanwezige veld voldoende is wanneer de teams op zowel zaterdag als zondag spelen. Dit sluit aan bij de constatering uit het huidige onderzoek. De toekomstige behoefte wordt lager geschat dan in 2021. Dit kan verklaard worden door de afname in teams voor de veldcompetitie.

5.9 Atletiek

Aanbod

Er bevinden zich in Utrecht drie atletiekaccommodaties op de sportparken Overvecht, Maarschalkerweerd en Prinses Amaliapark. De accommodaties worden gedeeld door drie atletiekverenigingen, namelijk AV Phoenix, Hellas en U-Track. De accommodaties op sportpark Overvecht en Maarschalkerweerd bestaan beide uit een achtbaans 400 meter atletiekbaan, de accommodatie op sportpark Prinses Amaliapark heeft een zesbaans 400-meter atletiekbaan. Daarnaast hebben alle drie de accommodaties een binnenveld atletiekbaan.

Naast de atletiekverenigingen zijn op Amaliapark verschillende loopverenigingen actief. Bovendien heeft Hellas een grote triatlon-afdeling. Deze afdeling heeft ruim 600 leden die zwemmen, fietsen en lopen. Voor het lopen maken ze een keer per week gebruik van de atletiekbaan.

Gebruik

In totaal telden de Utrechtse atletiekverenigingen in 2023 2.464 leden ([tabel 4.33](#)).

Tabel 4.33**Aantal leden Utrechtse atletiekverenigingen ingeschreven bij de Atletiekunie in het seizoen 2023.**

(in aantallen)

Vereniging	Juniores	Masters	Overige leden	Pupillen	Recreanten	Seniores	Totaal	Accommodatie
AV Phoenix	83	60	31	78	285	110	647	Overvecht, Maarschalkerweerd
Hellas Utrecht*	206	140	28	245	443	96	1158	Overvecht, Maarschalkerweerd, Prinses Amaliapark
U-Track	161	54	34	215	161	34	659	Maarschalkerweerd, Prinses Amaliapark

* Exclusief 600 triathlon-leden

Bron: Atletiekunie, 2023. Bewerking: Mulier Instituut

Bij een stabiele sportdeelname leidt de bevolkingsgroei tot een ledengroei van 7% tot 2030 en 26% tot 2040 (**tabel 4.34**). De afgelopen jaren is het aantal atletiekliden in Utrecht vrij stabiel gebleven, waardoor de verwachting is dat het aantal leden minder hard gaat groeien dan is weergegeven in **tabel 4.33**.

Er is geen richtlijn beschikbaar waarmee de behoefte van een atletiekvereniging qua sportvoorzieningen op een atletiekaccommodatie kan worden bepaald.

Tabel 4.34**(Verwacht) aantal leden atletiekverenigingen in Utrecht in 2023, 2030 en 2040 o.b.v. bevolkingsprognoses en een stabiele sportdeelname**

(in aantallen)

Vereniging	2023	2030	2040
AV Phoenix	647	694	812
Hellas Utrecht	1.158	1.242	1.454
U-Track	659	707	827
Gemeente Utrecht	2.464	2.642	3.094

Bron: Atletiekunie, 2023. Bewerking: Mulier Instituut

Terugblik 2021

In 2021 werd zowel landelijk als bij Utrechtse atletiekverenigingen een dalend ledenpercentage waargenomen. Deze dalende trend heeft zich niet doorgezet maar

is gestabiliseerd. Door deze stabilisatie en groeiende bevolking is nu de verwachting dat het aantal atletiekleden richting 2040 zal toenemen.

5.10 Cricket

In Utrecht zijn twee cricketverenigingen actief: Kampong Cricket en USV Hercules. Beide verenigingen hebben twee volwaardige cricketvelden. Van 1 september tot 1 mei zijn de velden in gebruik door voetbal; van 1 mei tot 1 september door cricket. Volgens Kampong spelen er veertien teams op hun velden. De vereniging geeft aan dat de KNCB de wedstrijden redelijk goed verdeelt over de zaterdag en de zondag. Volgens Kampong Cricket zijn de velden in de weekenden maximaal bezet en heeft de vereniging daarom sinds twee jaar een ledenstop voor senioren.

Uit cijfers van NOC*NSF blijkt dat op landelijk niveau het aantal cricketspelers de afgelopen jaren redelijk stabiel was. Kampong Cricket geeft aan dat het sinds vorig jaar een relatief sterke groei laat zien (van 7,5%). Volgens de vereniging heeft dit onder andere te maken met de toename van het aantal Nederlanders met een achtergrond in India, Pakistan, Afghanistan en Zuid-Afrika (waar cricket een populaire sport is).

Harde cijfers over leden- en teamaantallen van de twee Utrechtse cricketvereniging zijn niet beschikbaar. Dit in combinatie met het feit dat voor cricket geen richtlijn beschikbaar is, maakt dat het niet mogelijk is om een capaciteitsberekening of -prognose voor deze sport te presenteren.

Duiding capaciteitsbehoefte verenigingen

Met de 'kleinere' Utrechtse veldsporten (alle sporten behalve voetbal, tennis en hockey) heeft een gezamenlijk duidingsgesprek plaatsgevonden. De verenigingen herkennen zich in de gepresenteerde capaciteitsbehoefte. Een enkele vereniging geeft aan dat een beperkte capaciteit de groei van het aantal teams kan afremmen (waardoor de behoefte in werkelijk dus mogelijk groter is). De verenigingen hebben behoefte aan een systeem waarin zichtbaar is waar in de stad velden beschikbaar zijn. Dit zou het mogelijk maken om op piekmomenten uit te wijken en een efficiënter gebruik van de schaarse ruimte in Utrecht stimuleren. Hierop aansluitend spreken de verenigingen de behoefte uit om veldverlichting uit te besteden. Kortom: bij de kleinere veldsporten is de behoefte en bereidheid om te delen groot. Maar dit vraagt wel om coördinatie en organisatorische ondersteuning.

Multifunctioneel en efficiënt accommodatiegebruik

In dit hoofdstuk gaan we in op multifunctioneel en efficiënt gebruik van buitensportaccommodaties. We besteden daarbij specifiek aandacht aan niet-bondsgelateerde activiteiten op de sportparken en aan flexibele speeldagen voor voetbal.

6.1 Niet-bondsgelateerde sportactiviteiten

Naast de bondsgelateerde activiteiten (waarvoor in dit rapport de normatieve behoefte is bepaald) vinden op de Utrechtse sportparken ook niet-bondsgelateerde activiteiten plaats.

In het onderzoek hebben wij niet-bondsgelateerde activiteiten gedefinieerd als extra activiteiten die de vereniging in het reguliere seizoen minstens acht weken aanbiedt. Hierbij kan worden gedacht aan clinics en toernooien, maar ook sportaanbod voor veteranen of vluchtelingen. Ook extra trainingen voor bondsteams (bovenop het aantal waarmee vanuit de richtlijn rekening wordt gehouden), vallen onder niet-bondsgelateerde activiteiten.

De niet-bondsgelateerde activiteiten kunnen zorgen voor extra druk op de buitensportaccommodaties. Om een completer beeld te krijgen van de capaciteitsbehoefte van de accommodaties brengen we in deze paragraaf het gebruik voor niet-bondsgelateerde activiteiten in beeld.

Hiervoor hebben we een vragenlijst over deze activiteiten onder vijftig verenigingen (exclusief tennisverenigingen) uitgezet. Negentien verenigingen hebben deze vragenlijst ingevuld. Deze verenigingen beoefenen verschillende takken van sport (atletiek, cricket, hockey, korfbal, rugby, voetbal, American football, squash en jeu de boules).

Gezien deze relatief lage respons en de grote diversiteit aan activiteiten (en de momenten waarop en de frequentie waarin deze plaatsvinden) is het niet mogelijk deze activiteiten concreet te vertalen naar extra veldbehoefte. Het is vooral een beleidsmatige keuze of de gemeente deze activiteiten met capaciteit wil faciliteren.

Meeste sportverenigingen organiseren activiteiten gerelateerd aan de eigen sport

Veertien van de negentien sportverenigingen organiseren een of meer niet-bondsgelateerde sportactiviteiten. Verenigingen die geen extra activiteiten organiseren, geven aan dat de hoofdactiviteit prioriteit heeft bij inzet van velden en vrijwilligers. Ze geven ook aan dat er niet voldoende vrijwilligers zijn om extra activiteiten te organiseren.

Bij sportverenigingen die wel niet-bondsgerelateerde activiteiten organiseren, gaat het gemiddeld om vier verschillende soorten activiteiten per seizoen.

De meeste sportverenigingen organiseren activiteiten die gerelateerd zijn aan de eigen sport. Deze worden georganiseerd voor verschillende doelgroepen, variërend van jongste jeugd tot ouderen, tot externe organisaties zoals scholen en bedrijven. Een groot deel van deze activiteiten vindt plaats op doordeweekse avonden en in het weekend. Dit zijn ook de tijdstippen waarop de bondsactiviteiten plaatsvinden, wat de druk op de sportaccommodaties verhoogt. Daarnaast vinden er bij verschillende sportverenigingen activiteiten voor het bewegingsonderwijs of naschoolse opvang plaats. In bijlage 4 is een beknopte beschrijving opgenomen van de niet-bondsgerelateerde activiteiten per vereniging.

Voor de meeste verenigingen lijkt het niet-bondsgerelateerde gebruik niet tot problemen met de veldcapaciteit te leiden. Enkele verenigingen geven aan dat als er meer capaciteit zou zijn, er ook meer niet-bondsgerelateerde sportactiviteiten zouden worden georganiseerd. Eén vereniging (SVO De Dreef) geeft aan dat er te weinig capaciteit is om de niet-bondsgerelateerde activiteiten te blijven faciliteren. De respons op de vragenlijst was echter laag, waardoor er nog geen duidelijk beeld is of er bij meer verenigingen de druk op de velden wordt verhoogd door niet-bondsgerelateerde activiteiten.

Tennis

De Utrechtse tennisverenigingen hebben niet deelgenomen aan de enquête maar zijn via de mail benaderd met de vraag hoeveel niet-KNLTB-leden bij de tennisvereniging spelen. Hierop hebben veertien van de achttien verenigingen gereageerd.

De meeste tennisverenigingen geven aan dat al hun leden zijn aangesloten bij de KNLTB. Enkele verenigingen geven aan dat ook niet-KNLTB-leden van hun banen gebruik maken. Dit zijn met name verenigingen die hun banen verhuren. Van enkele verenigingen is de verhuur bekend: dit varieert van circa 100 tot 350 boekingen per jaar. Daarnaast wordt bij TC de Uithof relatief veel van de banen gebruik gemaakt door niet-bondsleden (via Olympos en OlymPas-houders).

6.2 Multifunctioneel gebruik

Behalve voor periodieke niet-bondsgerelateerde (sport)activiteiten, kunnen sportaccommodaties ook ruimte bieden voor andere stedelijke functies (periodiek of incidenteel). SportUtrecht heeft de indruk dat die behoefte er is of (indien gewenst) gecreëerd kan worden door de mogelijkheden onder de aandacht te brengen. Denk daarbij aan gebruik door senioren, woongroepen, scholen, thuiszitters of (informele) beweegclubjes. Op deze manier kan met de sportaccommodaties een bijdrage worden geleverd aan het realiseren van maatschappelijke doelen (zoals bewegen, sociale cohesie, activatie van inwoners etc.).

Uit een analyse van verhuurgegevens van de gemeente blijken op dit moment vooral het voortgezet onderwijs, de sportacademie, FC Utrecht en commerciële sportaanbieders (zoals Footy) van deze mogelijkheid gebruik te maken. De meeste incidentele verhuur (uitgedrukt in aantal uren) vindt plaats op de sportparken Zoudenbalch (FC Utrecht), Maarschalkerweerd (o.a. Kampong Hockey) en Voordorp (met name onderwijs).

Om – waar mogelijk en gewenst – het gebruik van sportaccommodaties te vergroten, is volgens SportUtrecht een aantal zaken van belang.

In de eerste plaats vraagt het om communicatie zodat potentiële gebruikers op de hoogte zijn van deze mogelijkheid. Daarnaast is het vooral ook een organisatorische kwestie. Voor de vereniging heeft het openstellen van het park op dit moment vaak geen echte meerwaarde. Ze moeten er een inspanning voor leveren (zoals de opstelling van het park en eventueel de kleedkamers en kantine) terwijl het ze zelf weinig oplevert. Dit vraagt onder andere om goede afspraken over verantwoordelijkheden en aansprakelijkheid. SportUtrecht verwacht dat (behalve communicatie over de mogelijkheden en beschikbaarheid) het belonen en/of faciliteren van verenigingen hierbij kan helpen. Ook kunnen online reserveringsmogelijkheden en/of een digitaal toegangssysteem bijdragen aan het beter benutten van de accommodaties. Ten slotte kan flexibele belijning bijdragen aan het optimaliseren van het gebruik van de velden.

Ook verenigingen geven aan dat in Utrecht gekeken moet worden naar slimme combinaties om de beschikbare ruimte optimaal te benutten. Daarbij moeten de verantwoordelijkheden helder zijn en niet (alleen) bij de vrijwilligers van de verenigingen worden neergelegd. Het gaat dan bijvoorbeeld om de veiligheid op de sportvelden, de toegankelijkheid van het park (openen en sluiten), de toegankelijk (en de kosten¹⁷) van verlichting maar ook de zorg voor (een goed gebruik van) de velden. Een en ander vraagt om een goede organisatie en heldere afspraken.

Ook op landelijk niveau is het beter benutten van sportaccommodaties een aandachtspunt. Door de MOOI-adviesraad en de opdrachtgevers van het programma (het ministerie van VWS en NOC*NSF) is het benoemd als één van de zes 'wicked problems' (complexe maatschappelijke uitdagingen in de sport- en bewegingssector). Op landelijk niveau vindt veel (wetenschappelijk) onderzoek plaats naar (effectieve) mogelijkheden en oplossingsrichtingen om sportaccommodaties beter te benutten. Dergelijke studies (bijvoorbeeld het Mulier-rapport 'Onderbenutting van sportaccommodaties') kunnen gemeenten handvatten bieden voor hun eigen lokale aanpak.

¹⁷ Verenigingen zouden het liefst zien dat de verlichting tot de verantwoordelijkheid van de gemeente behoort (i.v.m. energiekosten bij gebruik door andere verenigingen).

6.3 Oplossingsrichtingen knelpunten voetbal

In 2017 is door betrokkenen bij het Utrechtse voetbal de behoefte geuit om proactief met de groei van de stad aan de slag te gaan. Dit heeft de gemeente opgepakt door samen met twee ervaren voetbalbestuurders de stuurgroep 'Toekomst voetbal 2030' te starten. De stuurgroep werkt samen met SportUtrecht, de KNVB en de Utrechtse voetbalverenigingen. Vanuit de aanpak Toekomst Voetbal 2030 is met de voetbalverenigingen gesproken over hoe zij kunnen inspelen op de verwachte groei van de stad en de trends en ontwikkelingen in de sport. In oktober 2018 hebben de verenigingen positief gereageerd op de aanpak en er is ingestemd om samen per stadsgebied te kijken waar bewoners en clubs behoefte aan hebben. Belangrijkste opgave: hoe kunnen we ervoor zorgen dat iedereen die in Utrecht wil voetballen, dat ook kan.

Flexibele speeldagen

In 2019 is een start gemaakt om met de Utrechtse voetbalverenigingen te praten over hun toekomstige profilering. Dit mede met het oog op de toenemende velddruk op zaterdag en oplopende wachtlijsten bij verenigingen. Dit heeft vanaf seizoen 2021-2022 geleid tot de introductie van de variabele speeldag over alle leeftijdsgroepen. Om de flexibele speeldag te realiseren hebben de Utrechtse voetbalverenigingen een convenant opgesteld met als doel om de bezetting van de velden meer te spreiden en wachtlijsten te voorkomen.

In het convenant hebben de verenigingen afgesproken dat ze af en toe een wedstrijd naar een andere dag verplaatsen, als er op de zaterdag geen ruimte is (bij de thuis- of uit spelende ploeg). Het bestuur van elke voetbalvereniging maakt haar eigen afweging of zij wel, gedeeltelijk of nog niet deelneemt aan de variabele speeldag. Met dit convenant bevestigen verenigingen aan elkaar dat ze meedoen en het verplaatsen van wedstrijden accepteren. Het convenant is in augustus 2023 geactualiseerd (Utrecht S., sd).

In het onderzoek spraken we met de KNVB en vier Utrechtse voetbalclubs die een hoge velddruk op zaterdag ervaren. Overall geven de partijen aan dat de flexibele speeldagen niet de heilige graal zijn. Hoewel hiermee de afgelopen jaren zeker een aantal goede ervaringen zijn opgedaan, worden ook beperkingen genoemd. Daarbij gaat het om het volgende:

- Niet alle verenigingen ervaren deze problematiek en ze willen niet allemaal meewerken aan de flexibele speeldag. De behoeftes van verenigingen zijn zeer lokaal en divers.
- De organisatie van het verplaatsen van wedstrijden van de zaterdag naar een andere speeldag legt een hoge druk op de vrijwilligers.
- Partijen wijzen naar elkaar voor een oplossing. Er is geen duidelijke verdeling van verantwoordelijkheden of bereidheid om deze te nemen bij de KNVB, gemeente, verenigingen en SportUtrecht.

Kunnen flexibele speeldagen het veldtekort oplossen?

Wij hebben berekend welk deel van de bruto speeltijd naar een andere dag verplaatst moet worden, om op zaterdag wel uit te komen met het aantal velden. Op basis van de huidige capaciteit en teamaantallen hebben de drie voetbalverenigingen in Vleuten-de Meern een forse opgave in het verplaatsen van speeltijd. Deze varieert van 15% bij De Vrijheit (DESTO) tot 25% bij De Meern. Voor de andere sportparken met een tekort op zaterdag gaat het om 16% tot 19% van de bruto speeltijd.

Bij deze verenigingen neemt het tekort aan wedstrijdvelden in de toekomst verder toe waardoor er meer speeltijd verplaatst moet worden. Dit loopt op tot maximaal 35% van de bruto speeltijd (bij de Meern). Indien de flexibele speeldagen optimaal worden geïmplementeerd, is er ook in 2040 op zaterdag voldoende wedstrijdcapaciteit voor voetbal in de stad als geheel.

Uitruil van velden

Verenigingen geven aan dat de spreiding van velden in Utrecht niet evenwichtig is. Terwijl aan de ene kant van de stad de druk hoog is, liggen aan de andere kant van de stad velden leeg. Behalve het spreiden van wedstrijden in de tijd (van zaterdag naar zondag en/of vrijdag), kan daarmee ook gekeken worden naar een betere spreiding van wedstrijden over de ruimte. Dit gebeurt nu vaak al bij verenigingen die op hetzelfde sportpark gevestigd zijn. Hoewel de uitruil van velden tussen verenigingen in theorie een grote bijdrage kan leveren aan een oplossing (per saldo zijn er op zaterdag immers voldoende velden in Utrecht beschikbaar), zien verenigingen hierbij veel praktische problemen. Het gaat dan bijvoorbeeld om het gebruik van kleedkamers, kantine en materialen bij de club waar gespeeld moet worden. Ook is de bereidheid bij spelers en ouders er niet altijd. Spelen bij een andere club gaat bovendien ten koste van het clubgevoel en de eigen baromzet.

Overige oplossingsrichtingen

Daarnaast is diverse keren aangegeven dat het omzetten van natuurgras naar kunstgras een goede bijdrage zou kunnen leveren aan de oplossing van dit probleem. Ten slotte is gesproken over een natuurlijke overloop van leden van de ene vereniging (met een te hoge druk) naar een andere vereniging (met meer ruimte). Hoewel verenigingen het liefst zoveel mogelijk leden willen behouden, kan dit natuurlijke verloop wel worden gezien als een vorm van marktwerking waarbij het probleem zich voor een deel vanzelf kan oplossen.

Overall

In praktische zin zou een combinatie van spreiding over tijd (flexibele speeldagen) en ruimte (uitwisseling van velden) samen met vergroten van speelbaarheid en een natuurlijk verloop, de te hoge velddruk op zaterdag kunnen oplossen. De realisatie daarvan vraagt om regie. In die zin is het vooral van belang dat deze wordt opgepakt en er stappen worden gezet in een goede organisatie.

Deze problematiek raakt niet alleen de voetbalverenigingen. Uiteindelijk gaat het om een breder vraagstuk over het faciliteren van verschillende ruimtevragers in een verdichtende stad. Dit vraagt om een discussie op verschillende niveaus: van een strategische visie op ontwikkeling van de stad (bevolkingsgroei, typering en ontwikkeling locaties versus ruimtebehoefte verschillende consumentenfuncties) tot druk op individuele vrijwilliger.

Op dit moment werkt SportUtrecht samen met verenigingen een aantal mogelijke sporen uit om de bezetting van de velden te verbeteren.

Conclusie

Binnensport

Uitgaande van de nieuwe richtlijn van één sporthal per 15.000 inwoners, is er in 2023 een normatief tekort van 2,5 sporthallen. De oplevering van sporthal Het Plein in januari 2024 heeft het tekort verlaagd tot 1,5 sporthallen. Op wijkniveau is er in zes verschillende wijken een normatief tekort aan sporthallen. In Utrecht Oost en Vleuten-De Meern daarentegen is er een normatief overschot. Met de geprognosticeerde bevolkingsgroei neemt ook de behoefte aan sporthallen toe. De geplande realisatie van drie nieuwe sporthallen zal niet voldoende zijn voor de groeiende behoefte aan sporthallen. Dan nog is er in 2040 een normatief tekort van 5,5 sporthallen.

Op dit moment is de bezetting van gemeentelijke sporthallen in de avond dan ook zeer hoog vergeleken met de referentiegemeenten. Ook overdag is deze bovengemiddeld. Overdag is vooral de bezetting van de sporthallen Cultuurcampus (wijk Vleuten-De Meern) en Galgenwaard Oost) zeer hoog. In de avond is op meerdere locaties een zeer hoge bezetting. Het gaat met name om de sporthallen in Leidsche Rijn, Oost, Vleuten-De Meern en Zuid.

Buitensport

Over het algemeen is de druk op de buitensportaccommodaties in Utrecht hoog. Dit geldt vooral voor hockeyvelden, tennisbanen, voetbalvelden (zaterdag), rugbyvelden en soft- en honkbalvelden. De geprognosticeerde bevolkingsgroei zorgt ervoor dat het normatieve tekort (bij verenigingen die op dit moment op de drukste dag al een tekort hebben) verder oploopt richting 2040. Ook zal bij een aantal verenigingen - die nu nog over voldoende velden beschikken - een normatief tekort ontstaan. Voor korfbal zijn er voldoende velden om in de normatieve behoefte te voorzien. Voor handbal geldt dit eveneens, mits de wedstrijden over twee dagen worden verdeeld.

Het grootste normatieve tekort zit bij de tennisverenigingen. Meer dan de helft van de tennisverenigingen heeft (op basis van het huidige ledenaantal) een normatief tekort. Ook bij hockey is op gemeenteniveau sprake van een normatief veldtekort dat in de toekomst verder oploopt. Vooral bij hockeyvereniging Fletiomare is op zaterdag een relatief groot tekort. Daarnaast hebben rugby en honk- en softbal te maken met een (oplopend) normatief veldtekort.

Ten slotte hebben zeven voetbalverenigingen op zaterdag een normatief veldtekort. Het onderzoek heeft laten zien dat optimalisatie van flexibele speeldagen het tekort aan wedstrijdsvelden in theorie kan oplossen. Gemeentebreed zijn er (nu en in de toekomst) voldoende voetbalvelden beschikbaar om alle wedstrijden te laten plaatsvinden. Het huidige overschot aan trainingsvelden loopt op gemeenteniveau terug naar twee velden.

Multifunctioneel en efficiënt accommodatiegebruik

Verschillende buitensportverenigingen organiseren ook niet-bondsgerelateerde activiteiten. Deels gaat het om uitbreiding van structurele activiteiten voor de eigen leden (die deels op dezelfde momenten plaatsvinden als de bondsactiviteiten), deels om additionele activiteiten voor andere doelgroepen. Voor een enkele vereniging resulteert dit in een aanzienlijk hoger veldgebruik dan uit de normatieve berekeningen (op basis van bondsactiviteiten) blijkt. Met uitzondering van de situatie bij deze verenigingen, lijken de niet-bondsgerelateerde activiteiten (bij de verenigingen die aan de enquête hebben deelgenomen) niet om extra capaciteit te vragen. Al voelen verenigingen zich ook beperkt in de organisatie daarvan vanwege de beperkte capaciteit.

Een feitelijke vertaling van de activiteiten naar een capaciteitsbehoefte kan vanwege de beperkte respons op de enquête en de grote diversiteit aan activiteiten (en de momenten waarop en de frequentie waarin deze plaatsvinden) niet gemaakt worden. Hoe dan ook betreft het in de eerste plaats een beleidsmatige keuze in hoeverre de gemeente Utrecht de betreffende activiteiten met capaciteit wil faciliteren.

Naast deze structurele niet-bondsgerelateerde sportactiviteiten, verhuurt de gemeente de accommodaties en/of velden ad hoc aan externe organisaties of personen, zoals Footy. Op momenten dat de accommodaties niet in gebruik zijn, kunnen ze een rol vervullen voor bijvoorbeeld maatschappelijk doeleinden en zo een bijdrage leveren aan efficiënt ruimtegebruik in de stad.

Behalve voor niet-bondsgerelateerde activiteiten kunnen de Utrechtse sportparken ook voor bondsactiviteiten efficiënter worden ingezet. Bij voetbal gebeurt dat nu al met de flexibele speeldagen. De flexibele speeldagen (maar ook de uitruil van velden tussen verenigingen) vraagt op dit moment veel van de verenigingen. Een betere benutting van dit instrument vraagt om stadsbrede en/of gebiedsgerichte regie en borging daarvan in de processen van de betrokken organisaties.

Ook voor andere sporten kan spreiding van wedstrijden over de tijd (flexibele speeldagen) en ruimte (uitwisseling van velden) in combinatie met het eventueel vergroten van de speelbaarheid van velden en het vergroten van de toegankelijkheid van de sportparken, verlichting bieden bij de hoge velddruk op piekmomenten bij individuele verenigingen. De Utrechtse buitensportverenigingen hebben dan ook behoefte aan transparantie in de beschikbaarheid van velden binnen Utrecht. Er wordt gepleit voor een platform dat verhuur en uitruil van velden tussen verenigingen mogelijk maakt. Om dit mogelijk te maken zouden de parken tegelijkertijd beter toegankelijk moeten worden gemaakt voor externe gebruikers. Daarbij is ook van belang dat de verlichting toegankelijk is en dat bij de aanleg van velden rekening wordt gehouden met multifunctioneel gebruik daarvan (ondergrond, hekken, palen ed.).

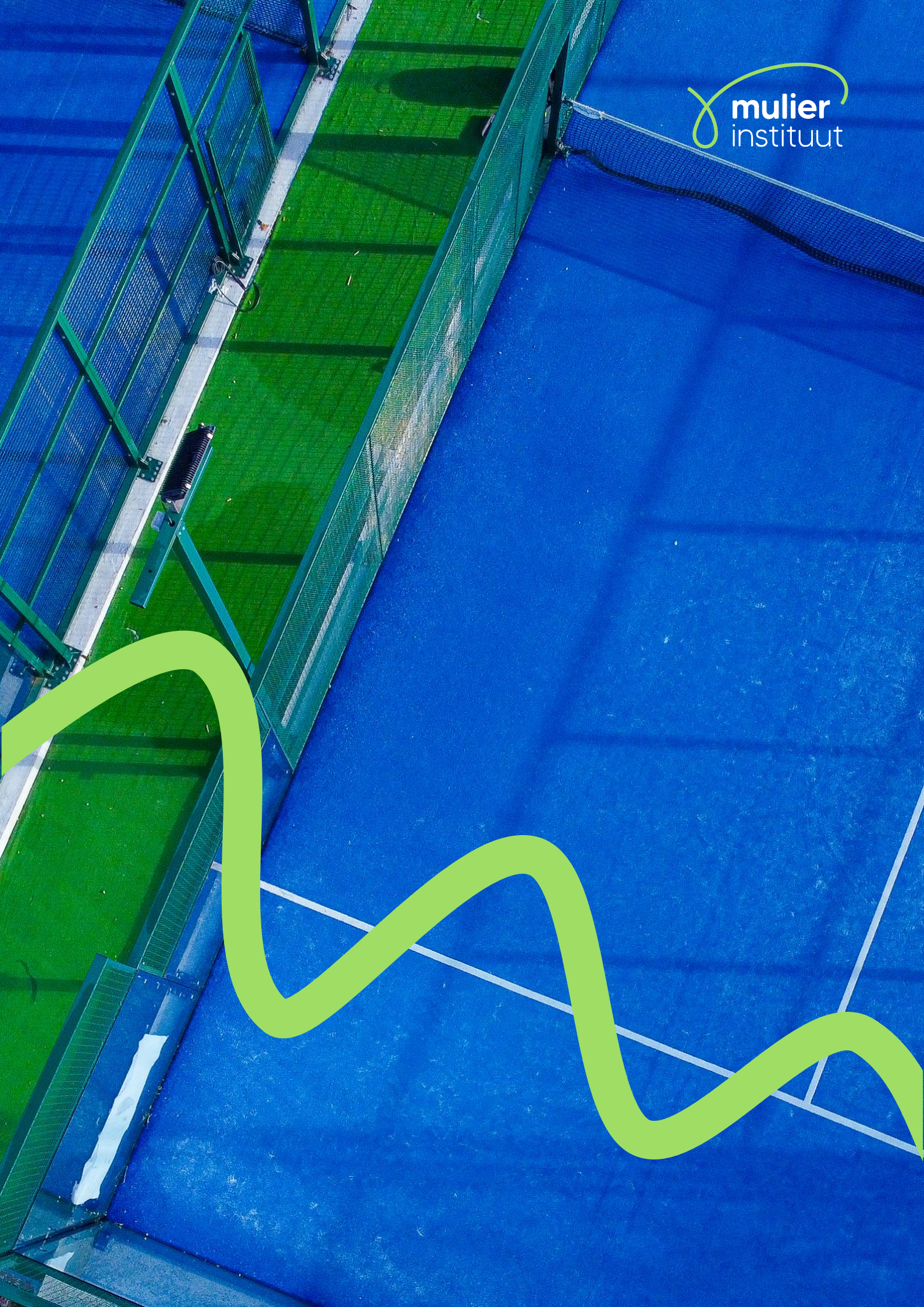
Synthese

Uiteindelijk gaat het in Utrecht bij alle sporten en de benodigde accommodaties om een breder vraagstuk gericht op het faciliteren van verschillende ruimtevragers in een verdichtende stad. Bovendien gaat het om een stad met een grote sportdoelgroep en waar het in verenigingsverband sporten nog altijd bovengemiddeld populair is. Deze situatie vraagt om een discussie op verschillende niveaus: van een strategische visie op ontwikkeling van de stad (bevolkingsgroei, typering en ontwikkeling locaties versus ruimtebehoefte verschillende consumentenfuncties) tot de organisatie van de verenigingen en de vrijwilligers die daar actief zijn.

Het onderzoek laat zien dat het flexibel inzetten van de ruimte, oplossingen kan bieden. Dit vraagt om regie en een goede organisatie die wordt geborgd in de processen van de betrokken stakeholders. **Transparantie** in de beschikbaarheid van velden en het **faciliteren van medegebruik** (toegankelijkheid, inrichting en belijning, verlichting ed.) vormen belangrijke aanknopingspunten om verenigingen meer van elkaars voorzieningen gebruik te laten maken.

Dit geldt voor verenigingen die binnen dezelfde tak van sport actief zijn maar kan in bepaalde gevallen ook bijdragen aan het medegebruik van velden en faciliteiten door andere sporten. Per sport zal beoordeeld moeten worden, waar de flexibiliteit zit en wat ervoor nodig is dit georganiseerd te krijgen. Dit geldt in de eerste plaats voor het faciliteren van bondsactiviteiten. Maar ook aan niet-bondsgerelateerde activiteiten kan – indien beleidsmatig gewenst – op deze manier mogelijk meer ruimte geboden worden. Behalve het gebruik van de accommodaties voor sportdoeleinden, kunnen de accommodaties mogelijk ook vaker voorzien in de behoefte van andere ruimtevragers (op tijdstippen dat er geen sport- of bondsgerelateerde activiteiten plaatsvinden).

Bij sporten waar flexibel ruimtegebruik geen of onvoldoende oplossing biedt, is het voor de verenigingen van belang dat de gemeente Utrecht haar overwegingen (om al dan niet op een andere manier in de ruimtebehoefte te voorzien) onderbouwt zodat de verenigingen daar hun eigen ambities en inspanningen op kunnen afstemmen.

Bronnen

- GGD, C. e. (2022). Corona Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2022 .
- Hoekman, R. (2018). Sport policy, sport facilities and sport participation. Nijmegen: Radboud Universiteit.
- Hoekman, R., & Schadenberg, B. (2023). Onderbenutting van sportaccommodaties. Utrecht: Mulier Instituut.
- Hoekman, R., & Van der Maat, K. (2016). Monitor Lokaal Sportbeleid. Utrecht: Mulier Instituut.
- Hoekman, R., Schots, M., & Ruikes, D. (2022). Jaarrapport duurzame sportinfrastructuur. Utrecht: Mulier Instituut.
- Hoekman, R., Wezenberg-Hoenderkamp, K., & Van der Poel, H. (2013). Sportaccommodaties in beeld. Utrecht: Mulier Instituut.
- Hoogendam, A., Hoekman, R., & Ruikes, D. (2020). Monitor Lokaal Sportbeleid. Utrecht: Mulier Instituut.
- Lucassen, J., Van der Roest, J., Brandsema, A., Davids, A., Telling, A., Ter Haar, M., & Waardenburg, M. (2018). Sportverenigingen in Nederland. Utrecht: Mulier Instituut.
- (2022). Nationaal Sportonderzoek (NSO). Mulier Instituut.
- Pulles, I., Van Eldert, P., & Van der Poel, H. (2021). Monitor Sport en corona IV. Utrecht: Mulier Instituut.
- Rabou, L., & Ouendag, M. (2022, juli 6). Capaciteitsonderzoek sportaccommodaties en samenwerking met sportverenigingen (raadsbrief). Utrecht: Gemeente Utrecht.
- RIVM, & SCP. (2017). Sport Toekomst Verkenning (STV).
- Schadenberg, B. (2022). Ontwikkeling uitbesteding gemeentelijk sportbeleid in beeld. Sport & Gemeenten.
- Schots, M., & Schadenberg, B. (2020). Open sportparken in Nederland. Utrecht: Mulier Instituut.
- Utrecht Monitor. (2023). Opgehaald van <https://utrecht-monitor.nl/bevolking-bestuur/bevolking/bevolkingssamenstelling>
- Van der Poel, H., Wezenberg-Hoenderkamp, K., Hoekman, R., Bakker, S., Davids, A., Hoffmans, W., & Scholten, V. (2016). Sportaccommodaties in Nederland: kaarten en kengetallen. Utrecht: Mulier Instituut.
- Wezenberg-Hoenderkamp, K., & Ruikes, D. (2021). Een onderzoek naar de (ontwikkeling van de) Utrechtse zaalsport en de bruikbaarheid van het planologische kengetal. Mulier Instituut.
- Wezenberg-Hoenderkamp, K., & Ruikes, D. (2020). Ruimte voor sport in Heerhugowaard. Mulier Instituut.
- Wezenberg-Hoenderkamp, K., Hoekman, R., & Schadenberg, R. (2020). Binnensportaccommodaties in Nederland. Utrecht: Mulier Instituut.

Richtlijnen en methoden

Binnensport

Capaciteitsbehoefte

De normatieve behoefte aan sporthallen voor de (georganiseerde) sport wordt bepaald aan de hand van draagvlakcijfers. Draagvlakcijfers vormen een planologische richtlijn. Dat wil zeggen dat bij een bepaalde bevolkingsomvang (in theorie) voldoende draagvlak bestaat voor een type voorziening. De gemeente Utrecht hanteert het planologische kengetal van één sporthal per 14.000-16.000 inwoners om de behoefte aan zaalruimte voor de (georganiseerde) zaalsport te bepalen. In het onderzoek is gerekend met een gemiddeld draagvlak van 15.000 inwoners.

Gebruik binnensportaccommodaties

Het gebruik van de gemeentelijke sporthallen is in kaart gebracht op basis van de verhuuroverzichten van gemeente Utrecht over het seizoen 2023/24. De sporthallen kunnen voor de helft of een derde worden gehuurd, gymzalen alleen als geheel. Het aantal verhuurde uren is gewogen. Dit betekent dat het aantal bezette uren is gecorrigeerd met een deelfactor. Als een derde van een sporthal bezet is, worden deze uren daardoor voor een derde meegenomen in het totale aantal verhuurde uren. De bezetting is berekend door het aantal verhuurde uren af te zetten tegen de maximaal mogelijke verhuur. De volgende uitgangspunten worden hierbij gehanteerd:

- maandag tot en met vrijdag maximaal gebruik van 08:00-23:00 uur;
- zaterdag en zondag maximaal gebruik van 09:00-19:00 uur;
- schoolvakanties en feestdagen worden buiten beschouwing gelaten;
- sporthallen en -zalen die voor de helft of voor een derde worden gehuurd, tellen voor respectievelijk 50 procent en 33,3 procent voor de bezetting;
- de jaarbezetting is berekend op basis van een maximaal mogelijke huur van 15 uur op een dag inclusief de vakantie- en feestdagen (oftewel 356 dagen x 15 uur).

Ruimtelijke spreiding binnensportaccommodaties

De ruimtelijke spreiding van de binnensportaccommodaties is in kaart gebracht aan de hand van afstandsanalyses van de inwoners naar de sporthallen. Voor het berekenen van de reisafstanden van de inwoners naar de dichtstbijzijnde sporthal is gebruik gemaakt van de openbare kaart van Nederland met vierkanten van 100 bij 100 meter van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). De 22 permanente locaties van de sporthallen en het wegennetwerk van Nederland (beschikbaar bij het Mulier Instituut, afgeleid uit het topografische bestand TOP10NL van het Kadaster) zijn ook gebruikt voor de berekening. Met GIS-software is over het wegennetwerk per vierkant van 100 bij 100 meter de reisafstand berekend naar de dichtstbijzijnde sporthal. Aan elk vierkant zijn statistische gegevens gekoppeld,

waaronder het aantal inwoners. Op deze manier kan berekend worden voor hoeveel inwoners een bepaalde sporthal dichtstbijzijnde is en hoe ver (afstand) zij hiernaartoe moeten reizen. Door gebruik te maken van het wegennetwerk is de daadwerkelijke afstand over de openbare weg in kaart gebracht.

Voor elk vierkant van 100 bij 100 meter is het aantal inwoners en de afstand tot de dichtstbijzijnde accommodatie berekend. Deze gegevens zijn vervolgens per wijk samengevoegd (de afstanden van alle vierkanten die in een bepaalde wijk vallen zijn samengevoegd en gedeeld door het totale aantal inwoners dat binnen de vierkanten (ofwel de wijk) woont). Op basis van deze gegevens is ook het percentage inwoners bepaald dat binnen 3 kilometer van een sporthal woont.

Wedstrijdbehoefte basketbal

De behoefte aan sporthallen voor basketbalwedstrijden is bepaald op basis van de minimale veldafmetingen en inhuurperioden van de NBB. De minimale veldafmeting is als volgt:

- Senioren en jeugd Eredivisie: 28 bij 15 meter met vrije ruimte achterlijn van 2 meter en vrije ruimte zijlijn 2 meter.
- Senioren promotieklasse en Eerste Divisie: 26 bij 14 meter met vrije ruimte achterlijn van 2 meter en vrije ruimte zijlijn 2 meter.
- Senioren Tweede en Derde Divisie en jeugd Eerste Divisie: 26 bij 14 meter met vrije ruimte achterlijn van 1,5 meter en vrije ruimte zijlijn 1 meter. (Er is dispensatie mogelijk bij sporthallen gebouwd voor januari 2024 waarbij de achterlijn op 1 meter mag zijn).
- Senioren Vierde Divisie en lager en jeugd Tweede Divisie en lager: 25 bij 13 meter met vrije ruimte achterlijn van 1,5 meter en vrije ruimte zijlijn van 1 meter. (Er is dispensatie mogelijk bij sporthallen gebouwd voor januari 2024 waarbij de achterlijn op 1 meter mag zijn.)

De minimale inhuurperiode is als volgt:

- Afdelingswedstrijd, tot en met U12: 1:30 uur (+10 minuten inlooptijd)
- Afdelingswedstrijd, U14 t/m senioren: 1:45 uur (+10 minuten inlooptijd)
- Landelijke wedstrijd, inclusief Tweede Divisie: 2:00 uur (+20 minuten inlooptijd)

Wedstrijdcapaciteit basketbal

De huidige wedstrijdcapaciteit is berekend op basis van 20 speelweekenden en 15 wedstrijdvelen (totaal aantal wedstrijdvelen in gemeente Utrecht zonder dispensatie). De toekomstige wedstrijdcapaciteit (2030 en 2040) is berekend op basis van 20 speelweekenden en 21 wedstrijdvelen. Voor wedstrijden zijn per leeftijdscategorie tijdsvakken vastgesteld door de NBB waarbinnen deze gespeeld kunnen worden. Op zaterdag mag er gespeeld worden van 9:00 tot 21:30 en op zondag van 9:00 tot 21:00.

Buitensport

De behoefte aan velden en banen voor bondsactiviteiten is bepaald aan de hand van richtlijnen. De meeste hiervan zijn geaccordeerd door VSG/VNG. De richtlijnen bieden de mogelijkheid in beeld te brengen hoeveel ruimte een vereniging nodig heeft om standaard verenigingsactiviteiten te kunnen aanbieden voor de leden, met mogelijkheden voor wedstrijden en trainingen.

De richtlijnen zijn gebaseerd op een aantal aannames, zoals de duur en frequentie van wedstrijden en trainingen en het aantal uur dat een veld bespeeld kan worden per dag. De richtlijnen houden geen rekening met lokale factoren die van invloed zijn op de behoefte van verenigingen, zoals het nevengebruik van de voorzieningen door de verenigingen (zoals trainingsteams of interne competities) of door andere gebruikers (zoals onderwijsgebruik) of met bijvoorbeeld topsportambities. De daadwerkelijke behoefte (en belasting) aan velden en banen kan daardoor hoger (of lager) uitvallen dan de uitkomsten door het toepassen van de richtlijnen.

In de berekeningen wordt de bestaande sportinfrastructuur en het huidige aantal teams/leden als uitgangspunt genomen.

De berekende veld/baanbehoefte vormt vaak een getal met decimalen wat wij, op basis van de richtlijnen, meestal naar boven afronden. Bij de meeste sporten presenteren wij zowel de onafgeronde als de afgeronde behoefte. De optelling van de onafgeronde behoeftes op gemeente- of wijkniveau laat zien hoeveel velden of banen nodig zijn als er binnen het betreffende gebied optimaal van de beschikbare capaciteit gebruik wordt gemaakt.

Uit de gepresenteerde ruimtebehoefte kan geconcludeerd worden of het aantal velden/banen van een vereniging conform de huidige behoefte van verenigingen voor bondsactiviteiten is. Het kan zijn dat verenigingen een ledenstop of wachtlijst hanteren. Daar wordt in de analyse geen rekening mee gehouden. De (extra) behoefte van een vereniging hoeft niet per definitie te worden geacommodeerd op het sportpark waar volgens de berekening een tekort kan ontstaan. Capaciteitsuitbreiding op nabijgelegen sportparken kan ook in de behoefte van sportende inwoners voorzien.

De verwachte ruimtebehoefte tot 2040 is geraamd door bevolkingsprognoses toe te passen, waarbij rekening wordt gehouden met de bevolkingsopbouw en ruimtelijke spreiding. Bij hockey, voetbal en tennis hebben wij hierbij rekening gehouden met de ledenherkomst. Dat wil zeggen dat we voor het bepalen van de toekomstige normatieve behoefte de bevolkingsprognose van het verzorgingsgebieden van de individuele verenigingen hebben toegepast. Voor de overige sporten nemen we aan dat de nieuwe inwoners rationeel handelen en zich bij de dichtstbijzijnde vereniging van zijn of haar sport aanmeldt.

Ook wordt uitgegaan van een stabiele sportdeelname. Dat wil zeggen dat ervan uit is gegaan dat in de toekomst hetzelfde aandeel van de inwoners lid is van een

bijvoorbeeld een voetbalvereniging als in 2024. Het doorberekenen van de lokale ontwikkelingen in de deelname aan de verschillende sporttakken (zoals de recente ledenontwikkeling van verenigingen) leidt in gevallen tot een buitensporige toe- of afname van de behoefte. Het is (beleidsmatig) wel relevant om de ontwikkeling van de verenigingen te monitoren om te bezien langs welke lijn de verenigingen zich ontwikkelen.

De toegepaste richtlijnen worden hieronder per sport toegelicht.

Handbal

De veldbehoefte van de handbalvereniging is berekend aan de hand van de richtlijn uit het Handboek Sportaccommodaties van NOC*NSF. De richtlijn bedraagt tien teams per veld, waarbij E- en F-teams als een half team worden opgevat.

Hockey

De veldbehoefte van de hockeyverenigingen is berekend aan de hand van de richtlijn van de KNHB. De richtlijn bedraagt zeven wedstrijdrondes per weekenddag op een zandveld en zes wedstrijdrondes op een (semi-) waterveld. Per ronde is plek voor één normteam, waarbij senioren-, O18-, O16-, O14- en O12-teams gelijkstaan aan één normteam, O10-teams aan een half normteam en O9- en O8-teams aan een kwart normteam. Hierbij moeten verenigingen 60 procent van hun teams op een wedstrijddag kunnen inplannen.

Honk- en softbal

De veldbehoefte van de honk- en softbalverenigingen is berekend aan de hand van de richtlijn uit het Handboek Sportaccommodaties van NOC*NSF. Het aantal teams wordt hierbij vermenigvuldigd met een belastingcoëfficiënt, die afhankelijk is van het speelniveau van het team. De som van de uitkomsten bedraagt het aantal normteams. De richtlijn bedraagt acht normteams per honkbalveld en tien normteams per overig veld.

Korfbal

De veldbehoefte van de korfbalverenigingen is berekend aan de hand van de richtlijn uit het Handboek Sportaccommodaties van NOC*NSF. Het aantal teams wordt hierbij vermenigvuldigd met een belastingcoëfficiënt, die afhankelijk is van de leeftijdscategorie. De som van de uitkomsten bedraagt het aantal normteams. De senioren-, A- en B-teams staan gelijk aan één normteam, C- en D-teams aan 0,625 normteam en E- en F-teams aan 0,4 normteam. De richtlijn bedraagt voor zaterdagverenigingen één veld voor een vereniging met zeven normteams of minder, twee velden voor een vereniging die tussen de zeven en veertien teams telt en drie velden voor een vereniging met veertien normteams of meer.

Tennis

De baanbehoefte van de tennisverenigingen is berekend aan de hand van de richtlijn van de KNLTB. De richtlijn bedraagt zeventig tot negentig leden per verlichte baan. In hoeverre de minimale behoefte of de maximale behoefte van toepassing is voor een vereniging, is afhankelijk van diverse factoren, zoals de demografische opbouw

van het ledenbestand en het aantal deelnemende teams aan de competities. In voorliggend onderzoek hebben we gerekend met negentig leden per verlichte baan, wat passend is in een sterk stedelijke omgeving.

Voetbal

De gemeente Utrecht hanteert een eigen berekeningsmethode om de veldbehoefte van de voetbalverenigingen te bepalen. Deze is afgeleid van de richtlijn van de KNVB. De volgende uitgangspunten worden hierbij gehanteerd:

- De bruto veldbezetting (het aantal uur dat nodig is om alle thuiswedstrijden af te werken) per wedstrijddag wordt berekend conform de richtlijn van de KNVB.
- De capaciteit van een kunstwedstrijdveld bedraagt 9 uur per wedstrijddag (waar de richtlijn van de KNVB uitgaat van 7,5 uur op zaterdag en 6,5 uur op zondag).
- De capaciteit van een natuurgraswedstrijdveld en wetruimte bedraagt 10 uur per weekend (waar de richtlijn van de KNVB geen onderscheid maakt naar ondergrond).
- De minimale behoefte van een vereniging is één wedstrijdveld.

De Utrechtse berekeningsmethode voor het bepalen van de trainingsveldbehoefte staat los van de richtlijn van de KNVB en is een hulpmiddel om de benodigde trainingsveldcapaciteit voor de Utrechtse verenigingen te berekenen. De volgende uitgangspunten worden hierbij gehanteerd:

- Voor elke leeftijdscategorie is het aantal trainingsminuten, het aantal trainingen per week en het veldgedeelte vastgelegd:
 - Selectieteams vanaf O13 trainen twee keer in de week 90 minuten.
 - Selectieteams O8 t/m O12 trainen twee keer in de week 60 minuten.
 - Selectieteams O8 t/m O12 trainen op een kwart veld, selectieteams O13 t/m O19 op een half veld en seniorenselectieteams op een heel veld.
 - Niet-selectieteams O8 t/m O19 en G-jeugdteams trainen twee keer in de week 60 minuten.
 - Niet-selectieteams senioren, 35+ en 45+ en G-seniorenteams trainen één keer in de week 90 minuten.
 - Niet-selectieteams O8 t/m O12 trainen op een kwart veld, niet-selectieteams O13 t/m O19, niet-selectieteams senioren, 35+- en 45+- en G-teams (jeugd en senioren) op een half veld.
- O6 en O7 spelen geen KNVB-competitie en worden daarom niet in de berekeningsmethode meegenomen.
- Elke vereniging heeft vanaf de leeftijdscategorie O13 minimaal één selectieteam per leeftijdscategorie voor zowel de jongens- als de meisjesteams, tenzij de vereniging in een leeftijdscategorie helemaal geen teams heeft. Heeft een vereniging een seniorenteam op zaterdag en zondag, dan wordt uitgegaan van twee selectieteams.
- Tussen de trainingen van de verschillende teams geldt een wisseltijd van tien minuten.
- Voor elke type trainingsveld is het aantal beschikbare uren per week vastgesteld:

- kunstgras: 24 uur per week;
 - > ma, di, do: 17:00–22:00 uur;
 - > wo: 16:00–22:00;
 - > vr: 17:00–20:00;
- natuurgras: 10 uur per week (350 uur per jaar);
- wetra (Grassmaster): 10 uur per week (350 uur per jaar).
- Omdat de meeste teams op een half veld (of kleiner) trainen, wordt de trainingscapaciteit berekend op basis van het aantal halve velden. Een sportpark met een half kunstgrasveld heeft dan een capaciteit van 1.440 minuten per week (24 uur x 60 minuten). Een heel kunstgrasveld heeft een capaciteit van 2.880 minuten per week (2 x 24 uur x 60 minuten).
- Natuurgraswedstrijdvelen worden niet als trainingscapaciteit meegerekend.

Groecijfers

Om de toekomstige behoefte aan sportaccommodaties te bepalen, hebben we gebruik gemaakt van de meest recente bevolkingsprognose van de gemeente Utrecht (d.d. 13-12-2023). Hierin is per wijk en per leeftijdsklasse aangegeven hoe het aantal inwoners zich tot 2040 gaat ontwikkelen.

Voor buitensporten waarbij een landelijke richtlijn van kracht is voor het bepalen van de (toekomstige) behoefte en waarin onderscheid wordt gemaakt naar leeftijdsklassen, hebben we de prognose voor de betreffende leeftijdsklasse toegepast. Voor de overige buitensporten hebben we de bevolkingsprognose voor de leeftijdsklasse 6 t/m 54 jaar (als belangrijkste doelgroep) toegepast.

Voor hockey, voetbal en tennis hebben wij hierbij tevens rekening gehouden met de ledenherkomst. Dat wil zeggen dat we voor het bepalen van de toekomstige normatieve behoefte de bevolkingsprognose van het verzorgingsgebieden van de individuele verenigingen hebben toegepast.

Aangezien de planologische richtlijn voor binnensportruimte gebruik maakt van totale bevolkingsaantallen (om de behoefte te bepalen), hebben we voor deze sportaccommodaties de totale gemeentelijke bevolkingsprognose toegepast (zonder onderscheid naar leeftijdsklassen).

De betreffende groecijfers staan weergegeven in **tabel 1.1**. Bij het bepalen van de toekomstige behoefte veronderstellen we dat de toekomstige deelname aan de verschillende sporten constant blijft.

Tabel B2.1
Groecijfers naar leeftijdsklasse

	Pupillen (6-12)		Junioren (13-17)		Senioren (18-54)		Veteranen (35-54)	
	23-30	23-40	23-30	23-40	23-30	23-40	23-30	23-40
West	0,88	1,18	1,00	0,99	1,13	1,24	1,06	1,32
Noordwest	1,01	1,14	0,99	0,97	1,03	1,06	1,09	1,19
Overvecht	0,94	1,09	1,07	1,07	1,06	1,33	1,08	1,33
Noordoost	0,85	0,88	1,04	0,89	0,97	0,99	1,00	1,06
Oost	0,88	1,19	1,06	1,15	1,10	1,54	1,03	1,36
Binnenstad	1,32	2,45	1,46	2,00	1,09	1,38	1,28	1,83
Zuid	0,93	1,06	1,04	1,00	1,05	1,13	1,05	1,16
Zuidwest	0,98	1,53	1,01	1,19	1,31	1,77	1,18	1,76
Leidsche Rijn	0,97	0,99	1,04	1,04	1,16	1,35	1,08	1,24
Vleuten-De Meern	0,91	0,96	0,95	0,92	1,02	1,15	0,94	1,02
Gemeente Utrecht	0,94	1,10	1,02	1,03	1,09	1,29	1,06	1,27

Bron: Mulier Instituut o.b.v. bevolkingsprognose gemeente Utrecht (13-12-2023).

Gymzalen in Utrecht

Tabel B3.1
Gymzalen in de gemeente Utrecht in 2023

Wijk	Accommodatie	Eigendom	Exploitatie
West	Cremerstraat	Gemeente Utrecht	Gemeente Utrecht
West	Franz Schubertstraat	Gemeente Utrecht	Gemeente Utrecht
West	Johan Wagenaarkade	Gemeente Utrecht	Gemeente Utrecht
West	Van Imhoffstraat	Gemeente Utrecht	Gemeente Utrecht
West	Koningsbergerstraat I	Gemeente Utrecht	Schoolbestuur
West	Koningsbergerstraat II	Gemeente Utrecht	Schoolbestuur
West	Staringstraat	Gemeente Utrecht	Schoolbestuur
Noordwest	Amsterdamsestraatweg	Gemeente Utrecht	Gemeente Utrecht
Noordwest	M. van Meelstraat	Gemeente Utrecht	Gemeente Utrecht
Noordwest	Opzoomerstraat	Gemeente Utrecht	Schoolbestuur
Noordwest	Prinses Margrietstraat 18	Gemeente Utrecht	Gemeente Utrecht
Noordwest	Professor Bavinckstraat	Gemeente Utrecht	Gemeente Utrecht
Noordwest	Stauntonstraat	Gemeente Utrecht	Schoolbestuur
Noordwest	Willibrordusstraat	Gemeente Utrecht	Gemeente Utrecht
Noordwest	Marnixlaan	Gemeente Utrecht	Schoolbestuur
Noordwest	Prinses Margrietstraat 124	Gemeente Utrecht	Schoolbestuur
Overvecht	Bangkokdreef	Gemeente Utrecht	Gemeente Utrecht
Overvecht	Boadreef	Gemeente Utrecht	Schoolbestuur
Overvecht	Pagodedreef	Gemeente Utrecht	Gemeente Utrecht
Overvecht	Teun de Jagerdreef I	Gemeente Utrecht	Gemeente Utrecht
Overvecht	Teun de Jagerdreef II	Gemeente Utrecht	Gemeente Utrecht
Overvecht	Agavedreef	Gemeente Utrecht	Schoolbestuur
Overvecht	La Bohemedreef	Gemeente Utrecht	Schoolbestuur
Overvecht	Neckardreef	Gemeente Utrecht	Schoolbestuur
Overvecht	Orinocodreef	Gemeente Utrecht	Schoolbestuur
Overvecht	Santa Cruzdreef	Gemeente Utrecht	Schoolbestuur
Noordoost	Maria van Reedestraat	Gemeente Utrecht	Gemeente Utrecht
Noordoost	Nolenslaan	Gemeente Utrecht	Gemeente Utrecht
Noordoost	Oude Kerkstraat	Gemeente Utrecht	Gemeente Utrecht
Noordoost	Professor van Bemmelenlaan	Gemeente Utrecht	Gemeente Utrecht
Noordoost	Weerdsingel Westzijde	Gemeente Utrecht	Gemeente Utrecht
Noordoost	Wevelaan	Gemeente Utrecht	Gemeente Utrecht
Noordoost	Winklerlaan 373	Gemeente Utrecht	Schoolbestuur
Noordoost	Winklerlaan 79 (twee gymzalen)	Gemeente Utrecht	Schoolbestuur
Oost	Burgemeester Fockema Andreaelaan 9a	Gemeente Utrecht	Gemeente Utrecht
Oost	Deken Roesstraat	Gemeente Utrecht	Gemeente Utrecht
Oost	Schoolplein	Gemeente Utrecht	Gemeente Utrecht
Oost	Blauwe Vogelweg I	Gemeente Utrecht	Schoolbestuur

Oost	Blauwe Vogelweg II	Gemeente Utrecht	Schoolbestuur
Oost	Burgemeester Fockema Andreaelaan 7 I	Gemeente Utrecht	Schoolbestuur
Oost	Burgemeester Fockema Andreaelaan 7 II	Gemeente Utrecht	Schoolbestuur
Oost	Burgemeester Fockema Andreaelaan 9b	Gemeente Utrecht	Schoolbestuur
Oost	Homeruslaan	Gemeente Utrecht	Schoolbestuur
Oost	Ina Boudier-Bakkerlaan I	Gemeente Utrecht	Schoolbestuur
Oost	Ina Boudier-Bakkerlaan II	Gemeente Utrecht	Schoolbestuur
Oost	Kranenburgerweg	Gemeente Utrecht	Schoolbestuur
Oost	Notebomenlaan	Gemeente Utrecht	Schoolbestuur
Oost	Tamboersdijk	Gemeente Utrecht	Schoolbestuur
Binnenstad	Pieterskerkhof	Gemeente Utrecht	Gemeente Utrecht
Zuid	Duurstedelaan I	Gemeente Utrecht	Gemeente Utrecht
Zuid	Duurstedelaan II	Gemeente Utrecht	Gemeente Utrecht
Zuid	Goeree 4	Gemeente Utrecht	Gemeente Utrecht
Zuid	Goeree 6	Gemeente Utrecht	Gemeente Utrecht
Zuid	Ridderlaan	Gemeente Utrecht	Gemeente Utrecht
Zuid	Rotsoord	Gemeente Utrecht	Schoolbestuur
Zuidwest	Afrikalaan	Gemeente Utrecht	Gemeente Utrecht
Zuidwest	Heycopplein	Gemeente Utrecht	Schoolbestuur
Zuidwest	Lingestraat	Gemeente Utrecht	Gemeente Utrecht
Zuidwest	Marco Pololaan	Gemeente Utrecht	Gemeente Utrecht
Zuidwest	Van Bijnkershoeklaan 6	Gemeente Utrecht	Gemeente Utrecht
Zuidwest	Amaliadwarsstraat	Gemeente Utrecht	Schoolbestuur
Zuidwest	Attleeplantsoen	Gemeente Utrecht	Schoolbestuur
Zuidwest	Europalaan I	Gemeente Utrecht	Schoolbestuur
Zuidwest	Europalaan II	Gemeente Utrecht	Schoolbestuur
Zuidwest	Europalaan III	Gemeente Utrecht	Schoolbestuur
Zuidwest	Lanslaan	Gemeente Utrecht	Schoolbestuur
Zuidwest	Van Bijnkershoeklaan 280	Gemeente Utrecht	Schoolbestuur
Zuidwest	Vondellaan	Gemeente Utrecht	Schoolbestuur
Leidsche Rijn	Emile Hullebroeckstraat	Gemeente Utrecht	Gemeente Utrecht
Leidsche Rijn	Hof van Monaco	Gemeente Utrecht	Gemeente Utrecht
Leidsche Rijn	Verlengde Houtrakgracht	Gemeente Utrecht	Gemeente Utrecht
Leidsche Rijn	Derde Oosterparklaan	Gemeente Utrecht	Schoolbestuur
Leidsche Rijn	Rijnvliet	Gemeente Utrecht	Schoolbestuur
Leidsche Rijn	Terwijde	Gemeente Utrecht	Gemeente Utrecht
Vleuten-De Meern	Binnentuinlaan	Gemeente Utrecht	Schoolbestuur
Vleuten-De Meern	Cultuurcampus	Gemeente Utrecht	Gemeente Utrecht
Vleuten-De Meern	Kweektuinlaan I	Gemeente Utrecht	Gemeente Utrecht
Vleuten-De Meern	Kweektuinlaan II	Gemeente Utrecht	Gemeente Utrecht
Vleuten-De Meern	Mereveldlaan	Gemeente Utrecht	Gemeente Utrecht
Vleuten-De Meern	Schoolstraat	Gemeente Utrecht	Gemeente Utrecht
Vleuten-De Meern	Ten Veldestraat	Gemeente Utrecht	Gemeente Utrecht

Bron: Gemeente Utrecht, 2023. Bewerking: Mulier Instituut.

Niet-bondsgerelateerde activiteiten

Voetbal

- PVCV

PVCV organiseert 3 activiteiten, dit gaat om beter bewegen trainingen, techniekschool en toernooien buiten de reguliere competitie. Dit wordt georganiseerd op tijden wanneer er weinig bondsactiviteiten plaatsvinden.

- Sporting '70

Sporting '70 organiseert extra activiteiten, namelijk walking football, BSO en een interne competitie voor veteranen. De BSO en walking football vinden overdag plaats. De interne competitie voor veteranen vindt plaats op doordeweekse avonden en in het weekend. Dit kan de druk op de velden verhogen.

- SVO De Dreef

SVO De Dreef heeft een klein overschot voor bondsgerelateerde activiteiten (0,5 veld). De vereniging organiseert tien niet-bondsgerelateerde voetbalactiviteiten gericht op verschillende doelgroepen, zoals vluchtelingen, scholieren, 35+, meiden etc. De vragenlijst bood ruimte aan het invullen van maximaal tien activiteiten, mogelijk worden er dus nog meer activiteiten georganiseerd. Een groot deel van deze activiteiten vinden doordeweeks overdag plaats. De vereniging geeft aan te weinig ruimte te hebben om dit extra aanbod te kunnen blijven faciliteren.

- DESTO

Voetbalvereniging DESTO heeft twee niet-bondsgerelateerde activiteiten in hun aanbod, namelijk voetbal voor kinderen van 4/5 en 6 jaar. Beide activiteiten vinden zaterdag overdag plaats. Uit analyse blijkt echter dat zij op zaterdag een tekort van één veld hebben voor de bondsgerelateerde wedstrijden.

- SV Rivierwijkers

Deze vereniging faciliteert één niet-bondsgerelateerde activiteit, namelijk fysiotherapie op de voetbalvelden. Dit wordt één keer per week in de avond georganiseerd. Dit extra gebruik van de velden vraagt dus niet om extra inzet van trainers/vrijwilligers van de vereniging. Ook leidt het niet tot extra velddruk op tijden dat de velden voor bondsactiviteiten (wedstrijden en trainingen) worden gebruikt.

- Hyena's FC

Hyena's FC organiseert twee niet-bondsgerelateerde activiteiten. Het betreft voetbal voor jongeren (zaterdag- en/of zondagmiddag) en voor ouderen (vrijdagavond) uit de buurt.

- Kampong

Kampong organiseert zeven activiteiten. Dit gaat om gymnastiekactiviteiten voor het onderwijs en aanbod voor veteranen. Een groot deel van de activiteiten

vindt doordeweeks overdag plaats, wanneer er geen activiteiten vanuit de bond plaatsvinden.

- PVC

PVC organiseert een niet-bondsgelateerde activiteit. Dit betreft gemengd voetbal op zondag.

Rugby

- Utrechtse Rugby Club

De Utrechtse Rugby Club organiseert zeven activiteiten, dit gaat om extra activiteiten zoals touch rugby of training voor ouders. Deze activiteiten vinden plaats zowel doordeweeks (overdag en avond) als in het weekend. Terwijl zij een tekort aan wedstrijdvelden hebben.

Korfbal

- HKC

HKC heeft een overschot aan velden. Zij organiseren een activiteit, namelijk toernooien. Dit vindt doordeweeks in de namiddag/avond plaats. Zij merken daarnaast op dat, wanneer zij het veld aan anderen verhuren, zij zelf verantwoordelijk zijn voor het licht. Dit is voor de vereniging een belemmering voor verhuur (en dus intensiever gebruik van de velden).

- Synergo

Synergo organiseert twee activiteiten, namelijk peuter-kleutergym en derde helft (sport en bewegen voor ouderen vanaf 50 jaar). Dit is structureel aanbod wat 1x per week plaatsvindt op zaterdagmiddag en donderdagmiddag.

Atletiek

- AV Phoenix

AV Phoenix organiseert een activiteit, namelijk recreatief hardlopen.

- Trecho

Trecho organiseert één activiteit, namelijk Old Stars hardlopen. Deze activiteit is gericht op gezond actief blijven van ouderen. Dit vindt doordeweeks overdag plaats, dus zorgt voor meer gebruik van de atletiekbaan gedurende de week, geen extra belasting op piektijden.

Hockey

- Kampong

Hockeyvereniging Kampong organiseert zeven verschillende niet-bondsgelateerde activiteiten, variërend van trainingen voor speciale doelgroepen (ouderen, jongste jeugd) tot clinics en bedrijvenhockey. Veel van deze extra activiteiten vinden doordeweeks in de namiddag/avond plaats. De clinics vinden vaak plaats op de parkeerplaats vanwege gebrek aan velden. De vereniging geeft aan graag activiteiten te ontwikkelen om de jeugd te binden en aan het sporten te houden en te werken aan een brede motorische ontwikkeling. Maar zij ervaren dat ze hier momenteel geen ruimte voor hebben op de velden. Daarnaast geven zij aan dat het ontbreekt aan skillsveldjes/sportgerelateerde plekken op het terrein.

Cricket

- Kampong¹⁸
- Kampong Cricket is gastheer van een bedrijfscompetitie. Die wedstrijden vinden plaats op woensdagavond en zitten de competitiewedstrijden van de Kampong-teams meestal niet in de weg.
- Touringteams (teams zonder vast veld) spelen regelmatig op Kampong. Deze vinden vooral plaats op vrijdag en zitten de competitiewedstrijden van de Kampong teams meestal niet in de weg.
- Sinds de ledenstop heeft de vereniging een nieuw lidmaatschap: trainingslid. Deze leden mogen meetrainen en onderlinge wedstrijden spelen, maar niet competitief cricketen in de competitie. Ze trainen in de wintermaanden in de overdekte kooi (geen impact op de velden) en in de zomermaanden op de velden (meestal ook geen impact).
- 'Ongeorganiseerde' (vooral Indiase) cricketers spelen op zaterdag- en zondagochtend vroeg (indien mogelijk) 'tapeball cricket' op de velden.
- Kampong Cricket faciliteert trainingen en wedstrijden van de Nederlandse heren, dames en jeugd. Deze trainingen en wedstrijden vinden over het algemeen door de week overdag plaats en hebben zo beperkt impact op de velden voor de competitie.

¹⁸ Cricket heeft niet aan de enquête deelgenomen maar de betreffende info via e-mail aan het Mulier Instituut aangeleverd.

